

Jaarverslag 2024

Stichting Pensioenfonds PostNL

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	
Woord van de voorzitter	4
Woord van de voorzitter	5
1. Kerngegevens	7
1. Kerngegevens	8
2. Bestuursverslag	11
2.1. Missie, visie en doelstellingen	12
2.2. Meerjarenbeleid en jaarplan 2024	12
2.3. Risicobeheersing	14
2.4. Governancestructuur	18
2.5. Pensioenregeling	24
2.6. Vermogensbeheer	29
2.7. Communicatie	38
2.8. Deelnemersbestand	43
2.9. Kosten	43
2.10. Actuele ontwikkelingen	46
3. Verantwoordingsorgaan	48
3.1. Verslag van Verantwoordingsorgaan	49
3.2. Reactie bestuur op oordeel Verantwoordingsorgaan	54
4. Raad van Toezicht	56
4. Raad van Toezicht	57
4.1. Verslag Raad van Toezicht	58
4.2. Reactie bestuur op oordeel Raad van Toezicht	62
JAARREKENING	
5. Jaarrekening	64
5.1. Balans per 31 december 2024	65
5.2. Staat van baten en lasten over 2024	66
5.3. Kasstroomoverzicht	68
5.4. Toelichting op de jaarrekening	69
5.5. Toelichting op de balans per 31 december 2024	77
5.6. Niet in de balans opgenomen verplichtingen	96
5.7. Verbonden partijen	96
5.8. Toelichting op de staat van baten en lasten over 2024	97
5.9. Gebeurtenissen na balansdatum	102
5.10. Bijzondere statutaire zeggenschapsrechten	102
OVERIGE GEGEVENS	

6. Overige gegevens	103
6.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	104
6.2. Actuariële verklaring	104
6.3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	106

BIJLAGEN

Bijlagen	115
Bijlage 1 - Historisch overzicht toeslagen	116
Bijlage 2 - Personalia	119
Bijlage 3 - Begrippenlijst	123
Bijlage 4 - Annex IV SFDR	133
Bijlage 4a - Annex IV SFDR DB-beleggingen	135
Bijlage 4b - Annex IV SFDR DC-beleggingen	143
Colofon	150

Woord van de voorzitter

Woord van de voorzitter

Woord van de voorzitter

Voor u ligt het jaarverslag over 2024. Een bijzondere mijlpaal voor mij persoonlijk, omdat ik per 1 januari 2025 de voorzittershamer van René van de Kieft heb overgenomen. Ik ben verheugd deze rol te mogen vervullen voor Pensioenfonds PostNL en wil de komende jaren mijn bijdrage leveren aan een betrouwbaar pensioen voor alle deelnemers aan ons pensioenfonds. Ik ben onder de indruk van de professionaliteit en toewijding van het team en onze stakeholders. Dat geeft het vertrouwen om samen de grote stappen te kunnen zetten die de pensioenhervorming de komende periode van ons gaat vragen.

Pensioenhervorming

2024 stond voor een groot gedeelte in het teken van de pensioenhervorming. Sociale partners en het pensioenfonds hebben in een iteratief proces samengewerkt om te komen tot afspraken. In de eerste helft van 2024 is het transitieplan afgerond door sociale partners. Een eerste belangrijke mijlpaal in het gehele proces. De tweede helft van 2024 heeft het bestuur gewerkt aan het implementatieplan, inclusief invaarsjabloon, communicatieplan en de opdrachtaanvaarding. Deze documenten zijn in april 2025 ingediend bij DNB en AFM. Opnieuw een belangrijke mijlpaal die is behaald. Ons pensioenfonds wil op 1 april 2026 invaren. Hier werken alle betrokken partijen hard voor. Deze invaardatum is een paar maanden later dan wat het pensioenfonds vorig jaar heeft gecommuniceerd. Het is belangrijk dat de overgang naar het nieuwe stelsel beheerst en integer verloopt. Door de transitie een paar maanden uit te stellen, verwachten wij dit goed te kunnen realiseren.

Financiële positie

Het pensioenfonds heeft een gezonde financiële positie. Zowel per 1 januari 2024 als 1 januari 2025 hebben we een toeslag kunnen toekennen. Per 1 januari 2024 zijn de pensioenen met 3,15% verhoogd en per 1 januari 2025 met 2,41%. Het opbouwpercentage heeft het pensioenfonds in 2024 gelijk kunnen houden aan het fiscaal maximale opbouwpercentage van 1,875%.

Vooruitkijken

Het komende jaar wordt een uitdagend, druk jaar, dat wederom in het teken zal staan van de pensioenhervorming. De voorbereidingen van de transitie bij onze pensioenuitvoerder TKP monitoren wij daarbij nadrukkelijk, we gaan ons als pensioenfonds voorbereiden op de communicatie over de nieuwe pensioenregeling en we beoordelen wat nodig is in het bestuur en het bestuursbureau na de transitie.

Namens het bestuur bedank ik graag mijn voorganger René van de Kieft voor zijn tomeloze inzet voor ons pensioenfonds. Ook bedanken we het Verantwoordingsorgaan, de Raad van Toezicht, sociale partners, het bestuursbureau en alle uitbestedingspartijen voor hun inbreng en constructieve samenwerking. Samen werken we er elke dag aan om voor alle deelnemers een goed en betrouwbaar pensioen te verzorgen.

Driebergen, 23 mei 2025

Vandena van der Meer, Voorzitter

1. Kerngegevens

1. Kerngegevens

Kerngegevens

	2024	2023	2022	2021	2020
Aantal deelnemers					
(per eind van het jaar)					
Deelnemers, actief en voortgezet	17.734	18.626	19.265	20.174	19.147
Gewezen deelnemers (slapers)	38.657	38.775	43.841	44.496	42.808
Pensioengerechtigden	36.519	35.274	34.325	33.394	32.164
Totaal aantal deelnemers	92.910	92.675	97.431	98.064	94.119
Dekkingsgraad (per einde van het jaar)					
Beleidsdekkingsgraad in %	132,1	132,8	134,7	121,4	104,4
Dekkingsgraad in %	129,8	128,3	129,5	126,0	111,0
Minimaal vereiste dekkingsgraad in %	104,1	104,1	104,1	104,1	104,1
Vereiste dekkingsgraad in %	115,6	117,3	117,8	116,2	115,1
Balans (in duizenden euro) (per einde van het jaar)					
Pensioenvermogen	9.802.042	9.378.291	8.914.210	10.956.614	10.331.352
Technische voorzieningen	7.548.941	7.307.490	6.833.124	8.692.623	9.306.200
Eigen vermogen	2.253.101	2.070.801	2.081.086	2.263.991	1.025.152
Premies en uitkeringen					
Feitelijke premies	106.087	105.690	108.770	101.216	399.991
- Waarvan koopsom voorwaardelijk pensioen	0	0	0	1.608	306.851
Uitkeringen	321.836	297.865	262.544	249.518	241.111
Saldo	-215.749	-192.175	-153.774	-148.579	158.882
Toeslagen					
Toegekend per 1 januari in % *	3,15	10,00	1,95	0,00	0,07
Volledige toeslag in %	5,25	9,79	2,57	0,99	1,64
Niet toegekend cumulatief **					
- PostNL in %	16,52	14,12	14,36	13,66	12,55
- Postkantoren in %	17,62	15,20	15,44	14,73	13,48
Beleggingsrendement op jaarbasis					
Jaarrendement in %	9,6	7,5	-17,7	7,7	6,7
Gemiddeld afgelopen 5 jaar in %	2,8	3,9	2,3	6,8	7,3
Gemiddeld afgelopen 10 jaar in %	4,6	5,4	4,6	7,3	7,2
Gemiddeld vanaf oprichting in %	6,4	6,3	6,3	7,1	7,0
Kostenratio's					
Pensioenuitvoeringskosten (in euro per deelnemer)	159	144	146	144	138
Vermogensbeheerkosten (in % gemiddeld belegd vermogen)	0,43	0,44	0,42	0,43	0,45
Transactiekosten (in % gemiddeld belegd vermogen)	0,04	0,07	0,11	0,12	0,13
Gemiddelde duration in jaren					
Deelnemers, actief en/of voortgezet	20,7	20,5	23,2	22,2	22,8
Gewezen deelnemers	20,7	20,5	21,7	22,5	23,1
Pensioengerechtigden	8,9	9,0	9,1	10,2	10,8
Totaal gemiddelde duration	14,3	14,4	14,7	16,8	17,6

	2024	2023	2022	2021	2020
Gemiddelde rekenrente in %	2,20	2,38	2,70	0,52	0,10

** De per 1 januari 2025 toegekende toeslag van 2,41% is wel verwerkt in de technische voorziening, maar staat niet bovenstaand meerjarenoverzicht.*

*** Een overzicht van de achterstand in toeslagen staat in Bijlage 1.*

2. Bestuursverslag

2.1. Missie, visie en doelstellingen

Vooraf: wie we zijn

"PostNL heeft samen met FNV, CNV en BVPP het pensioen voor de postbodes, pakketbezorgers, postsorteerders en mensen van het hoofdkantoor al sinds 1989 bij Pensioenfonds PostNL ondergebracht. Sociale partners van PostNL hebben bewust gekozen voor ons als eigen ondernemingspensioenfonds. Op die manier hebben sociale partners van PostNL invloed en zeggenschap over de uitvoering van de pensioenregeling. Het pensioenfonds heeft zo een eigen bij PostNL passende identiteit, die zich kenmerkt door betrouwbaarheid en betrokkenheid. Het pensioenfonds weet wat voor vragen op pensioengebied er leven bij de (voormalige) werknemers van PostNL. De verbondenheid, het onderlinge vertrouwen en de wederzijdse loyaliteit tussen PostNL, de betrokken werknemersorganisaties, alle andere betrokkenen en het pensioenfonds zijn daardoor groot."

Missie

"Wij zijn er om voor jou, als deelnemer, gewezen deelnemer of pensioengerechtigde, (voormalige) werknemer van PostNL, een betrouwbaar pensioen te verzorgen."

Visie

"Een betrouwbaar pensioen, dat betekent dat je op ons kunt rekenen voor:

- een uitgekende balans tussen enerzijds een zo koopkrachtig mogelijk en anderzijds een zo stabiel mogelijk pensioen;
- eenvoudige, heldere communicatie en gepersonaliseerde keuzebegeleiding;
- duurzaam handelen met als focus klimaatactie en goede gezondheid en welzijn;
- efficiënte uitvoering van de door sociale partners afgesproken regeling."

Doelen

"Onze doelen zijn dan ook:

- de ingelegde premies zo beleggen dat deze, binnen de risicohouding van het fonds, maximaal financieel renderen voor een betrouwbaar pensioen. Daartoe beleggen we volgens onze beleggingsovertuigingen*;
- voor elkaar krijgen van maatschappelijke impact. Wij doen er alles aan om zo te beleggen dat de doelen uit het Klimaatakkoord van Parijs uit 2015 haalbaar blijven zover dat binnen onze macht ligt. Dit betekent dat we de "Paris Aligned Benchmark"(hierna: PAB) overtreffen;
- jou inzicht geven in je pensioen, zorgen dat je verwachtingen realistisch zijn en dat je weet wanneer en hoe je in actie moet komen. En dat je makkelijk met ons in contact kunt komen;
- realiseren van kloppend pensioenbeheer en afgewogen vermogensbeheer tegen lage kosten. Dit doen we door uitbesteding bij zorgvuldig gekozen partijen. Die partijen sturen we actief aan en controleren we voortdurend.

Bij al onze doelen wegen we goed af welke risico's ervoor nodig zijn en hoe we deze risico's zo klein mogelijk kunnen houden.

** Onze beleggingsovertuigingen: 1. Beleggingsrisico nemen loont; 2. Diversificatie voegt waarde toe; 3. Eenvoud als vertrekpunt; 4. Passief beheer, tenzij actief naar verwachting meer oplevert; 5. Het voegt waarde toe om de eerste te zijn; 6. Maatschappelijk beleggen verlaagt het risicoprofiel."*

2.2. Meerjarenbeleid en jaarplan 2024

Het pensioenfonds heeft eind 2022 een meerjarenbeleidsplan 2023 – 2028 opgesteld. Het pensioenfonds heeft vastgesteld dat de grootste uitdaging voor de komende jaren de voorbereiding op de pensioenhervorming is. In het plan zijn de belangrijkste meerjarendoelen:

1. Het pensioenfonds voert per 1 april 2026 de door sociale partners gekozen en door het pensioenfonds verder technisch ingevulde nieuwe regeling in. In 2028 werkt deze tot volle tevredenheid van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

2. In 2028 heeft het pensioenfonds vastgesteld dat het de uitvoering van het pensioenbeheer aan de juiste pensioenuitvoeringsorganisatie (PUO) heeft toevertrouwd.
3. De uitvoeringskosten voor pensioenbeheer liggen in 2028 net als nu lager dan het gemiddelde van ondernemingspensioenfonds met een vergelijkbare omvang van ca. 100.000 (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. De fiduciaire kosten liggen maximaal op het niveau van het gemiddelde van fondsen met vergelijkbare assetcategorieën.
4. In 2028 heeft het pensioenfonds de PAB voor alle asset categorieën overtroffen en is er meetbare impact bij de twee United Nations Social Development Goals (hierna SDG's), klimaatactie en goede gezondheid en welzijn.
5. In 2028 hebben sociale partners nog steeds alle vertrouwen in het pensioenfonds, blijkend uit het gegeven dat zij de pensioenvoorziening met overtuiging bij het fonds blijven onderbrengen.

Het pensioenfonds heeft voor 2024 een strategisch jaarplan opgesteld, waarin het beschreef wat het in 2024 wilde doen om de doelen voor 2028 waar te maken. De volgende speerpunten zijn hieronder nader uitgewerkt:

- de pensioenhervorming, zowel besluitvorming als implementatie;
- uitwerking en in gang zetten plan van aanpak klantbediening en keuzebegeleiding;
- doorontwikkeling inrichting bestuur en bestuursbureau.

1. Pensioenhervorming: besluitvorming

Bestuur en sociale partners hebben in de eerste helft van 2024 het transitieplan afgerond. Met grote dank aan de inzet van alle partijen is dit een groot succes te noemen en een belangrijke mijlpaal in de pensioenhervorming. In het transitieplan worden keuzes gemaakt voor de solidaire premiereregeling en het invaren. Er zijn afspraken gemaakt voor veel bijzondere doelgroepen, is op basis van een tweede risicopreferentieonderzoek de risicohouding vastgesteld. Ook is de evenwichtigheid door het bestuur, het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht en sociale partners beoordeeld.

De tweede helft van 2024 hebben bestuur en sociale partners gewerkt aan het implementatieplan, inclusief invaardingsplan en communicatieplan en de opdrachtaanvaarding.

Het bestuur heeft een partiële indiening bij De Nederlandsche Bank (DNB) gedaan voor de onderdelen risicohouding en solidaire premiereregeling. DNB heeft net na het verslagjaar een overwegend positieve beoordeling gegeven.

Het bestuur heeft een uitvoeringstoets van het transitieplan laten doen. Het fonds heeft samen met PUO TKP Pensioen (TKP) vastgesteld dat de nieuwe regeling geheel aan de basispropositie van TKP voldoet. In december heeft het bestuur het communicatieplan vastgesteld.

In december 2024 heeft het bestuur geconstateerd dat uitstel van de transitiedatum onontkoombaar is. Het bestuur heeft hierover begin 2025 verder met sociale partners en TKP gesproken. De nieuwe streefdatum voor de transitie wordt 1 april 2026.

Aanwijzing DNB

Tussen sociale partners en het fonds is eind 2023 een tripartiteovereenkomst gesloten met afspraken over onder andere uitgangspunten bij inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp). In de loop van 2023 is een verschil van inzicht ontstaan tussen DNB en het pensioenfonds omtrent de juridische toepassing bij een onderdeel van deze overeenkomst. Aan het eind van het vorige verslagjaar, op 21 december 2023, heeft DNB een aanwijzing gegeven hierover. In de eerste helft van 2024 hebben partijen daarom in overleg met DNB een aanvullende afspraak gemaakt op de tripartite overeenkomst, waarmee de aanwijzing is opgevolgd.

Onderdeel van de aanvullende afspraak is dat de vordering op de werkgever PostNL van 20,3 miljoen euro gehandhaafd blijft. Inlossen van de vordering zal naar verwachting in 2026 plaatsvinden.

Daarmee geeft het pensioenfonds gevolg aan de aanwijzing van DNB. DNB heeft ook bevestigd dat de aanwijzing is opgevolgd. Uiteindelijk is deze aanwijzing op 26 november 2024 gepubliceerd.

Pensioenhervorming: implementatie

Het pensioenfonds heeft voor de implementatie medio 2022 een intentieovereenkomst met de PUO TKP, gesloten over gezamenlijke doelen en werkwijze bij de voorbereiding van de implementatie. In 2024 zijn de

gemeenschappelijke stuurgroep en projectgroep periodiek bij elkaar gekomen om de voortgang, kosten en risico's structureel te monitoren. Het programma Wtp bij TKP loopt echter vertraging op, waardoor de transitieplanning van alle klanten doorgeschoven moet worden. Aandeel in deze vertraging is mede de overstap van TKP op een nieuw platform, Plexus van Keylane. Najaar 2024 heeft TKP aan het pensioenfonds laten weten dat TKP het een te groot risico acht als er naast een bedrijfstakpensioenfonds ook een ondernemingspensioenfonds per 1 januari 2026 bij TKP de transitie doormaakt

Het pensioenfonds heeft in 2022 een intentieovereenkomst met TKP gesloten over de aanpak van de voorbereiding van de transitie naar de solidaire premiereregeling. Het fonds wilde deze medio 2024 omzetten in een transitieovereenkomst. In de ogen van het fonds zou dit mogelijk zijn zodra de specificaties uit het transitieplan bekend zijn en als de producten- en dienstencatalogus van TKP is afgerond. Na de uitvoeringstoets, waaruit blijkt dat de nieuwe regeling geheel aan de basispropositie van TKP voldoet is, aan beide voorwaarden voldaan. De transitieovereenkomst bevindt zich in de afrondende fase.

Met het oog op de aanpassingen van de pensioenregeling op basis van de pensioenhervorming is het extra van belang dat de datakwaliteit van de pensioenadministratie op orde is. Het is belangrijk dat de (historische) data van alle deelnemers, vaak opgebouwd gedurende een hele lange periode, juist zijn. Met name bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is het van groot belang dat alle data accuraat zijn. Het pensioenfonds is samen met TKP in de loop van 2023 van start gegaan met de analyse van de datakwaliteit. Het pensioenfonds heeft de risico-inventarisatie afgerond. Data-analyses en deelwaarnemingen inclusief rapportage en besluitvorming over benodigde herstelacties hebben deels plaatsgevonden.

Daarnaast moet het pensioenfonds voor de uitvoering van de solidaire premiereregeling de pensioenadministratie bij TKP koppelen aan de administratie van de beleggingen (bij BNP Paribas als custodian). Het bestuur is samen met TKP en BNP Paribas voorbereidingen aan het treffen met het inrichten van de infrastructuur om deze koppeling goed te laten verlopen.

2. Uitwerking en in gang zetten plan van aanpak klantbediening en keuzebegeleiding

Het pensioenfonds heeft een ambitie op het gebied van klantbediening geformuleerd en vervolgens een plan van aanpak gemaakt om deze ambitie te realiseren.

Het pensioenfonds wil de overgrote meerderheid van de vragen van deelnemers geautomatiseerd beantwoorden en in aanvulling persoonlijke interacties voor bijzondere situaties mogelijk maken. Het pensioenfonds denkt dat in deze tijden van digitalisering menselijk contact het verschil maakt, en dat menselijk contact vooral daar van belang is waar een deelnemer sterke emoties ervaart en waar meer dan gemiddeld behoefte is aan zekerheid en duidelijkheid. De keuze is daarom primair voor optimalisering van de klantreizen "mijn partner overlijdt", "ik ben arbeidsongeschikt geworden", "ik ga scheiden" en "ik heb een klacht". In 2024 is het fonds hiermee aan de slag gegaan.

3. Doorontwikkeling inrichting bestuur en bestuursbureau

In 2024 is het bestuursbureau uitgebreid met een manager beleggingen. Sinds augustus 2024 zijn er geen vacatures meer.

De evaluatie van de nieuwe inrichting van de risicofunctie en auditfunctie, in de vorm van sleutelfunctiehouders, is onderwerp van de zelfevaluatie 2024 geweest. Over de nieuwe inrichting is het bestuur tevreden.

2.3. Risicobeheersing

Het pensioenfonds heeft de organisatie zo ingericht dat sprake is van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Risicobeheersing is hiervan een belangrijk onderdeel. Het doel is beheersing van de risico's die het realiseren van onze missie, visie en doelstellingen kunnen bedreigen. Onderstaand volgt een toelichting op de governance van de risicobeheersing, de inventarisatie van de risico's, het risicomanagementproces en de risicobereidheid. Daarnaast wordt ingegaan op de belangrijkste risicomanagementontwikkelingen in 2024 en wordt vooruitgekeken naar 2025.

2.3.1. Integraal risicomanagement

Om een beheerste en integere bedrijfsvoering te borgen hanteert het pensioenfonds een Raamwerk Integraal Risicomanagement (IRM). Dit wordt onderstaand toegelicht.

Risicostrategie en risicobereidheid

De risicostrategie is gericht op het beheersen van risico's, zodanig dat de strategische doelstellingen van het pensioenfonds zo efficiënt mogelijk gerealiseerd kunnen worden binnen de risicobereidheid van het pensioenfonds. De risicobereidheid geeft aan welke risico's het pensioenfonds bereid is te nemen bij het behalen van de doelstellingen. De risicobereidheid is richtinggevend voor de wijze waarop het bestuur omgaat met risico's en vormt de referentie bij het bepalen of netto risico's aanvaardbaar zijn.

Om de risicostrategie actueel te houden monitort het pensioenfonds externe ontwikkelingen actief en signaleert zo tijdig ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op strategische doelen, risico's en beleidsmatige uitgangspunten zoals de grondslagen voor waardering van pensioenverplichtingen en premiestelling.

In het belang van de deelnemers streeft het bestuur naar een goed beleggingsrendement en neemt daarbij bewust een beleggingsrisico dat past bij de gewenste zekerheden voor nakoming van de pensioenverplichtingen, inclusief de indexatieambitie.

Het bestuur heeft het voornemen om in 2026 de opgebouwde pensioenen om te zetten naar de door sociale partners bepaalde solidaire premieregeling (SPR). Het bestuur heeft besloten de afdekking van het renterisico in 2024 te verhogen tot 100% van de pensioenverplichtingen. Dit geeft aanzienlijke extra zekerheid, meer dan 95%, dat de dekkinggraad voldoende zal zijn om succesvol in te kunnen varen. Vanwege deze wijziging in het beleggingsbeleid is een haalbaarheidstoets uitgevoerd naar de stand van eind maart 2024. Deze toets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Deze toets had de volgende uitkomsten die bevestigden dat de beleidswijziging past bij de risicohouding van het pensioenfonds:

- Vastgestelde ondergrens: 80%.
- Ondergrens verwacht pensioenresultaat vanuit evenwichtssituatie: 95%.
- Ondergrens verwacht pensioenresultaat vanuit feitelijke situatie eind maart 2024 (actuele dekkinggraad 131%): 99%.
- Vastgestelde maximale afwijking bij slechtweerscenario: 35%.
- Huidige maximale afwijking van het pensioenresultaat in slechtweersituatie: 31%.

Voor de overige risico's zoals operationeel en imago-risico streeft het pensioenfonds naar een laag risico, met een balans tussen de kosten van de maatregelen en de verlaging van de risico's.

Risicogovernance

Het pensioenfonds heeft de risicogovernance ingericht op basis van het drielinienmodel. Het risicomanagement is hiermee verankerd in de organisatiestructuur van bestuur en commissies, waarbij het bestuur de eindverantwoordelijkheid heeft. De eerste lijn draagt zorg voor de uitvoering van het beleid en de beheersing van de daarmee verbonden risico's en wordt gevormd door het dagelijks bestuur, de financiële commissie, de beleggingscommissie, de pensioen- en communicatiecommissie en het bestuursbureau. De tweede lijn omvat de sleutelfunctiehouder risicobeheer, de sleutelfunctiehouder actuariael en de compliance officer ondersteund door de risicomanager van het bestuursbureau. De tweede lijn faciliteert de eerste lijn in de uitvoering van risicoanalyses, draagt richtlijnen en standaarden voor risicomanagement aan en geeft gevraagd en ongevraagd advies. De derde lijn toetst de inrichting en werking van het IRM en geeft daarover een objectief, onafhankelijk oordeel met mogelijkheden tot verbetering. De derde lijn wordt gevormd door de sleutelfunctiehouder interne audit ondersteund door de sleutelfunctievervuller.

Risicotaxonomie

Het pensioenfonds heeft op basis van onderzoek en analyses de relevante risico's voor de strategische doelen onderkend en ingedeeld in financiële en niet-financiële risico's. Deze groepen zijn onderverdeeld in hoofdrisico's die verder zijn uitgewerkt in risico-items.

Risicobeleid

De uitwerking van de (hoofd)risico's en de beheersdoelstellingen heeft het pensioenfonds opgenomen in het risicobeleid. In dat beleid is de risicobereidheid vertaald naar indicatoren en limieten. Met het operationele risicomanagement van het pensioenfonds borgt het de realisatie van de indicatoren en limieten.

Risicocultuur

Een adequate risicocultuur draagt bij aan de effectiviteit van het risicomanagement. Het pensioenfonds streeft naar een cultuur van transparantie, risicobewustzijn, samenwerking en eigenaarschap. Dit krijgt aandacht bij de samenstelling van het bestuur, bestuursvergaderingen, belangenafwegingen bij bestuursbesluiten, invulling van studiedagen van het bestuur en de beoordeling van dienstverleners. Het bestuursbureau speelt hierbij een rol.

Risicomanagement proces

Bij het pensioenfonds is risicomanagement een continu proces, gebaseerd op de plan-do-check-act cyclus. De sleutelfunctiehouder risicobeheer, ondersteund door het bestuursbureau, begeleidt en monitort het risicomanagementproces bij het pensioenfonds en bij de uitbestedingspartners. Periodiek vinden risk-to-risk bijeenkomsten plaats met de belangrijkste uitbestedingspartijen om het risicobeeld en de risicobeheersing aldaar te bespreken.

2.3.2. Instrumenten en technieken

Eigen risicobeoordeling

Met de Eigen Risicobeoordeling (ERB) verkrijgt het pensioenfonds inzicht in de invloed van externe en interne ontwikkelingen op de risico's voor het pensioenfonds. Aan de hand van een analyse van de relevante ontwikkelingen evalueert en actualiseert het bestuur het bedrijfsmodel en de strategie met stresstests. Verder wordt met de ERB de effectiviteit risicomanagement beoordeeld. In 2024 heeft het bestuur een ERB uitgevoerd waarvan de conclusies zijn gedeeld met DNB en de Raad van Toezicht van het pensioenfonds. De conclusie van de ERB is dat het risicobeheer van het pensioenfonds toereikend is.

Risk self assessment

Jaarlijks brengt het pensioenfonds met een Risk Self Assessment (RSA) de belangrijkste risico's voor de strategische doelen in beeld en de effecten van de gekozen risicobeheersing. Zo brengt het pensioenfonds de risico's binnen de risicobereidheid en worden de doelen, de risico's en de voor de risico's bestemde buffers op elkaar afgestemd. Voor beleggingsrisico's maakt het bestuur gebruik van scenario-analyses in de vorm van Asset Liability Management (ALM)-studies.

Systematische integriteitsrisicoanalyse

Jaarlijks analyseert het pensioenfonds in een Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA) de integriteitsrisico's die het pensioenfonds loopt of kan lopen.

Risicoparagraaf en risico-opinie

Beleidsvoorstellen aan het bestuur bevatten een risicoparagraaf. In deze paragraaf wordt aangegeven wat de risico-gevolgen van het voorstel zijn. Voor zover nodig worden tevens aanvullende beheersmaatregelen beschreven. De sleutelfunctiehouder risicobeheer voert een review uit op de voorstellen en geeft bij nieuw beleid, beleidswijzigingen en belangrijke andere besluiten een risico-opinie die onderdeel wordt van het voorstel.

Risicokaarten

De verantwoordelijke commissies leggen de risico's uit de taxonomie en de bijbehorende beheersmaatregelen vast in risicokaarten. In deze kaarten staan de scores van het bruto risico, netto risico en de risicobereidheid. De tweede lijn voert een review uit op de risicokaarten en monitort de uitvoering van de beheersmaatregelen.

Beleid, uitbesteding en monitoring

De doelen uit de strategie en de beheersmaatregelen zijn in beleid concreet gemaakt in indicatoren en limieten. Deze indicatoren en limieten zijn onderdeel van de uitbesteding van het pensioen- en vermogensbeheer en de vermogensbewaring. De dienstverleners rapporteren over deze indicatoren aangevuld met onafhankelijke bevestiging hiervan. Het pensioenfonds beoordeelt hiernaast incidentenrapportages van dienstverleners, inclusief analyses en eventuele verbetermaatregelen.

Risicorapportage

Ieder kwartaal levert de sleutelfunctiehouder Risicobeheer een risicorapportage op. De rapportage bespreekt het bestuur.

Programma's en projecten

Grote veranderingen worden programma- of projectmatig aangepakt. Programma's en projecten krijgen een separaat risicomangement. Het belangrijkste programma is momenteel de Pensioenhervorming.

2.3.3. Belangrijkste risico's 2024

Risicobeeld

De geopolitieke spanningen waren in 2024 hoog door de oorlog in Oekraïne en het conflict in het Midden-Oosten. Het risico van cyber- en sabotageaanvallen door statelijke actoren nam toe en de druk op de handelsrelatie tussen de USA en China groeide. China kampte met lagere economische groei en was bezig met een sanering van de vastgoedsector. Deze geopolitieke situatie heeft aanzienlijke invloed op de wereldeconomie en op de waarde van zakelijke en vastrentende waarden. Het bestuur heeft deze ontwikkelingen actief gemonitord, geëvalueerd en meegewogen bij de uitvoering van het vermogensbeheer. Aanpassing van het beleggingsbeleid was vooralsnog niet nodig.

Beleggingsrisico's

Vanwege de dalende rente en de beoogde dekkingsgraad bij invaren heeft het bestuur medio 2024 besloten de afdekking van het renterisico te verhogen tot 100% van de pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad bleef nadien redelijk stabiel.

Pensioenhervorming: een ingrijpende verandering

Voor de pensioenhervorming heeft het bestuur een separate RSA uitgevoerd, samen met TKP. Deze RSA wordt ieder kwartaal geactualiseerd. Daarbij krijgen datakwaliteit en een beheerste uitvoering specifieke aandacht. Bij TKP zijn achterstanden ontstaan en meerdere risico's liggen boven de risicobereidheid. Het pensioenfonds monitort dit actief. Het invaren is hierdoor uitgesteld van 1 januari tot de nieuwe streefdatum 1 april 2026.

Het pensioenfonds streeft naar een invaardekkingsgraad die een 'geruisloze' overgang mogelijk maakt. Een evenwichtige belangenafweging, de indexatie tot invaren en het beleggingsbeleid en de afdekking van het renterisico na invaren zijn daarbij aandachtspunten.

Het pensioenfonds heeft in kaart gebracht welke beleggingsrisico's de deelnemers willen en kunnen nemen. Daarnaast heeft het bestuur ALM-studies uitgevoerd en een nieuwe strategische assetallocatie voor de SPR uitgewerkt. De conclusies en bevindingen hiervan vormen de basis voor een nieuw beleggingsbeleid voor de periode na invaren en voor het migratiepad daarnaartoe.

MVB-risico's

Het pensioenfonds heeft de doelen voor maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) bepaald. Deze doelen zijn vertaald naar kritische risico indicatoren (KRI's). In de loop van 2024 bleek dat deze KRI's ruimschoots gehaald worden, daarom zullen in 2025 nieuwe doelstellingen vastgesteld worden. In de loop van 2025 krijgt risicobeheersing op het vlak van MVB verder vorm, ook worden de lessen van de ERB hierin meegenomen.

Uitbesteding

Het pensioenfonds heeft de bedrijfsvoering nagenoeg geheel uitbesteed. De relevante onderdelen uit het risicobeleid heeft het pensioenfonds vastgelegd in de uitbestedingsovereenkomsten en in de Service Level Agreements (SLA's) die jaarlijks worden geactualiseerd. De uitbestedingspartners rapporteren periodiek over de naleving en vertrekken compliance-verklaringen en In Control-statements. Inzake de borging van deze naleving ontvangt het pensioenfonds onafhankelijke assurance in de vorm van ISAE3402- en ISO-verklaringen. Verder bezoekt de financiële commissie de belangrijkste uitbestedingspartners tenminste jaarlijks, waarbij risicobeheersing aan de orde komt.

Het IT-risico bij uitbestedingspartners is hoog vanwege de hoge mate van automatisering bij de key processen. Met name de uitbesteding aan TKP vraagt extra aandacht. Vanwege de pensioenhervorming ontwikkelt TKP voor alle klanten tegelijkertijd een nieuw pensioenadministratie. Aandachtspunten daarbij zijn een toereikend nieuw

systeem, goed opgeleide medewerkers, betrouwbare data, correct invaren en omrekenen en de inrichting van de uitvoeringsorganisatie en beheerste processen tijdens en na het invaarproces. In 2024 is een start gemaakt met een gemeenschappelijk proces tussen Van Lanschot Kempen Investment Management (VLK IM), BNP Paribas en TKP om op weg naar de implementatie van een beheerste koppeling tussen pensioenbeheer en vermogensbeheer voor de SPR te realiseren.

2.3.4. Fraudebeheersing

Fraude risico

In de jaarlijkse SIRA is het risico van fraude en de beheersing daarvan in de vorm van preventieve maatregelen en mogelijke detectie een belangrijk aandachtspunt. Voor de analyse van frauderisico's maakt het pensioenfonds onderscheid tussen frauderisico binnen de eigen organisatie en bij de uitbestedingspartners. De voor frauderisico's binnen de eigen organisatie getroffen beheersmaatregelen zijn onder andere: de gedragscode, functiescheiding, de incidenten- en klokkenluidersregelingen, een onafhankelijk meldpunt voor misstanden en het stimuleren van awareness. De voor de frauderisico's bij uitbestedingspartners getroffen maatregelen zijn verwerkt in de uitbestedingsovereenkomsten en in de SLA's, inclusief de borging van de naleving.

Uit de in 2024 uitgevoerde SIRA blijkt dat voldoende maatregelen zijn getroffen om frauderisico's te beheersen. De netto risico's uit de SIRA met betrekking tot fraude zijn laag beoordeeld.

2.3.5. Aandachtspunten risicobeheersing 2025

Vanwege externe ontwikkelingen, geplande activiteiten en een continu streven naar verbetering van het risicomanagement staan de volgende onderwerpen in 2025 op de agenda:

- Geopolitieke situatie
- Pensioenhervorming
 - evenwichtige belangenafweging en besluitvorming bij invulling van de SPR
 - ontwikkeling van het IT-systeem voor de administratie van de SPR
 - invaren en omrekenen van pensioenrechten en -aanspraken
 - datakwaliteit
 - transitie van organisatie en processen TKP en overige uitbestedingspartijen
 - bescherming dekkingsgraad en geruisloze overgang
 - nieuw beleggingsbeleid en migratiepad
 - koppeling pensioenbeheer en vermogensbeheer
- Uitvoering geven aan MVB
- Implementatie Digital Operational Resilience Act (DORA) en EU AI Act bij uitbestedingspartijen
- Modelrisico in de beleggingsketen
- Cybercrime
- Ontwikkelingen op beleggingsgebied zoals artificial intelligence, quantum computing en effecten klimaatveranderingen

2.4. Governancestructuur

2.4.1. Governance

Bestuur

Het bestuur bestaat uit tien bestuursleden. Vier bestuursleden namens de werkgever, vier bestuursleden namens de (gewezen) deelnemers en twee bestuurders namens pensioengerechtigden. De bestuursleden hebben een zittingstermijn van vier jaar. Elk bestuurslid kan één keer worden herbenoemd. In specifieke situaties kan het bestuur hiervan afwijken. Het bestuur evalueert het functioneren van een bestuurslid voor herbenoeming.

In 2024 vonden drie benoemingen plaats. De heer Verweij is per 1 mei 2024 benoemd als opvolger van de heer Veldstra. Mevrouw Schoonderbeek heeft per 1 januari 2024 zitting in het bestuur als aspirant-bestuurslid als opvolger van mevrouw Eelens. Op 1 december 2024 is haar aspirant lidmaatschap omgezet in een volwaardig

bestuurslidmaatschap. Eind 2024 heeft DNB ingestemd met de benoeming van mevrouw Van der Meer als opvolger van de heer Van de Kieft. Per 1 januari 2025 is mevrouw Van der Meer voorzitter van het pensioenfonds.

PostNL NV draagt vier vertegenwoordigers van de werkgever voor. De Centrale Ondernemingsraad (COR) van PostNL NV draagt de vertegenwoordigers van de (gewezen) deelnemers voor. De kandidaten worden voorgedragen door FNV, CNV en BVPP. De pensioengerechtigde leden uit het Verantwoordingsorgaan dragen de twee vertegenwoordigers van pensioengerechtigden voor. Het bestuur benoemt de voorgedragen kandidaten.

Het bestuur evalueert aan het einde van iedere vergadering het eigen functioneren, mede aan de hand van de opgestelde *working principles*. Het bestuur spreekt zich hierin uit over de gewenste cultuur. Het bestuur doet daarnaast ieder jaar een zelfevaluatie. In 2024 is ten behoeve van deze zelfevaluatie een enquête uitgezet onder het bestuur en de directeur bestuursbureau. De *working principles* zijn geëvalueerd, evenals de nieuwe inrichting van het bestuur. Het bestuur is erg tevreden over de nieuwe inrichting. Tevens heeft het bestuur de samenwerking met het VO en de RvT besproken.

Het bestuur organiseerde in 2024 vier reguliere studiedagen. Op de studiedagen kwamen onder andere de onderwerpen ALM-studie, pensioenhervorming, DORA, risicopreferentieonderzoek, ERB en grip op uitbesteding aan de orde. Ook zijn er extra bijeenkomsten geweest in het kader van besluitvorming rondom de pensioenhervorming.

Bovenste rij van links naar rechts: Sujan Lahiri, Jeroen van der Put, Bert Jolink, Peter Dorrestijn, Erwin Verweij. Onderste rij van links naar rechts: Wim Henk Steenpoorte, Caspar Vlaar, Eva Schoonderbeek, Tanja Stanoevska en Vandena van der Meer.

Commissies

Het bestuur beslist gezamenlijk en heeft de voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden verdeeld over commissies. Dit waren in 2024: het dagelijks bestuur, de beleggingscommissie, de pensioen- en communicatiecommissie en de financiële commissie. Het bestuur heeft besloten de risicobeheercommissie per 1 januari 2024 op te heffen. Dit werd gedaan gezien de gegroeide volwassenheid van het risicobeheer en de wens het risicobeheer primair bij de eerstelijnscommissies neer te leggen.

Bestuursbureau

Het bestuursbureau van het pensioenfonds ondersteunt het bestuur en is het aanspreekpunt voor de uitbestedingspartijen. Het bestuursbureau bestond eind 2024 uit 8 medewerkers.

Sleutelfuncties

Het pensioenfonds heeft drie onafhankelijke sleutelfuncties. Het gaat om sleutelfuncties op het gebied van Risicobeheer, Actuarieel en Interne Audit. Het pensioenfonds heeft deze sleutelfuncties als volgt ingericht:

- De sleutelfunctiehouder Risicobeheer heeft zich gericht op de belangrijkste risico's van het pensioenfonds. Specifieke aandacht kregen de pensioenhervorming, datakwaliteit en informatiebeveiliging. De sleutelfunctiehouder constateert dat de eerstelijnscommissies voldoende en toenemende aandacht besteden aan risicomanagement. Dit is aanleiding geweest om in 2024 de risicobeheerfunctie anders in te richten waarbij opnieuw gekozen is voor een interne sleutelfunctiehouder Risicobeheer in het bestuur, ondersteund door een risicomanager. De sleutelfunctiehouder Risicobeheer faciliteert de dialoog binnen het bestuur over risico's en overwegingen hierbij.
- De sleutelfunctiehouder Actuarieel is belegd bij de certificerend actuaris. Deze beoordeelt ieder kwartaal de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van de technische voorziening en het verloop van de technische voorziening en de bijbehorende (beleids-) dekkingsgraad. Daarnaast vraagt het bestuur om advies bij wijzigingen van de financiële opzet en de regeling. Zo heeft de sleutelfunctiehouder Actuarieel een belangrijke rol bij de pensioenhervorming.
- De sleutelfunctiehouder Interne Audit levert onafhankelijke, objectieve assurance- en adviesdiensten, gericht op evaluatie van de adequaatheid en doeltreffendheid van de beheerste en integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds. In 2024 is besloten voor een interne sleutelfunctiehouder Interne Audit binnen het bestuur, ondersteund door een externe sleutelfunctie vervuller (Mazars). Welke onderwerpen de sleutelfunctiehouder onderzoekt wordt risico gebaseerd vastgesteld in overleg met het bestuur. De sleutelfunctiehouder Interne Audit heeft in 2024 een audit uitgevoerd naar de informatiebeveiliging en de inventarisatie van de Wtp-transitie. De bevindingen van deze werkzaamheden zijn met het bestuur gedeeld. De sleutelfunctiehouder Interne Audit heeft zitting in het TKP multi-cliënt auditoverleg. Dit is een overleg waarin sleutelfunctiehouders Interne Audit van klanten van TKP samenwerken en in overleg met TKP audits uitvoeren bij TKP op generieke processen van TKP. Voor 2024 heeft in dit kader het multi-cliënt auditoverleg audits uit laten voeren bij TKP met betrekking tot beheerste en integere bedrijfsvoering en DORA.

De sleutelfuncties rapporteren rechtstreeks aan het bestuur en de Raad van Toezicht.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan (hierna VO) geeft een oordeel over het handelen van het bestuur en heeft een aantal adviesrechten. Het VO bestaat uit zes leden. De werkgever benoemt twee leden. Het pensioenfonds organiseert verkiezingen onder de deelnemers en de pensioengerechtigden voor de twee leden namens de deelnemers en de twee leden namens de pensioengerechtigden.

In 2024 heeft de heer Verweij afscheid genomen van het VO. Zijn positie is overgenomen door mevrouw Theunissen Engelsman. De rol van voorzitter is hierbij overgedragen aan de heer Middelburg. De heer Van Bruggen heeft zijn laatste zittingstermijn in 2024 volgemaakt. Er zijn om deze reden verkiezingen georganiseerd voor de pensioengerechtigdenzetel. De heer Aben is als winnaar uit de verkiezingen gekomen en heeft sinds halverwege 2024 zitting in het VO. Tevens zijn er verkiezingen geweest omdat de eerste zittingstermijn van de heer Van Baarle afliep. De heer Van Baarle is herkozen en zit daarmee vanaf medio 2024 in zijn tweede zittingstermijn.

Het VO geeft informatie over hun werkzaamheden en bevindingen in 2024 in hoofdstuk 3.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (hierna: RvT) houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Ook heeft de RvT een aantal goedkeuringsrechten. De RvT bestaat uit een voorzitter en twee leden, alle drie onafhankelijk. Het bestuur benoemt alle drie de leden van de RvT op bindende voordracht van het VO. De samenstelling van de RvT is in 2024 gewijzigd. Als toenmalig voorzitter heeft de heer Ploegsma per 1 juli 2024 afscheid genomen, vanwege het bereiken van de maximale zittingstermijn. De heer Bakker is per 1 juli 2024 gestart als zijn opvolger.

De RvT geeft informatie over hun werkzaamheden en bevindingen in 2024 in hoofdstuk 4.

Compliance officer

Het bestuur heeft een externe compliance officer die jaarlijks rapporteert over de naleving van de gedragscode en andere onderwerpen op het gebied van integriteit. In 2024 zijn geen afwijkingen op de gedragscode geconstateerd bij het pensioenfonds. De compliance officer heeft van 27 verbonden personen de verklaring inzake naleving van de gedragscode over 2024 ontvangen. Eén verbonden persoon is langdurig ziek en kan daarom niet tekenen. Hiermee hebben de actieve verbonden personen verklaard dat zij de gedragscode hebben nageleefd in 2024. De in 2024 verzonden uitvraag privérelaties en privébelangen is door alle verbonden personen geretourneerd. Hieruit zijn geen conflicterende belangen of relaties naar voren gekomen. Er zijn vijf privérelaties of -belangen gemeld door vijf verschillende verbonden personen. Geen van de meldingen geeft een verhoogd risico op de (schijn van) belangenverstrengeling binnen het fonds, dan wel is reeds via de juiste kanalen bekend gemaakt.

Privacy officer

Het bestuur heeft een externe privacy officer die het bestuur adviseert over kwesties die verband houden met privacy. Het jaar 2024 stond in het teken van DORA en algemene zaken op het gebied van privacy. Ten aanzien van het jaar 2024 is de privacy officier bij de volgende onderwerpen betrokken:

- het beoordelen van een datalek waarbij een uitkeringsspecificatie naar het oude adres van de betrokkene is verstuurd. Het datalek is beoordeeld en tijdig gemeld aan zowel de AP als de betrokkene;
- review van incidentenregeling voor wat betreft afstemming meldplichten onder AVG en DORA;
- de herziening en bijwerken van het privacybeleid. Het beleid is compliant aan de gedragslijn, de inhoud is in dat kader getoetst

In totaliteit zijn er in 2024 4 datalekken geweest bij de PUO TKP. Bij 3 van de 4 datalekken betreft het geen datalek in de zin van artikel 33 Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en hoeft er geen melding te worden gedaan aan de AP dan wel betrokkene. Bij 1 datalek is dit wel het geval geweest.

Certificerend actuaris en controlerend accountant

Het pensioenfonds heeft een certificerend actuaris en een controlerend accountant aangesteld voor de waarmerking van het jaarverslag van het fonds. Hun verklaringen zijn te lezen in hoofdstuk 6.

Geschillencommissie en klachten

Als een belanghebbende het niet eens is met een besluit van het pensioenfonds over de uitleg en toepassing van de reglementen en statuten dan kan de belanghebbende dit voorleggen aan de Geschillencommissie. Dit geldt ook voor een besluit over de vaststelling van de pensioenaanspraken en ingegane pensioenen. De procedure is vastgelegd in het reglement van de commissie en gepubliceerd op de website van het pensioenfonds. De Geschillencommissie wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter en bestaat verder uit twee bestuursleden. Als een deelnemer het niet eens is met de beslissing van de Geschillencommissie, dan kan er een beroep worden ingesteld bij de Ombudsman Pensioenen of bij de burgerlijk rechter. Vanaf 2024 kan dit ook bij de Geschilleninstantie Pensioenen. Het pensioenfonds heeft het klachten- en geschillenreglement daarop aangepast.

Het pensioenfonds heeft in de eerste helft van 2024 9 klachten ontvangen. Vanaf Q3 2024 worden klantsignalen beschouwd als klachten. Dit leidt tot een toename van het aantal klachten. Hierdoor is een vergelijking over de kwartalen lastig te maken. Volgens de nieuwe gedragsrichtlijn 'Goed omgaan met klachten' van de Pensioenfederatie vallen namelijk ook klantsignalen onder klachten en andere verzoeken die als klacht aangemerkt kunnen worden. Om daarover, in overeenstemming met de gedragslijn, te kunnen rapporteren is de registratie halverwege het jaar aangepast.

Teneinde de behandeling van klachten in de pensioensector op een goed niveau te krijgen en te houden heeft de Pensioenfederatie de hiervoor genoemde gedragslijn ontwikkeld. De Pensioenfederatie doet jaarlijks onderzoek en sprak in 2024 de verwachting uit erop te kunnen rekenen dat minimaal de norm van 84% wordt behaald bij alle aangesloten pensioenfondsen. Deze norm staat gelijk aan het predicaat 'goed'. De totale score in 2024 voor het pensioenfonds is overall 86%. Hiermee voldoet het pensioenfonds dus aan de norm.

Twee klachten zijn geëscaleerd, waarvan één is voorgelegd aan de Geschillencommissie. Het fonds is in deze zaak in het gelijk gesteld.

De klachten betreffen zeer uiteenlopende onderwerpen, maar sommige onderwerpen komen vaker terug. Opvallend is het aantal klachten met als onderwerp 'Pensioenberekening en -betaling' en 'Toepassing wet-/regelgeving'.

In onderstaand schema staan de aantallen klachten over 2024 toebedeeld aan een aantal vaste rubrieken zoals beschreven in de gedragslijn.

Onderverdeeld naar onderwerp (AFM classificatie) geeft dat het volgende beeld:

Deelnemersklachten	Q1 2024		Q2 2024		Q3 2024		Q4 2024	
		Waarvan geëscaleerd		Waarvan geëscaleerd		Waarvan geëscaleerd		Waarvan geëscaleerd
Totaal aantal	5	0	4	0	70*	0	119*	2
• Service en klantgerichtheid					1			
• Behandelingsduur								
• Informatieverstrekking			1		3		1	
• Deelnemersportaal			1		5		4	
• Keuzebegeleiding								
• Pensioenberekening en -betaling	1				47		85	1
• Reg. Werknemersgegevens / datakwaliteit	1				4		9	
• Toepassing wet-/regelgeving: algemeen	1		2		7		12	
• Toepassing wet-/regelgeving: invaren, transitie					1		4	
• Financiële situatie	2				1		4	1
• Duurzaamheid								
• Overig					1			

* vanaf Q3 2024 zijn de aantallen inclusief klantsignalen conform de gedragsrichtlijn van de AFM.

Pensioenuitvoering en vermogensbeheer

Het pensioenfonds heeft (bijna) alle operationele activiteiten uitbesteed. Bij het besluit om bedrijfsprocessen inzake het pensioen- en vermogensbeheer uit te besteden hebben met name aspecten als het waarborgen van de continuïteit en efficiencyoverwegingen een rol gespeeld tot dusver.

De pensioenadministratie is ondergebracht bij TKP. Het fiduciair management is ondergebracht bij VLK IM en het operationele vermogensbeheer is uitbesteed aan derden vermogensbeheerders. BNP Paribas is custodian.

In 2024 hebben site visits plaatsgevonden bij TKP, VLK IM en BNP Paribas. Tijdens deze site visits zijn diverse onderwerpen met betrekking tot dienstverlening en organisatie van de betreffende partijen besproken.

Code pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen 2024 (hierna: de Code) bevat vijf thema's met per thema een aantal normen voor 'goed pensioenfondsbestuur' en is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid. De Code staat niet op zichzelf, maar is een aanvulling op verschillende wetten en regels voor pensioenfondsen. De normen in de Code zijn leidend, maar laten ruimte voor eigen keuzes die het bestuur maakt. De naleving van de Code vindt plaats volgens het 'pas-toe of leg uit beginsel'. Dit betekent dat het pensioenfonds de normen van de Code toepast of in het jaarverslag aangeeft waarom een norm niet (volledig) wordt toegepast.

Het pensioenfonds voldoet aan bijna alle normen. Specifieke aandacht behoeven de volgende twee zaken. In norm 35 is opgenomen dat, zowel in het bestuur als in het VO, er variatie is in geslacht of genderidentiteit en er ten minste één zitting heeft in de genoemde organen jonger dan 40 jaar. Het pensioenfonds vindt diversiteit op het gebied, geslacht, leeftijd of achtergrond, in het bestuur een belangrijk thema. Dit omdat diversiteit kan bijdragen aan betere besluitvorming. Op dit moment heeft het bestuur nog geen expliciet vastgesteld diversiteitsbeleid. Het pensioenfonds is van plan om in 2025 het diversiteit- en inclusiebeleid te verdiepen. In zowel het bestuur als het VO hebben minimaal één man en één vrouw zitting, echter er zijn in het bestuur geen personen van onder de 40 jaar. Bij de invulling van vacatures besteedt het pensioenfonds aandacht aan diversiteit. In 2024 heeft het bestuur een stagiair aangetrokken die het traject bij het Pensioenlab doorloopt. Op deze manier betreft het pensioenfonds jongeren in het bestuur. In norm 37 is opgenomen dat de zittingsduur van bestuur en VO is gemaximeerd tot één herbenoeming (en daarmee twee zittingstermijnen). Het pensioenfonds heeft in de statuten opgenomen dat alleen in bijzondere omstandigheden een bestuurder voor een derde zittingstermijn kan worden benoemd.

Beloningsbeleid

Het pensioenfonds kent een beloningsbeleid voor bestuurders, leden van de RvT en leden van het VO. Echter, het pensioenfonds betaalt niet alle bestuurders en leden van het VO. Bestuurders en leden van het VO die zitting hebben op een zetel van de werkgever, en in dienst zijn van PostNL ontvangen een vergoeding van hun werkgever. De overige leden krijgen een vergoeding vanuit het fonds.

Het bestuur hanteert de volgende uitgangspunten voor het beloningsbeleid:

- De beloning is passend, gelet op omvang en organisatie van het pensioenfonds;
- De beloning staat in verhouding tot de verantwoordelijkheid en het feitelijke tijdsbeslag;
- De beloning is niet gerelateerd aan financiële resultaten van het fonds en kent geen negatieve prikkelwerking.

De leden van het bestuur, het VO en de RvT ontvangen een vaste vergoeding. Leden van het VO ontvangen daarnaast een vacatievergoeding per vergadering.

2.4.2 Uitbesteding

Beoordeling en evaluatie uitbestedingspartijen

Het pensioenfonds beoordeelt het gehele jaar door de prestaties van de uitbestedingspartijen. Dit vindt plaats aan de hand van reguliere rapportages die zijn gebaseerd op de afgesloten dienstverleningsovereenkomsten SLA's.

Daarnaast zijn er incidentele rapportages en vinden er regelmatig overleggen plaats over diverse onderwerpen. Afhankelijk van het onderwerp en het doel is de financiële commissie of de vakinhoudelijke commissie of het dagelijks bestuur, betrokken bij de overleggen.

Elk jaar evalueert het pensioenfonds de grotere uitbestedingspartijen uitgebreider, waarbij de dienstverlening in de gehele breedte wordt beoordeeld. Eind 2024 zijn TKP BNP Paribas en VLK IM geëvalueerd. Aan de hand van vastgestelde criteria heeft het bestuur de dienstverlening beoordeeld. Ook is aan deze uitbestedingspartijen zelf gevraagd om de dienstverlening en samenwerking te beoordelen. De terugkoppeling van deze evaluaties vindt plaats in Q2 2025.

Verder evalueert het pensioenfonds na afloop van het jaarwerkproces de accountant en de certificerend actuaaris. De uitkomsten van beide evaluaties in 2024 waren positief. Het pensioenfonds heeft desondanks besloten om in 2024 te wisselen van accountant. Per 2024 is BDO de accountant van het pensioenfonds.

IT

IT en de bijbehorende beheersing is cruciaal voor het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft in 2024 uitgebreid aandacht besteed aan de implementatie van de DORA-wetgeving. Tevens heeft het pensioenfonds diverse en voor het pensioenfonds relevante uitbestedingsdossiers van TKP beoordeeld. Hiervan is melding gemaakt bij DNB. Daarnaast heeft het pensioenfonds voldoende aandacht voor cybersecurity.

Het pensioenfonds besteedt veel processen uit. Het bestuur volgt de processen nauwlettend, onder meer via de ISAE-3402 rapportages.

In 2024 zijn de actiepunten uit het IT-self assessment volledig opgelost.

2.5. Pensioenregeling

2.5.1. Financiering

Reguliere premie

Voor deelnemers aan de pensioenregeling betaalt PostNL premie voor de opbouw van het pensioen. Het pensioenfonds heeft in 2024 gebruik gemaakt van het geboden overgangsrecht door voor de premiestelling vanaf 2024 het rendement op vastrentende waarden opnieuw vast te zetten voor een periode van vijf jaar op basis van de actuele marktrente bij aanvang van deze periode. Als gevolg is de curve gestegen. Dit heeft er toe geleid dat in 2024 het opbouwpercentage gelijk is aan het fiscaal maximale opbouwpercentage van 1,875%.

Eén van de voorwaarden om gebruik te maken van het overgangsrecht is dat het overgangsrecht niet kan leiden tot verlaging van de feitelijke premie. In 2024 is gerekend met een opslag van 0,7% om ex-ante uit te komen op een premiepercentage van 29,2% van de pensioengrondslag.

Kostendekkende premie

Het pensioenfonds voldoet aan de wettelijke eis dat de feitelijke premie minimaal gelijk moet zijn aan de gedempte kostendekkende premie. De kostendekkende premie is de wettelijk minimaal benodigde premie voor de opbouw van het pensioen. Het pensioenfonds toetst of de feitelijke premie hoger is dan de gedempte kostendekkende premie. Als dat niet het geval is, dan kan het pensioenfonds het opbouwpercentage verlagen. De premies 2024 zijn als volgt:

	2024	2023
Feitelijke premie	106.087	105.690
Kostendekkende premie	118.208	113.379
Gedempte kostendekkende premie	103.524	105.690

De kostendekkende premie bestaat uit een actuariael benodigde premie voor de pensioenopbouw en de risicodekkingen voor overlijden en arbeidsongeschiktheid, de solvabiliteitsopslag, de opslag voor uitvoeringskosten en de opslag voor toeslagverlening. De kostendekkende premie is berekend op basis van de rentetermijnstructuur.

De gedempte kostendekkende premie bestaat uit dezelfde componenten als genoemd onder de kostendekkende premie, aangevuld met de premie die actuariael benodigd is voor de voorwaardelijke onderdelen van de regeling (toeslagpremie). Bij de bepaling van de gedempte kostendekkende premie wordt uitgegaan van het verwachte rendement met een opslag voor toekomstbestendige toeslagverlening ter hoogte van de verwachte prijsinflatie. Het verwachte rendement en de opslag voor de indexatie zijn vastgesteld op basis van de economische omstandigheden.

Een verdere specificatie van deze premiecomponenten is opgenomen in de jaarrekening, hoofdstuk 5.8.

2.5.2. De inhoud van de regeling in 2024

In januari 2024 heeft het pensioenfonds een aanvangshaalbaarheidstoets voor deze nieuwe regeling uitgevoerd. Zoals verwacht gezien de wijzigingen in de regeling, kwam daar een iets hogere mate van risico uit. Het pensioenfonds heeft deze nieuwe grenzen afgestemd met sociale partners, VO en RvT en vervolgens vastgesteld.

De regeling ziet er in 2024 in het kort als volgt uit:

- De basispensioenregeling voorziet in een ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen.
- Het opbouwpercentage was in 2024 1,875% (2023: 1,855%) bij een pensioenleeftijd van 68 jaar en met een franchise van € 18.799,03 (2023: € 17.488,72) bij een voltijd dienstverband. Het maximale pensioengevende salaris bedroeg bij een voltijd dienstverband wettelijk € 137.800 (2023: € 128.810). Het pensioenfonds stelt het opbouwpercentage zo vast, dat het dit met een premie van maximaal 29,2% van de pensioengrondslagen als gedempt kostendekkende premie kan financieren. Het maximum opbouwpercentage is 1,875%. Het pensioenfonds kon dit maximum in 2024 realiseren.
- Het partnerpensioen is op opbouwbasis en bedraagt 63% van het ouderdomspensioen. Het wezenpensioen is 20% van het partnerpensioen.
- Bij arbeidsongeschiktheid is er sprake van premievrije voortzetting gebaseerd op de mate van arbeidsongeschiktheid. Deelnemers met een pensioengevend salaris boven het maximum dagloon WIA (wet en inkomen naar arbeidsvermogen) ontvangen een arbeidsongeschiktheidspensioen wanneer zij arbeidsongeschikt worden.
- Op vrijwillige basis kunnen deelnemers beleggen in de regeling individueel pensioensparen (IPS).

2.5.3. Wijzigingen in de regeling

Het pensioenfonds heeft in de loop van 2024 een tweetal wijzigingen in de regeling aan sociale partners voorgesteld, waartoe sociale partners ook besloten hebben. Het gaat om de volgende wijzigingen per 1 januari 2025:

1) Een aanpassing van de definitie van “partner” in geval van ongehuwd samenwonenden. Niet langer geldt de voorwaarde dat de partners staan ingeschreven op hetzelfde adres. Ook als de partners samenwonen op wisselende adressen, voldoen zij aan de partnerdefinitie.

2) Het pensioenfonds voert niet langer een regeling voor gemoedsbezwaarden uit. Deze regeling kent slechts één gewezen deelnemer en wordt in het kader van de complexiteitsreductie vanaf 2025 niet meer aangeboden.

2.5.4. Toeslagverlening

2024

Het pensioenfonds heeft de ambitie om de pensioenen jaarlijks met 70% van de stijging van de consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens (afgeleid) te verhogen, voor zover de beleidsdekkingsgraad per 30 november dit mogelijk maakt. Het pensioenfonds heeft de pensioenen per 1 januari 2024 verhoogd met 3,15%. Per 1 januari 2024 zou de pensioenverhoging op basis van de aangepaste inflatiecijfers maximaal 4,39% zijn. Omdat de CPI in 2023 is herzien, is er in 2023 een te hoge toeslag verleend. Om dit te compenseren, heeft het pensioenfonds de toeslag voor 2024 met 1,31% verlaagd die vorig jaar ‘te veel’ is gegeven. De toeslag per 1 januari 2024 bedroeg dan 3,15%. Het pensioenfonds acht dit evenwichtig en prudent.

2025

Het pensioenfonds heeft in december 2024 besloten de pensioenen per 1 januari 2025 te verhogen met 2,41%. Dit is ook als zodanig in de technische voorziening per 31 december 2024 verwerkt.

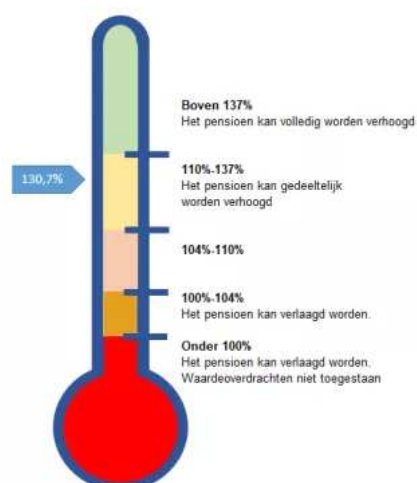
2.5.5. Financiële positie

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad was eind 2024 132,1%. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste 12 actuele dekkingsgraden aan het eind van iedere maand. Deze is in 2024 gedaald van 132,8% naar 132,1%, mede als gevolg van de toeslagverlening per 1 januari 2025 van 2,41%. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de mogelijkheid om pensioenen te kunnen verhogen of te moeten verlagen.

Dekkingsgraden

Een pensioenfonds heeft meerdere dekkingsgraden. Elke maand wordt een actuele dekkingsgraad bepaald. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste 12 actuele dekkingsgraden. De beleidsdekkingsgraad is de graadmeter van de financiële positie van het pensioenfonds. De dekkingsgraad geeft aan of het pensioenfonds voldoende geld 'in kas' heeft voor alle toekomstige pensioenen die nu zijn opgebouwd. Hoe hoger het percentage, des te beter staat het pensioenfonds ervoor. Bij 100% heeft het pensioenfonds voor elke euro aan pensioenverplichtingen precies één euro in kas. Dat is niet voldoende. Het pensioenfonds moet flinke buffers hebben voor de veiligheid en het verhogen (toeslag) van uw pensioen. Dit wordt de vereiste dekkingsgraad genoemd.

Figuur 1: de beleidsdekkingsgraad ultimo 2024, afgezet tegen de wettelijke grenzen

Vereiste dekkingsgraad

De vereiste dekkingsgraad voor het pensioenfonds is eind 2024 115,6% (eind 2023: 117,3%). De vereiste dekkingsgraad is de dekkingsgraad behorend bij het vereist eigen vermogen (VEV). Aangezien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de vereiste dekkingsgraad is er geen sprake van een reservetekort. Vanwege deze gunstige financiële positie hoeft het pensioenfonds in 2025, net als in 2024, geen herstelplan bij DNB in te dienen.

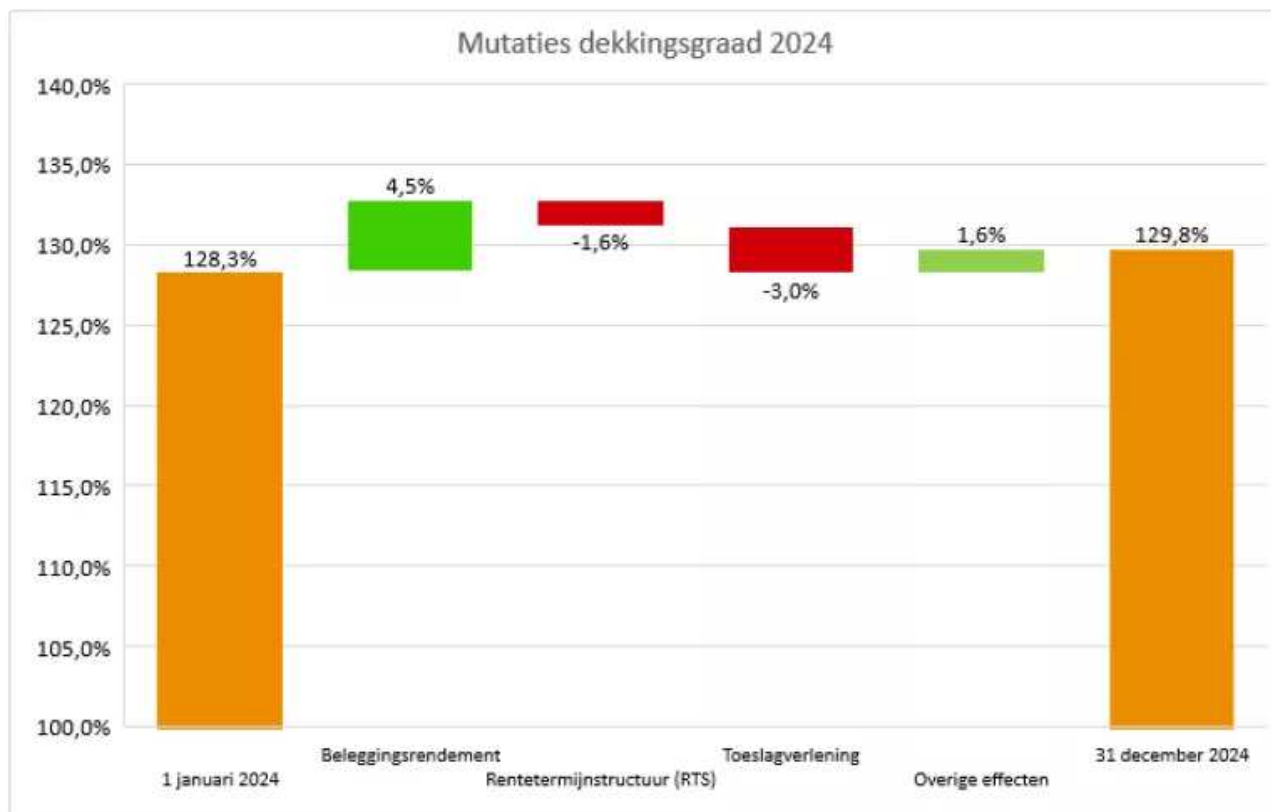
Actuele dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad kende in 2024 een gering stijgend verloop. Deze begon op 128,3% eind 2023 en eindigde op 31 december 2024 op 129,8%. Gedurende 2024 was er weliswaar sprake van een daling van de rente, maar werd deze daling meer dan gecompenseerd door een positief rendement op de beleggingen. Het pensioenfonds dempt dit effect deels, door het renterisico deels af te dekken. Door de toeslagverlening van 2,41% per 1 januari 2025, die reeds is verwerkt in de jaareinde stand, daalde de dekkingsgraad.

2.5.6. Ontwikkelingen in de dekkingsgraad

Onderstaande grafiek geeft de belangrijkste oorzaken van de ontwikkeling van de dekkingsgraad weer. Dit geeft niet helemaal een eerlijk beeld omdat het pensioenfonds 'oorzaken' presenteert als afzonderlijke gebeurtenissen. In werkelijkheid is er grote samenhang (causaliteit) tussen de renteontwikkeling en de waarde van de beleggingen.

Het positieve beleggingsrendement had een positief effect van 4,5% op de dekkingsgraad. De ontwikkeling van de RTS-curve (rentetermijnstructuur) had een (tegengesteld) negatief effect. De dekkingsgraad is tevens gedaald door toeslagverlening per 1 januari 2025 waarmee ultimo 2024 rekening is gehouden. De "overige oorzaken" zijn situaties waarin de veronderstellingen, bijvoorbeeld ten aanzien van sterfte en arbeidsongeschiktheid, afwijken van de feitelijke uitkomsten en het effect van berekenen van de dekkingsgraad naar de stand van voorziening per 31 december 2024. Zie hierover meer in de actuariële analyse hieronder.

2.5.7. Actuariële analyse

In onderstaande tabel staat een analyse van het actuariële resultaat. Hierbij vergelijkt het pensioenfonds de actuariële uitgangspunten van het pensioenfonds met de werkelijke actuariële ontwikkelingen over het verslagjaar. De bedragen wijken af van de bedragen in de jaarrekening, die boekhoudkundig zijn bepaald.

bedragen Euro x 1.000	2024	2023
Resultaat op beleggingen	409.947	490.848
Resultaat op wijziging rente	-95.595	-261.663
Resultaat op premie	3.858	8.372
Resultaat op waardeoverdrachten	1.577	-505
Resultaat op kosten	0	0
Resultaat op uitkeringen	-136	30
Resultaat op kanssystemen	2.337	17.013
Resultaat op toeslagverlening	-175.594	-220.748
Resultaat op overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen	36.142	0
Resultaat op andere oorzaken	-236	20.606
Totaal saldo van baten en lasten	182.300	53.953

Het belangrijkste doel van de actuariële analyse voor het pensioenfonds is om te bepalen of er aanpassingen in het huidige beleidskader nodig zijn.

In 2024 zijn de volgende belangrijke effecten op actuariel resultaat te onderscheiden:

Resultaat op beleggingen

Het resultaat op beleggingen in 2024 bedraagt €409.947 duizend. Dit resultaat wijkt af van het resultaat op beleggingen dat in de jaarrekening is opgenomen in de staat van baten en lasten. Dit komt doordat in het actuariel berekende resultaat op beleggingen ook de benodigde intresttoevoeging voor de voorziening wordt meegenomen.

Resultaat op wijziging rente

De rente eind 2024 ligt onder de rente eind 2023. Wanneer op basis van de uitkeringenstroom van het pensioenfonds beide rentecurves worden uitgedrukt in één gemiddeld rentepercentage is de rente in 2024 met circa 0,2%-punt gedaald. Deze daling leidt tot een stijging van de voorziening en een negatief resultaat van €95.595 duizend.

Resultaat op premie

De actuariel benodigde premie is bepaald op basis van de rente en overige actuariële grondslagen per 31 december 2024. De gedempte kostendeckende premie is bepaald op basis van het verwachte rendement (inclusief een afslag voor de toekomstbestendige toeslagverlening ter hoogte van de verwachte prijsinflatie). De feitelijke premie is voor het pensioenfonds gelijk aan de gedempte kostendeckende premie. Het verschil tussen de benodigde premie en de feitelijke premie is het resultaat op premie en geeft een resultaat van €3.858 duizend.

Resultaat op kanssystemen

Aan het vaststellen van de technische voorzieningen liggen kanssystemen ten grondslag. De belangrijkste zijn sterfte en arbeidsongeschiktheid. Het resultaat op sterfte draagt bij tot een gunstig resultaat. Dit resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat deelnemers minder lang leefden dan verwacht. Het resultaat op arbeidsongeschiktheid was dit jaar gering negatief. Het totale resultaat op kanssystemen over 2024 bedraagt €2.337 duizend.

Resultaat op toeslagverlening

De toeslag per 1 januari 2025 op de pensioenaanspraken en -rechten van 2,41% voor alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden leidt tot een verhoging van de voorziening van het pensioenfonds. Het resultaat op toeslagverlening is hierdoor negatief en bedraagt €175.594 duizend.

Resultaat op overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen

Een aanpassing van de actuariële grondslagen of methoden in het verslagjaar leidt tot nieuwe eisen ten aanzien van de prudentie van de grondslagen. Indien de grondslagen wijzigen wordt dit resultaat hier vermeld. De grondslagen zijn in 2024 gewijzigd.

In september 2024 heeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap de Prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds is per 31 december 2024 overgegaan op deze prognosetafel. Ook heeft een aanpassing van de correctiefactoren op de sterftekansen plaatsgevonden. Deze aanpassing is ook per 31 december 2024 doorgevoerd. Het effect van mutatie Prognosetafel 2024 is € 14.996 duizend en het effect van mutatie correctiefactoren is € 21.146 duizend.

2.6. Vermogensbeheer

2.6.1. Vermogensbeheer

Doelstelling

De doelstelling van het pensioenfonds is om binnen de grenzen van haar middelen op korte en lange termijn zo hoog mogelijke reële pensioenaanspraken en pensioenrechten te verstrekken. Hierbij streeft het pensioenfonds naar het realiseren van een toeslagambitie van 70%, wat wil zeggen dat het de ambitie is om pensioenen voor 70% van de CPI (afgeleid) of meer mee te laten groeien met de stijging van de prijzen. Om deze doelstelling te bereiken, wordt op zo'n manier belegd dat een optimaal rendement kan worden behaald binnen aanvaardbare risico's.

Het pensioenfonds belegt vanuit de zogenaamde 'prudent person' gedachte waarbij de beleggingen moeten voldoen aan kwalitatieve beginselen van veiligheid, kwaliteit en spreiding van risico's. Dit houdt onder andere in dat het beleggingsbeleid wordt afgestemd op de financiële verplichtingen aan deelnemers. Hierbij wordt rekening gehouden met de wettelijke eisen die in de Pensioenwet aan het beleggingsbeleid en risicomanagement worden gesteld. De externe actuaris beoordeelt dit en DNB houdt hier toezicht op.

Strategisch beleggingsbeleid

De meerjarige beleggingsaanpak is vastgelegd in een strategisch beleggingsbeleid. In dit beleid wordt de strategische verdeling van het vermogen over verschillende beleggingscategorieën vastgelegd. Hieronder valt ook hoe het pensioenfonds omgaat met beleggingsrisico's. Belangrijke risico's die het pensioenfonds loopt zijn bijvoorbeeld:

- Renterisico: als de rente daalt wordt het duurder om aan de verplichtingen te voldoen en daalt de dekkingsgraad.
- Inflatieisico: als de inflatie stijgt kunnen deelnemers minder kopen met hetzelfde pensioen.
- Valutarisico: het pensioenfonds belegt wereldwijd, waardoor schommelingen in wisselkoersen kan leiden tot schommelingen in de financiële positie en de dekkingsgraad.
- Liquiditeitsrisico: er moet op ieder moment voldoende "cash" beschikbaar zijn of snel beschikbaar gemaakt kunnen worden om aan verplichtingen te voldoen.
- Algemeen marktrisico: het pensioenfonds belegt de inleg van deelnemers om een hoger pensioen te bereiken. Deze beleggingen kunnen echter ook (tijdelijk) in waarde dalen.

Het strategisch beleggingsbeleid wordt voor meerdere jaren vastgesteld mede met behulp van een periodieke ALM-studie waarbij de toekomstige pensioenverplichtingen en de beleggingen in één model in samenhang worden beschouwd. Op korte termijn kan het beleggingsbeleid beperkt afwijken van het strategisch beleggingsbeleid. Hiervoor wordt jaarlijks een beleggingsplan vastgesteld met daarin hoe het pensioenfonds dit jaar invulling geeft aan het strategisch beleggingsbeleid.

Ons strategisch beleggingsbeleid ziet er als volgt uit:

	Beleid 2024	Strategisch beleid 2024-2026%	Stand ultimo verslagjaar
Matchingportefeuille	15%	15%	15,7%
Staatsobligaties en rentederivaten	15%	15%	15,7%
Rendementsportefeuille	85%	85%	84,3%
Aandelen	26%	26%	26,9%
Vastrentende waarden	49%	49%	47,5%
Vastgoed en alternatieven	10%	10%	10,0%
Liquiditeiten en valutaderivaten	-	-	-0,1%
Totaal	100%	100%	100%

Omdat de rente in 2024 daalde, stegen de pensioenverplichtingen. De rentedaling zorgde ervoor dat het pensioenfonds meer geld nodig had voor hetzelfde pensioen. Daarom belegt het pensioenfonds in de matchingportefeuille in beleggingen die in 2024 meer waard werden door deze rentedaling. Dit zijn de staatsobligaties en rentederivaten in bovenstaande tabel. Per 30 juni 2024 heeft het pensioenfonds het beleid op dit gebied aangescherpt en dekken we 100% van dit renterisico af. Dat wil zeggen dat de portefeuille naar verwachting net zoveel in waarde stijgt of daalt als de verplichtingen wanneer de rente daalt of stijgt.

De rendementsportefeuille is bedoeld om op termijn meer rendement te maken, zodat het pensioenfonds de pensioenen kan laten meestijgen met de inflatie. Op korte termijn lukt dit niet altijd, maar in 2024 presteerde de rendementsportefeuille positief. Met name aandelen kenden opnieuw een zeer goed jaar.

De rentetermijnstructuur (RTS) is de maandelijks door DNB gepubliceerde marktrente met een looptijd van 1 tot 60 jaar, waarmee de toekomstige kasstromen van de pensioenverplichtingen worden verdisconteerd voor de balanswaardering van de voorziening pensioenverplichtingen van een pensioenfonds.

Renterisico

Het pensioenfonds loopt een risico over de rentegevoeligheid van de voorziening pensioenverplichtingen. Van dit risico dekt het pensioenfonds strategisch ultimo 2024 100% af. Dat betekent dat als door een verandering van de rente de verplichtingen 1 miljoen euro meer of minder waard worden, we verwachten dat de portefeuille ook 1 miljoen euro meer of minder waard wordt. Omdat de dekkingsgraad van het fonds hoger is dan 100% zal een daling van de rente nog wel tot een daling van de dekkingsgraad leiden en een stijging van de rente nog wel tot een stijging van de dekkingsgraad.

Voor het afdekken van balansrisico's maakt het pensioenfonds gebruik van derivaten, in het bijzonder renteswaps en valutaderivaten. Dit zijn financiële overeenkomsten die worden aangegaan met internationale banken waarmee financiële risico's worden uitgewisseld. Het tegenpartijrisico dat hiermee gepaard gaat beheerst het pensioenfonds door middel van dagelijkse uitwisseling van onderpand en van zorgvuldige tegenpartijselectie. Het pensioenfonds heeft een gespecialiseerde partij geselecteerd om ons hierbij te assisteren.

Valutarisico

Als buitenlandse valuta ten opzichte van de euro minder waard worden kunnen sommige beleggingen in de portefeuille ook in waarde dalen. Om dit risico te beperken dekt het pensioenfonds dit risico deels af met derivaten en gelden er beperkingen om in lokale valuta's te beleggen. Voor aandelen- en vastgoedbeleggingen dekt het pensioenfonds 50% van het risico op een daling van de Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen af. Het valutarisico van beleggingen in vastrentende waarden wordt volledig afgedekt.

Inflatierisico

Als de inflatie hoog is wordt pensioen uiteindelijk minder waard. Er kan immers minder gekocht worden met dezelfde euro. Het pensioenfonds dekt dit risico niet expliciet af, maar belegt wel in zaken die ook meer waard worden als de inflatie hoog ligt. Bij vastgoed stijgen de huren bijvoorbeeld vaak mee met de inflatie. Omdat de dekkinggraad ondanks de hoge renteafdekking nog steeds zal stijgen als de rente stijgt, vormt dit ook een impliciete afdekking van dit risico.

Beleggingsovertuigingen

Beleggingsovertuigingen vormen een belangrijke rol in het beleggingsproces omdat zij een kader vormen voor genomen en toekomstige beleggingsbeslissingen. De zes beleggingsovertuigingen van het pensioenfonds zijn:

- Beleggingsrisico nemen loont.
- Diversificatie voegt waarde toe.
- Eenvoud als vertrekpunt.
- Passief beleggen, tenzij actief beleggen naar verwachting meer rendement oplevert.
- Het voegt waarde toe om de eerste in een nieuwe beleggingscategorie te zijn.
- Maatschappelijk verantwoord beleggen verlaagt het risicoprofiel.

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Een belangrijke beleggingsovertuiging van het pensioenfonds is dat beleggingen die maatschappelijk verantwoord zijn een lager risicoprofiel hebben, niet alleen voor de reputatie maar zeker ook financieel. Dit wordt bovendien ondersteund door meerdere onderzoeken. Het pensioenfonds zet daarom de aan het pensioenfonds beschikbaar gestelde middelen in om maatschappelijk verantwoord te beleggen waardoor een bijdrage wordt geleverd aan een duurzame samenleving. Uit onderzoek is gebleken dat de achterban van het pensioenfonds ook waarde hecht aan MVB, net als de sponsor. Een goed pensioen gaat niet alleen om welvaart maar ook om (maatschappelijk) welzijn. Het pensioenfonds geeft hier op een aantal manieren invulling aan.

Thematische speerpunten

Aan de hand van de SDG's heeft het pensioenfonds de volgende speerpunten gekozen:

- **Klimaatactie (SDG 13).** Het pensioenfonds onderschrijft het belang van klimaatactie en de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs. Dit speerpunt komt daarom ook terug in het uitsluitingenbeleid (op gebied van steenkool). Daarnaast wordt in een groot gedeelte van de aandelenportefeuille een best-in-class aanpak toegepast. Bij deze aanpak worden bijvoorbeeld binnen de energiesector alleen de meest verantwoorde werkende energiebedrijven opgenomen in de portefeuille. Ook heeft het pensioenfonds een doelstelling geformuleerd over de CO2 uitstoot van bedrijven in de portefeuille.
- **Goede gezondheid en welzijn (SDG 3).** Ook dit speerpunt komt terug in het uitsluitingsbeleid: beleggingen in tabak worden uitgesloten omdat tabak op geen enkele manier een positieve bijdrage aan mens of maatschappij levert.
- **Landenbeleid.** Het pensioenfonds hanteert een objectief raamwerk om te bepalen in welke landen het pensioenfonds wel en niet wil beleggen. Het pensioenfonds rangschikt landen op basis van prestaties op het gebied van milieu, rechtszekerheid en vrijheid van pers. Het pensioenfonds belegt niet in staatsobligaties van slecht presterende landen, en ook niet in bedrijven waarvan de overheid van dergelijke landen meerderheidsaandeelhouder is.

CO2 reductie

Het is van groot belang dat de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen wordt teruggebracht. Het pensioenfonds belegt op een manier die in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs. Naast het doel van een betere wereld ziet het pensioenfonds ook risico's voor bedrijven die te veel achterlopen. Zo kunnen oliemaatschappijen op een zeker punt 'blijven zitten' met olievelden die niet meer rendabel zijn, zogenaamde *stranded assets*.

Het pensioenfonds hanteert als benchmark hiervoor de PAB. Deze is gedefinieerd als een portefeuille die in lijn is met het klimaatakkoord van Parijs, en daarnaast voldoet aan de vereisten van de Europese Unie.

- Start in 2020 met 50% lagere voetafdruk dan de brede markt
- Vervolgens 7% reductie van de voetafdruk per jaar.

Instrumenten voor implementatie MVB

Het pensioenfonds zet in op vier manieren van werken voor het implementeren van het MVB beleid:

- **Uitsluiting** van controversiële en niet-ethische beleggingen. Het gaat dan onder andere om clustermunitie, kolenmijnen en tabaksfabrikanten.
- **Integratie en impact.** Bij het selecteren van bedrijven let het pensioenfonds niet alleen op de negatieve kant door bedrijven uit te sluiten die niet bij het pensioenfonds passen, maar selecteert het pensioenfonds ook juist wél bedrijven die goed presteren op het gebied van MVB ('best-in-class') of die een positieve bijdrage leveren aan de thema's die het pensioenfonds belangrijk vindt ('impact').
- **Stemmen.** Het pensioenfonds wil dat de beheerders van de aandelenportefeuilles stemmen op een manier die in lijn ligt met het beleid. Het pensioenfonds maakt hierbij gebruik van advies van een gespecialiseerd stemadviesbureau en maken gebruik van de 'ISS International Sustainability Proxy Voting Guidelines'.
- **Dialogoog.** Met bedrijven waar het pensioenfonds wél in belegt, maar die niet voldoen aan de standaarden wordt de dialoog aangegaan om te proberen de prestaties te verbeteren. Als dit niet lukt is uitsluiting van de portefeuille een optie.

Verantwoording

Het pensioenfonds stelt jaarlijks een separaat MVB-jaarverslag op over de resultaten ten aanzien van engagement, stembeleid, impact beleggen, etc. Dit is te vinden op de website van het pensioenfonds. Daarnaast communiceert het pensioenfonds zowel de resultaten als bepaalde vernieuwingen actief naar alle deelnemers, waaronder de pensioengerechtigden.

Beleggingsaanpak

In de beleggingsaanpak hanteert het pensioenfonds een vast proces van het stellen van doelstellingen, dat wil zeggen beleid vormen, implementeren en dit vervolgens evalueren.

Onder meer door middel van een ALM-studie bepaalt het pensioenfonds welke strategische beleggingsportefeuille het best aansluit bij de doelstellingen. Deze doelstellingen vormen een balans tussen de belangen van actieve en gewezen deelnemers alsmede pensioengerechtigden. In deze afweging spelen onder andere het premie-, pensioen- en indexatieresultaat een rol. De ALM-studie is een belangrijk hulpmiddel bij het vaststellen van het strategisch beleggingsbeleid, omdat het inzicht geeft in de rendements- en risicokarakteristieken van mogelijke beleidskeuzes. Medio 2023 is de laatste ALM-studie uitgevoerd, waarmee een aangepast strategisch beleid voor 2024 tot 2026 is opgesteld.

Het bestuur bepaalt het beleggingsbeleid en laat zich hierover adviseren door de beleggingscommissie en externe adviseurs, in het

bijzonder de fiduciair manager (VLK IM).

In een ALM-studie onderzoekt het pensioenfonds het financierings- en beleggingsbeleid. Hierbij wordt gekeken naar de impact op beleidsmatige keuzes, op het risico op het moeten korten van pensioenen, de impact op de premiestelling en de mogelijkheid om in de toekomst pensioenen te verhogen (indexatie). Dit doet het pensioenfonds aan de hand van een groot aantal economische scenario's die representatief zijn voor hoe de wereld er de komende vijftien jaar uit kan gaan zien.

Invulling van beleggingscategorie

Per beleggingscategorie maakt het pensioenfonds keuzes over hoe zij invulling geeft aan de categorie. Deze keuzes worden uitvoerig onderzocht en vastgelegd in investment cases en andere beleidsstukken. Centraal hierbij staat een goede verhouding tussen risico en rendement, maar dit is ook de plek in het proces waar MVB een grote rol speelt. Hieronder staat een toelichting per beleggingscategorie hoe hieraan vorm wordt gegeven.

Beleggingen in aandelen

Om risico's te beperken spreidt het pensioenfonds de aandelenbeleggingen wereldwijd. Daarnaast is er onderscheid tussen verschillende regio's en lange termijn beleggingen. Dit doet het pensioenfonds om verschillende redenen, zoals een beter risico-rendement, en ook maatschappelijke betrokkenheid.

De wereldwijde aandelenbeleggingen kennen een actieve en een passieve benadering. De Europese beleggingen in beleggingsfondsen worden uitsluitend passief beheerd.

In 2024 heeft het pensioenfonds besloten afscheid te nemen van twee fondsen, beide gericht op beleggingen op de lange termijn. In beide gevallen waren de financiële resultaten teleurstellend, en in één geval sloot het duurzaamheidsprofiel ook niet voldoende meer aan bij de ambities van het pensioenfonds. Er wordt gestreefd naar het vinden van één nieuw fonds om wel voldoende spreiding over de verschillende accenten in de portefeuille te behouden. De verwachting is dat dit fonds in de eerste helft van 2025 in de portefeuille zal worden opgenomen.

Een investment case is een beleidsdocument waarin het pensioenfonds vastlegt en toetst waarom zij in een categorie wil beleggen en waarom zij denkt dat dit passend is bij de missie, visie en doelstellingen. Ook legt het pensioenfonds hier vast onder welke voorwaarden en op welke manier zij in een categorie belegt. Deze nieuwe aanpak waarborgt de consistentie in het beleid en de transparantie van gemaakte keuzes.

Actief beleggen is een strategie van beleggen waarin wordt geprobeerd een hoger rendement te halen dan de op dat moment huidige marktindex.

Passief beleggen houdt in dat een belegger ernaar streeft zo goed mogelijk het rendement van de index te volgen.

Beleggingen in vastgoed en landbouwgrond

Het pensioenfonds belegt in niet-beursgenoteerd vastgoed. Dit doet het pensioenfonds in Europa (80%) en Noord-Amerika (20%). Tot 2024 had het pensioenfonds ook nog een belegging in Australië in de portefeuille, maar deze is verkocht. De portefeuille met Europees vastgoed is momenteel sterk versplinterd over een groot aantal fondsen. Het streven is om deze portefeuille de komende jaren te vereenvoudigen en de kwaliteit te verbeteren. Naast vastgoed belegt het pensioenfonds in landbouwgrond. Hierbij is duurzaamheid heel erg belangrijk. Zo kiest het pensioenfonds voor beleggingen die zich met name richten op lokale consumptie en die op plekken liggen waar zaken als waterschaarste geen probleem zijn. Ook hier is spreiding over de wereld en soorten beleggingen belangrijk. Zo belegt het pensioenfonds in Australië in avocado's en in Portugal in olijven.

Beleggingen in vastrentende waarden

In vastrentende waarden wordt belegd door middel van obligaties en hypotheeklen.

Binnen de matchingportefeuille zijn dit met name staatsobligaties van hoogwaardige Europese landen, voornamelijk Nederland, Duitsland en Frankrijk. Deze hebben vooral als doel om een deel van de rentegevoeligheid van de verplichtingen van het pensioenfonds af te dekken.

Binnen de rendementsportefeuille zijn de beleggingen in vastrentende waarden gespreid over verschillende soorten obligaties om risico's zo breed mogelijk te spreiden. Via bedrijfs- en high yield obligaties* en staatsobligaties uitgegeven door opkomende landen wordt een hoger rendement nagestreefd. Hierbij wordt wereldwijd in ongeveer 50 opkomende landen belegd. Voor staatsobligaties heeft het pensioenfonds een landenbeleid opgesteld, dat sinds 2023 is geïmplementeerd.

Een aanvulling op de hoogrentende categorieën is private debt. Dit zijn leningen die aan bedrijven worden verstrekt die te klein zijn om obligaties uit te geven maar die ook moeilijk bij banken terecht kunnen voor financiering. Banken hebben zich namelijk de laatste jaren steeds meer teruggetrokken uit de markt voor leningen aan kleinere bedrijven. Omdat leningen aan zulke bedrijven veel maatwerk vereist, is er vaak ook een goed rendement mee te behalen.

Tot slot belegt het pensioenfonds een groot deel van de portefeuille, zo'n 20%, in Nederlandse woninghypotheken. Woninghypotheken zijn om meerdere redenen goede beleggingen voor Nederlandse pensioenfonds:

- Een hypotheek is een zeer tastbaar en maatschappelijk relevant product;
- Omdat hypotheken illiquide zijn, zijn ze voor individuele beleggers niet of nauwelijks interessant. Mede daardoor is de rente die voor hypotheken betaald wordt in verhouding tot het risico dat we als belegger lopen, zeer aantrekkelijk. Hypotheken dragen bij aan de afdekking van het renterisico, en vervullen daarmee een handige dubbelrol.

Het pensioenfonds verwacht in het nieuwe stelsel minder in hypotheken te gaan beleggen, ongeveer 10% van het totale vermogen. Om hier alvast op voor te sorteren begint het pensioenfonds in 2025 al met de afbouw van deze positie.

* Obligaties met een hoger rendement vanwege een lagere kredietwaardigheid.

2.6.2. Beleggingsresultaten

In dit hoofdstuk staat een toelichting op de beleggingsresultaten. De beleggingsportefeuille van het pensioenfonds bestaat voor een belangrijk deel uit beleggingen waar het pensioenfonds het risico loopt: DB- beleggingen (defined benefit). Daarnaast is er een beleggingsportefeuille voor de saldo's van de regeling IPS en de beschikbare premieregeling (BPR) waarvan het risico voor de beleggingsresultaten bij de deelnemers ligt.

Marktontwikkelingen

Terugblik economie en financiële markten 2024

2024 was een sterk jaar op financiële markten. Economische groei verraste positief en centrale banken verlaagden beleidsrentes. De beste rendementen werden behaald met 'gewone' aandelen in ontwikkelde markten. De enige categorie met een negatief rendement was onroerend goed in Europa.

Aandelen

Aandelen kenden opnieuw een zeer goed jaar, met ruim 16% rendement voor ontwikkelde landen en ruim 12% voor opkomende landen. Aandelen in Noord-Amerika voerden net als in 2023 de ranglijst aan en deze werden sterk gedreven door de grote technologieaandelen (zoals de 'Magnificent Seven'). Andere aandelenregio's stegen (in euro's gemeten) met 9% of meer, waaronder ook opkomende markten na Chinese stimuleringsaankondigingen in september 2024 en ondanks zorgen omtrent invoertarieven.

Onroerend goed

Onroerend goed kende opnieuw een moeilijk jaar in 2024. De hogere rente drukt nog altijd de waarde, omdat kopers meer geld kwijt zijn aan rentelasten. Dit werkt met vertraging door in de taxaties van het vastgoed in de portefeuille. Wel was duidelijk dat het grootste deel van de daling geweest is, de Europese portefeuille sloot het jaar af met een verlies van 1%. In Amerika zorgde de stijging van de dollar nog voor een lichte plus.

Landbouwgrond

Landbouwgrond rendeerde licht positief. Het rendement wordt nog altijd gedrukt door de beleggingen in Nieuw-Zeeland, omdat de schade van een tropische storm in 2023 nog steeds doorwerkt. Die beleggingen verloren bijna 12 procent in waarde, terwijl de rest van de portefeuille positieve rendementen noteerde.

Vastrentende waarden

Obligaties kenden een prima jaar in 2024. De 'zwakste' beleggingen waren staatsobligaties van opkomende landen, met zo'n 5% rendement. De sterkste waren de high yield bedrijfsobligaties: deze noteerden mede door de sterke

dollar 14% rendement. Dit komt wel voor een groot deel door de daling van de rente: het pensioenfonds ziet al langere tijd dat deze obligaties eigenlijk te weinig extra rendement opleveren ten opzichte van veilige staatsobligaties voor het risico dat erbij hoort.

Vooruitblik macro-economie 2025

Economieën hebben veerkracht getoond gedurende de inflatiegolf en het restrictieve monetaire beleid van de afgelopen jaren, waarbij ruim fiscaal beleid heeft geholpen. Naar verwachting zal deze beleidsmix in 2025 veranderen: begrotingstekorten van overheden zullen niet veel verder oplopen of afnemen, terwijl beleidsrentes van centrale banken worden verlaagd. Economieën blijven hiermee voldoende op stoom om financiële markten te steunen, met name in de VS. Voor open economieën van Europa, Pacific en opkomende markten zorgen de eventuele invoerheffingen van de VS voor onzekerheid.

In de VS is de verwachting een zachte landing, waarbij de groei naar het trendmatige niveau tendeert, terwijl de inflatie kan afnemen door dalende loongroei. De mate waarin Trump zijn campagne-uitspraken doorvoert, is nog afwachten, maar door mogelijke inflatoire gevolgen (invoertarieven, migratiebeperkingen) is de verwachting in 2025 één renteverlaging van de Federal Reserve. De Europese economie laat twee gezichten zien, namelijk positieve tekenen rondom de consument tegenover zwakkere signalen van de industrie. Dit leidt tot een lager economisch groeivooruitzicht ten opzichte van de VS, maar wel een lichte versnelling ten opzichte van 2024. Met de inflatiegolf inmiddels verder achter ons en een naar verwachting minder krappe arbeidsmarkt, tezamen met het risico van minder vraag uit de VS door invoertarieven, voorziet het pensioenfonds in de loop van 2025 renteverlagingen van de Europese Centrale Bank (ECB) (in orde grootte van -1,0% in 2025). Na een lange periode van deflatie groeit de Japanse economie weer in nominale termen, waardoor de Bank of Japan in 2025 de rente verder kan verhogen. In opkomende markten is de verwachting voor 2025 een iets lager groeimomentum dan afgelopen jaar (2024: 4%). Dit wordt gedreven door China, waar de groei naar verwachting wat zal vertragen gegeven structurele uitdagingen rondom de vastgoedmarkt, deflatie en schulden bij lokale overheden. Wel zal er steun zijn van stimuleringsmaatregelen.

Resultaten DB-beleggingen

2024 was een zeer positief jaar op financiële markten. Met name aandelen deden het over de breedte zeer goed, al waren er enkele hobbels op de weg. Centrale banken leken van mening dat de inflatie voldoende was gedaald en begonnen met renteverlagingen.

Rente

De rente steeg in de eerste van 2024 gestaag. Omdat het pensioenfonds inmiddels meer duidelijkheid had over de transitie naar het nieuwe stelsel kreeg het beschermen van de invaardeckingsgraad een prominenter rol in de discussie. Eind juni is daarom de renteafdekking verhoogd van 70% naar 100%. Achteraf bezien was de timing van deze stap goed, want vanaf dat moment zette de rente een flinke daling in. Pas eind november keerde deze trend weer en steeg de rente snel naar het einde van het jaar. Maar per saldo lag de rente op 31 december ongeveer 0,20% lager dan een jaar eerder.

Aandelen

Aandelen kenden een uitzonderlijk goed jaar, terwijl 2023 ook al een enorme plus opleverde. Net als de afgelopen jaren waren een aantal grote technologiebedrijven in de VS verantwoordelijk voor een groot deel van het totale rendement. De hype rondom kunstmatige intelligentie en de dalende rente stuwden de koersen hard omhoog. De Chinese economie kwakkelde intussen, wat ervoor zorgt dat de index van opkomende landen wat achterbleef. Desalniettemin werd ook daar ruim 14% rendement gemaakt.

Vastgoed en landbouwgrond

Vastgoed kende in 2023 een slecht jaar, en in 2024 stabiliseerde dit. Een licht negatief rendement in Europa en een licht positief rendement in Amerika was het gevolg. Sectoren verschillen hierbij onderling flink.

Landbouwgrond sloot het jaar met een bescheiden plus af. Landbouwgrond is minder gevoelig voor economische factoren (voedsel is en blijft nodig), maar de schade in Nieuw-Zeeland als gevolg van noodweer enkele jaren geleden speelt de portefeuille nog flink parten.

Vastrentende waarden

Omdat de rente iets daalde leverden vastrentende waarden meer geld op dan je puur op basis van de stand van de rente zou verwachten. High yield bedrijfsobligaties deden het het best, staatsobligaties van opkomende landen het minst.

2024				
Categorie	Allocatie	Rendement	Benchmark	Relatief
	(€ x 1.000)	(%) na kosten	(%)	(%)
Renteafdekking overlay	1.736.262	20,9%	28,0%	-7,1%
Liquiditeiten	4.164	3,5%	0,0%	3,5%
Matching portefeuille	1.740.426	21,1%	28,0%	-6,9%
Aandelen ontwikkelde landen	2.354.828	18,5%	23,0%	-4,4%
Aandelen opkomende landen	312.340	11,0%	11,6%	-0,6%
Onroerend goed	986.178	0,0%	0,7%	-0,7%
Vastrentende waarden High Yield	1.163.270	0,0%	1,5%	-1,5%
Vastrentende waarden Inv. Grade	3.499.735	5,3%	5,0%	0,4%
Valuta-afdekking	-72.082			
Liquiditeiten	31.207	-7,2%	3,5%	-10,6%
Rendementsportefeuille	8.275.477	7,5%	8,4%	-0,8%
	10.015.903			
Onder vorderingen en schulden opgenomen	-198.282			
Beleggingen volgens balans	9.817.621			

In paragraaf 5.5 (Toelichting op de balans per 31 december 2024) is onder punt 1 Beleggingen voor risico pensioenfonds het verloopoverzicht per beleggingscategorie opgenomen waarmee de aansluiting met € 9.817.621 is te maken.

Resultaten individueel pensioensparen (IPS) en beschikbare-premieregeling (BPR)

De daling van de rente en stijgende aandelenkoersen zorgden voor positieve uitslagen voor alle leeftijdsgroepen in de IPS en BPR.

Eind 2024 bedraagt het in de Life Cycle depots belegd vermogen € 11,0 miljoen (2023: € 13 miljoen). In de Vrij beleggen depots bedraagt het belegd vermogen eind 2024 € 2,3 miljoen (2023: € 2,1 miljoen).

Life Cycle	Rendement	Benchmark	Relatief	Vrij beleggen	Rendement	Benchmark	Relatief
Depot 1	17.4%	21.6%	-4.2%	Depot A	18.1%	19.7%	-1.6%
Depot 2	17.7%	19.0%	-1.2%	Depot B	12.5%	14.0%	-1.5%
Depot 3	15.0%	16.4%	-1.4%	Depot C	8.2%	10.1%	-2.0%
Depot 4	10.9%	14.1%	-3.2%	Depot D	1.5%	1.5%	0.0%
Depot 5	11.2%	12.0%	-0.7%	Depot E	13.2%	14.0%	-0.9%
Depot 6	8.5%	9.8%	-1.2%	Depot F	3.9%	3.8%	+0.1%
Depot 7	7.2%	7.7%	-0.4%				
Depot 8	5.3%	5.6%	-0.3%				
Depot 9	3.3%	3.5%	-0.0%				
Depot 10	1.5%	1.5%	0.0%				

2.6.3. Maatschappelijk verantwoord beleggen

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de aanpak op gebied van MVB toegelicht. Het beleid zelf is toegelicht in hoofdstuk 2.6.1. Het volledige MVB jaarverslag is separaat gepubliceerd op de website van het pensioenfonds.

Hoe de activiteiten ten aanzien van MVB zich vertalen is verder terug te zien in de resultaten van het jaarlijkse onderzoek van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO). In het VBDO-onderzoek over 2023/2024 heeft het pensioenfonds een score van 3,3 (op een schaal van 5) gehaald. Hiermee staat het pensioenfonds op de 16^e plaats van de VBDO-ranglijst, waar vorig jaar een 6^e plaats behaald werd. De methodiek van VBDO was dit jaar flink veranderd ten opzichte van eerdere jaren, wat de daling deels verklaart. Een hoge positie in de VBDO ranglijst is voor het pensioenfonds nu geen doel op zich, en de verandering in de methodiek van VBDO is voor het pensioenfonds aanleiding om met nieuwe aandacht te kijken naar het belang en toegevoegde waarde van deze benchmark. Het pensioenfonds wil immers altijd graag leren van aanbevelingen van anderen, maar moet ook zorgen dichtbij de doelstellingen en wensen die aansluiten bij de belevingswereld van de eigen deelnemers te blijven.

MVB-doelstellingen

Het pensioenfonds heeft een set 'key performance indicators' (KPI's) gedefinieerd om de voortgang ten aanzien van MVB concreet te kunnen volgen. Dit zijn:

MVB Doelstelling		Doelen (KPI's) per horizon (jaar)			Score eind 2023		
		2021-2023	2024-2026	2026-2030			
Governance	1	Ieder kwartaal komt MVB terug in de bestuursmeeting in de vorm van: 1) voortgang op KPI's; 2) lastige keuzes bij de implementatie; en 3) nieuwe updates over MVB-mogelijkheden.			Over de volledige horizon. MVB zal met de jaren verder geïntegreerd worden in alle investeringsbeslissingen.	Voldaan	
	2	De deelnemers van Pensioenfonds PostNL kunnen feedback geven op het MVB-beleid van Pensioenfonds PostNL			- Minimaal 4 polls per jaar - Minimaal 1 MVB webinar per jaar - Minimaal 1 keer per jaar input van deelnemers meenemen in de evaluatie van de MVB ambitie	Drie kwartalen met polls. Geen webinar uitgevoerd, en er zal worden gestopt met de polls.	
Beleid	3	Voor alle liquide beleggingscategorieën is een uitvoerings- benchmark met aanzienlijke ESG-keuzes het vertrekpunt		50%	75%	100%	
	4	Aantal beleggingscategorieën waarin expliciete UN Sustainable Development Goals (SDG)-doelstellingen zijn geformuleerd		50%	75%	100%	64%
Implementatie	5	Bijdrage leveren aan de lange termijn doelstelling van het Pensioenfonds om voor einde 2023 te voldoen aan de PAB-CO2 reductiedoelstelling		Voldoen aan PAB-CO2 doelstelling		Overtreffen van PAB-CO2 doelstelling	PAB behaald
	6	MVB-smaak 4/5 ¹ (SFDR 8/9) implementatie binnen de totale portefeuille in beleggingscategorieën waar dit mogelijk is		40%	60%	80%	54,4%
	7	Aanzienlijk deel van de liquide portefeuille heeft een meetbare positieve impact op de SDG's 3 en 13		40%	60%	80%	67%
	8	Best in class en engagement wordt toegepast op de onderliggende beleggingen		25%	35%	50%	62,9%
Verantwoording	9	Frequente en relevante MVB-communicatie met deelnemers		3 communicatie tools, 6 updates per jaar		4 communicatie tools,12 updates per jaar	Voldaan
	10	MVB-jaarverslag dient een goede samenvatting te zijn van het volledige MVB-beleid.		Gemiddelde score boven de 8 o.b.v. evaluatie stakeholders			Gemiddelde cijfer 7,7

MVB smaak 4 staat voor duurzaam beleggen ("with impact"): een Best-in-Class beleid en ESG rapportage over de gehele portefeuille van desbetreffend fonds. MVB smaak 5 staat voor impact beleggen ("For impact/Do Good"): volledige duurzaamheid in een positie

Toelichting PAB doelstelling

Specifiek op het gebied van klimaat is het pensioenfonds in 2021 bezig geweest het beleid te concretiseren. Hierbij is er voor beleggers houvast in de vorm van zogenaamde “klimaatbenchmark”. De belangrijkste is de zogeheten PAB. Bij deze benchmark wordt uitgegaan van de reducties die nodig zijn om de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs van een maximale opwarming van 2 graden Celsius. Volgens deze benchmark wordt de CO₂-uitstoot in 2020 met 50% gereduceerd, en vervolgens jaarlijks met 7% omlaag gebracht ten opzichte van het jaar ervoor. Voor 2024 betekent dit dat de norm is om nog maar 35% ($=0,93^5 * 50\%$) uit te stoten van wat in 2020 ‘de norm was’. Voor de liquide beleggingen voldoet het pensioenfonds momenteel aan dit doel, met een voetafdruk van ongeveer 20-23% van het niveau van de markt als geheel in 2020.

Een uitgebreidere rapportage over de voortgang ten opzichte van alle KPI's per ultimo 2024 staat in het MVB-jaarverslag.

Portefeuille ontwikkelingen

In 2024 heeft het pensioenfonds in vergelijking met voorgaande jaren beperkte wijzigingen doorgevoerd.

* De vastgoedportefeuille vindt niet langer plaats via één groot fonds met daarin verschillende fondsen, maar met een eigen mandaat. Dit moet de grip op de portefeuille vergroten, wat ook tot concretere mogelijkheden qua duurzaamheid moet leiden. Een voorbeeld is het opnemen van zorgvastgoed.

* Het pensioenfonds heeft afscheid genomen van twee aandelenmanagers. Eén voldeed niet aan de duurzaamheidseisen van het pensioenfonds, de ander voldeed hier wel aan maar kende teleurstellende financiële prestaties. In de eerste helft van 2025 zal een nieuwe actieve aandelenmanager aan de portefeuille worden toegevoegd.

2.7. Communicatie

In 2024 heeft het pensioenfonds invulling gegeven aan communicatie volgens het strategisch communicatiebeleid. Dit sluit aan op de algemene doelstellingen van het pensioenfonds, zoals beschreven in hoofdstuk 2.1. Met de communicatie draagt het pensioenfonds vooral bij aan de volgende algemene doelstelling: ‘inzicht geven in pensioen, zorgen dat verwachtingen realistisch zijn en dat deelnemers weten wanneer en hoe ze in actie moeten komen. En dat zij makkelijk met het pensioenfonds in contact kunnen komen.’

Het pensioenfonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden. Ze betreft deze voorkeuren bij het bepalen van de strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten. Het pensioenfonds gaat daarover met de belanghebbenden in gesprek en rapporteert hierover jaarlijks in het jaarverslag.

In het strategisch communicatiebeleid staan twee doelen centraal: zelfredzaamheid en de relatie met het pensioenfonds. In aanvulling op de reguliere communicatie heeft het pensioenfonds deelnemers voorbereid op de veranderingen die het gevolg zijn van de pensioenhervorming. Verderop staat hoe het pensioenfonds hier invulling aan heeft gegeven. Aan het einde van dit hoofdstuk staan de ontwikkelingen op het gebied van communicatie.

2.7.1. Strategische communicatiedoelen

De twee strategische communicatiedoelen worden hieronder verder toegelicht,

Zelfredzaamheid wil zeggen dat deelnemers inzicht hebben in hun pensioen en ondernemen actie als dat nodig is. Het pensioenfonds richt zich daarbij op het:

- * bevorderen van digitale vaardigheden;
- * inzicht geven in de eigen pensioensituatie en keuzes;
- * aanzetten tot actie als de deelnemer dit zelf nodig vindt.

Voor een goede relatie van de deelnemers richt het pensioenfonds zich op het:

- * vergroten van tevredenheid en vertrouwen;
- * betrekken van de werkgever bij de communicatie;
- * vergroten van de bereikbaarheid;
- * verantwoorden van de beleggingen.

Per punt staat hieronder een toelichting van hoe het pensioenfonds hier invulling aan heeft gegeven.

Acties ter invulling van de communicatiedoelstellingen

Bevorderen van digitale vaardigheden

Om deelnemers te helpen informatie sneller te vinden, lanceerde het pensioenfonds in 2023 al een volledig nieuwe website. Deze website heeft een logischere indeling, gebaseerd op onderzoek onder deelnemers. En is continu onderhevig aan wijzigingen om deze site te verbeteren. Ook in 2024 heeft het pensioenfonds verbeteringen doorgevoerd om informatie eenvoudiger vindbaar te maken. Daarnaast biedt het pensioenfonds videogesprekken aan. In deze gesprekken kunnen deelnemers met een pensioenspecialist in gesprek over hun eigen pensioen. Deze optie is in 2024 onder andere opgenomen in de voorbrief van het uniform pensioenoverzicht (UPO).

Inzicht in eigen pensioensituatie en keuzes vergroten

Jaarlijks ontvangen miljoenen deelnemers UPO. Hiermee krijgen zij en hun nabestaanden inzicht in hun pensioensituatie, nu én later. Veel deelnemers vinden het UPO moeilijk te begrijpen. En hebben er veel vragen over. Daarom heeft het pensioenfonds het UPO in 2024 herschreven. Uit het onderzoek dat het pensioenfonds daarna heeft uitgevoerd blijkt dat deelnemers het nieuwe UPO makkelijker leesbaar en begrijpelijker vinden. En belangrijker: ze komen erdoor in actie voor hun pensioen.

Aanzetten tot relevante actie

Naast het herschrijven van het UPO, richtte het pensioenfonds zich ook op activatie. Om deelnemers aan te zetten tot actie, heeft het pensioenfonds een combinatie van uitingen en activiteiten opgezet, zoals een speciaal spreekuur voor het bespreken van het UPO en een webinar over het UPO. Het aantal bezoekers aan een fysiek spreekuur of videogesprek steeg daarnaast flink in 2024. Bij het spreekuur steeg dit van 8 in het tweede kwartaal van 2023 naar 23 in tweede kwartaal van 2024. Dit is het kwartaal waarin deelnemers het UPO ontvangen. Het aantal videogesprekken ging zelfs van 4 naar 27. Deze gesprekken kregen een gemiddelde beoordeling van een 9,3. Van de 661 kijkers van het nieuwe webinar gaf 74% een cijfer 8 of hoger. Ook het aantal bezoeken aan de pensioenplanner nam na verzending van het UPO in 2024 toe met 93% ten opzichte van 2023.

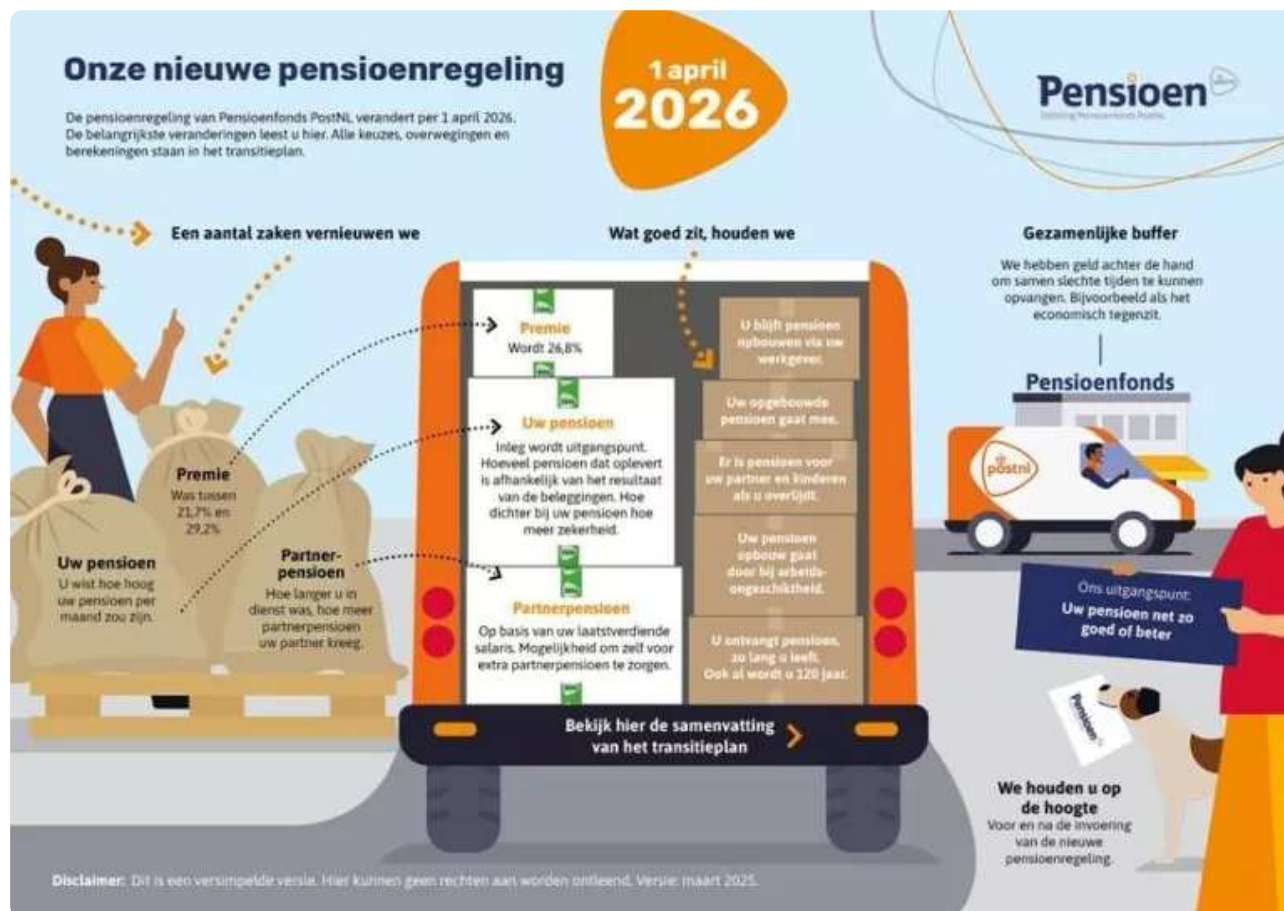
Ook heeft het pensioenfonds deelnemers op andere manieren aangezet tot actie. Via meerdere gesegmenteerde digitale nieuwsbrieven riep het pensioenfonds op om te kijken naar de eigen pensioensituatie. Daarnaast heeft het pensioenfonds met de campagne Inzicht 60+ deelnemers tussen de 60 en pensioenleeftijd aangezet om zich te verdiepen in hun pensioen en de keuzes die zij hebben in het proces van pensioneren.

In 2024 heeft het pensioenfonds daarnaast ingezet op het verbeteren van de klantbediening. Dit heeft het pensioenfonds gedaan aan de hand van zogeheten klantreizen. Deze klantreizen zijn door onze uitvoeringsorganisatie onderzocht op mogelijke verbeterpunten en samen met hen heeft het pensioenfonds hierop wijzigingen in de klantbediening doorgevoerd. De campagne 'Wat is er geregeld voor uw nabestaanden?' is bijvoorbeeld specifiek ontwikkeld naar aanleiding van dit onderzoek. In deze digitale mailing legt het pensioenfonds uit wat er voor de partner en eventuele kinderen van de deelnemer geregeld is bij overlijden. De deelnemer werd opgeroepen om mijnpensioenoverzicht.nl te bezoeken en actie te ondernemen indien nodig. Een andere verbetering is dat het pensioenfonds proactief telefonisch contact opneemt met deelnemers die arbeidsongeschikt zijn geworden om uitleg te geven over de gevolgen voor hun pensioen. Ook neemt het pensioenfonds contact op met nabestaanden van deelnemers die zijn overleden om hen te helpen in deze moeilijke tijd.

Vergroten van tevredenheid en vertrouwen

Bij alle acties werkt het pensioenfonds aan deze doelstelling. Extra acties waren dit jaar algemene digitale nieuwsbrieven waarin gecommuniceerd werd over nieuwswaardige onderwerpen over het fonds. Ook het interactief verkort jaarverslag 2023 werd in 2024 op de website gepubliceerd. Hiermee krijgen alle stakeholders en doelgroepen op een eenvoudige en overzichtelijke wijze inzicht in de belangrijkste feiten van het pensioenfonds.

Doordat het pensioenfonds in 2026 over wil gaan op de nieuwe pensioenregeling werd het transitieplan in 2024 door sociale partners definitief gemaakt. Dit werd in drie lagen gecommuniceerd naar de deelnemer. Laag één was een digitale mailing met onderstaande infographic over de belangrijkste veranderingen.

Aansluitend heeft het pensioenfonds samen met de sociale partners een webinar over de nieuwe pensioenregeling georganiseerd. Tijdens dit webinar werd verteld wat er gaat veranderen en wat hetzelfde blijft. Ook besprak het pensioenfonds wat de deelnemer van de veranderingen gaat merken, wat er gebeurt met de huidige pensioenen en op welke momenten de deelnemer meer informatie krijgt.

Verder werden verkiezingen voor het VO gehouden, waar deelnemers konden stemmen op twee nieuwe VO-leden. Eén lid namens actieven en één namens pensioengerechtigden. Deelnemers hadden ook de mogelijkheid deel te nemen aan het tevredenheidsonderzoek van het pensioenfonds. Om de twee jaar doet het pensioenfonds een breed onderzoek onder deelnemers. Hiermee worden de strategische doelstellingen geëvalueerd. In 2019 vond de 0-meting plaats en in 2024 de 3-meting. De resultaten werden aan de deelnemers gecommuniceerd door middel van onderstaande infographic.

Uitkomsten tevredenheidsonderzoek 2024

Hoe tevreden zijn gepensioneerden, medewerkers en oud-medewerkers van PostNL over ons als pensioenfonds? In juli vroegen we dit aan ongeveer de helft van onze deelnemers. We scoorden boven het landelijk gemiddelde. Daar zijn we blij mee. We zien ook dat u verbeterpunten voor ons heeft. Daar gaan we als pensioenfonds mee aan de slag.

Betrekken van werkgever

Bij verschillende acties trok het pensioenfonds samen op met de werkgever. Zo deelde PostNL regelmatig berichten van het pensioenfonds op het intranet of in de interne nieuwsbrief. Ook werd er samen met Young PostNL een bijeenkomst over 'pensioenen' georganiseerd.

Vergroten van de bereikbaarheid

Digitale pensioencommunicatie is duurzamer, efficiënter, sneller en daarnaast financieel voordeliger. Door middel van de campagne e-mailadressen wil het pensioenfonds de digitale bereikbaarheid van haar deelnemers verhogen. Er zijn 13.379 unieke deelnemers aangeschreven. Hiervan heeft bijna een vijfde een e-mailadres geregistreerd en kan het pensioenfonds hen nu makkelijker digitaal bereiken.

Verantwoorden van de beleggingen

In 2024 communiceerde het pensioenfonds regelmatig over duurzaam beleggen. Zo verstuurde het pensioenfonds een aantal digitale nieuwsbrieven met artikelen over MVB. In het tevredenheidsonderzoek werden een aantal vragen over MVB gesteld. Deze vragen gingen over klimaatneutraal per 2050, belangrijkste gebieden om in te beleggen en hoeveel rendement het mag kosten.

2.7.2. Ontwikkelingen pensioencommunicatie

Naast deze communicatieacties waren er in 2024 ook volop nieuwe ontwikkelingen op communicatiegebied. Bijvoorbeeld de nieuwe regels voor pensioen. Het pensioenfonds houdt hier rekening mee in de communicatie. Hieronder staat een beschrijving van deze vier ontwikkelingen.

1. Nieuwe regels voor pensioen

Eén van de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van communicatie was het ingaan van de pensioenhervorming op 1 juli 2023. Het pensioenfonds vindt het belangrijk deelnemers hierover te informeren. Het pensioenfonds heeft de themapagina op de website met antwoorden op veel gestelde vragen in het afgelopen jaar

actueel gehouden. Daarnaast heeft het pensioenfonds deelnemers via de nieuwsbrief op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen. In juli 2024 was het transitieplan definitief en heeft het pensioenfonds dit gecommuniceerd door middel van een digitale mailing. Aansluitend is in september 2024 een webinar georganiseerd voor alle deelnemers om ze te informeren over de nieuwe pensioenregeling.

2. Duidelijke pensioencommunicatie

In 2023 heeft de Pensioenfederatie de leidraad 'onze taal op groen' gepubliceerd. Hierin staat welke woorden wel of niet bijdragen aan duidelijkere pensioencommunicatie. Deze leidraad helpt het pensioenfonds om duidelijker naar deelnemers te communiceren. In 2024 maakte het pensioenfonds zoveel mogelijk gebruik van deze leidraad. Onder andere bij het verbeteren van het UPO. In het kader hiervan is in mei ook een webinar georganiseerd voor actieven en slapers. Hierin werd uitleg gegeven over het UPO.

3. Indexatie

Eind 2023 was er in de media veel aandacht voor toeslagverlening bij pensioenfondsen. Er waren grote verschillen tussen de verschillende fondsen. Het pensioenfonds en sociale partners merkten dat deelnemers hier veel vragen over hadden. Door in december 2023 al te communiceren over de toeslag, in plaats van pas in januari 2024 (zoals gebruikelijk was in voorgaande jaren), gaf het pensioenfonds pensioengerechtigden eerder inzicht in hun financiële situatie. Ook in 2024 heeft het pensioenfonds weer in december, in plaats van in januari 2025, gecommuniceerd over het verhogen van de pensioenen.

4. Voorkeuren belanghebbenden

De nieuwe Code Pensioenfondsen vraagt om rekening te houden met voorkeuren van belanghebbenden bij onder andere de missie, visie en strategie. Het pensioenfonds vindt het belangrijk om inzicht te hebben in de voorkeuren van belanghebbenden. Dit zodat het pensioenfonds deze voorkeuren kan meewegen in het vormgeven van beleid, of het nemen van besluiten. Het pensioenfonds verdiept zich op verschillende manieren in deze voorkeuren. Tweejaarlijks vindt er een deelnemerstevredenheidsonderzoek plaats. Dit heeft in juli 2024 weer plaatsgevonden. In dit onderzoek is er dit jaar speciaal aandacht besteed aan duurzaamheidsvoorkeuren. Ook heeft er een risicopreferentieonderzoek plaatsgevonden in mei 2024. Dit onderzoek is gehouden om de risicovoorkeuren van deelnemers mee te kunnen nemen in het vormgeven van de nieuwe pensioenregeling.

2.8. Deelnemersbestand

	Stand ultimo verslagjaar 2023	Bij	Af	Stand ultimo verslagjaar 2024
Deelnemers, actief en voortgezet	18.626	2.636	3.528	17.734
Gewezen deelnemers	38.775	3.406	3.524	38.657
Pensioengerechtigden	35.274	2.734	1.489	36.519
waarvan:				
(tijdelijk) Ouderdomspensioen	26.721	1.991	995	27.717
Arbeidsongeschiktheidspensioen	508	17	76	449
Partnerpensioen	7.940	710	403	8.247
Wezenpensioen	105	16	15	106
Totaal:	92.675	8.776	8.541	92.910

* De aantallen arbeidsongeschiktheidspensioen zijn eveneens opgenomen onder deelnemers voortgezet als gevolg van hun (gedeeltelijke) premievrije opbouw.

2.9. Kosten

Kengetallen kosten

	2024	2023	2022	2021	2020
Uitvoeringskosten pensioenbeheer					
(in euro per deelnemer)	€ 159	€ 144	€ 146	€ 144	€ 138
Uitvoeringskosten					
(in % van gemiddeld belegd vermogen)	0,09%	0,09%	0,08%	0,07%	0,07%
Vermogensbeheerkosten					
(in % van gemiddeld belegd vermogen)	0,43%	0,44%	0,42%	0,43%	0,45%
Totale kostenratio (som van uitvoeringskosten en vermogensbeheerkosten in % van gem. belegd vermogen)	0,52%	0,52%	0,50%	0,50%	0,52%
Transactiekosten					
(in % van gemiddeld belegd vermogen)	0,04%	0,07%	0,11%	0,12%	0,13%

Overeenkomstig de aanbevelingen van de Pensioenfederatie zijn de kosten van pensioenuitvoering ook als percentage van het gemiddeld belegd vermogen opgenomen. Daarnaast is een totale kostenratio opgenomen bestaande uit de som van pensioenuitvoeringskosten en vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten) ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen.

Uitvoeringskosten pensioenbeheer

De reguliere uitvoeringskosten per deelnemer zijn de afgelopen vijf jaar licht gestegen.

Een deel van de kosten bestaat uit kosten die deels betrekking hebben op pensioenuitvoering en deels op vermogensbeheer. Deze kosten zijn op basis van een verdeelsleutel toegerekend. Dit geldt bijvoorbeeld voor kosten voor bestuur en commissies, externe adviseurs en toezichthouders. In 2024 bedraagt het deel van de kosten dat toegerekend is aan vermogensbeheer € 2.605 duizend (2023: € 2.567 duizend). Deze kosten zijn bij de vermogensbeheerkosten verantwoord onder de categorie Algemeen.

De bruto pensioenuitvoeringskosten zijn met € 931 duizend gestegen ten opzichte van voorgaand jaar (2024: € 11.248 duizend en 2023: € 10.317 duizend). Deze stijging is mede het gevolg van de kosten die zijn gemaakt in verband met voorbereidingen op de pensioenhervorming (2024: € 781 duizend en 2023: € 472 duizend). De netto kosten zijn wat lager (2024: € 8.644 duizend en 2023: € 7.750 duizend), doordat een relatief hoger bedrag aan de

kosten van vermogensbeheer is toegerekend. De gemiddelde kosten per deelnemer zijn gestegen van € 144 over 2023 naar € 159 over 2024. Exclusief de kosten verband houdend met de voorbereidingen op de pensioenhervorming zijn gemiddelde kosten per deelnemer lager (2024: € 145 en 2023: € 135).

Vermogensbeheerkosten

De vermogensbeheerkosten bestaan uit twee onderdelen namelijk de directe en de indirecte kosten. De directe kosten zijn (algemene) kosten die rechtstreeks gefactureerd en betaald worden. De indirecte kosten daarentegen zijn kosten die worden gemaakt door onderliggende beleggingsfondsen en zijn opgenomen als onderdeel van rendement en/of waardebepaling bij de bijbehorende asset categorie.

De totale kosten van vermogensbeheer bedragen over 2024 € 46,8 miljoen tegenover € 46,1 miljoen over 2023.

Directe vermogensbeheerkosten

De directe vermogensbeheerkosten bestaan uit de volgende posten:

- Beheervergoeding: Dit is een vaste beheervergoeding voor het operationeel vermogensbeheer per tijdsperiode die onafhankelijk is van de prestatie.
- Indien van toepassing: performance fee: Dit is een prestatieafhankelijke vergoeding voor het beter presteren dan de benchmark, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele negatieve relatieve rendementen uit de vorige jaren.
- Vergoeding advies, administratie en rapportage: Dit is de vergoeding voor de integrale dienstverlening conform de uitbestedingsovereenkomst.
- Vergoeding fiduciair adviseur.
- Overige directe kosten: Dit betreft onder andere de kosten van dienstverlening, derivaten en de kosten van het MVB beleid.
- Toegerekende kosten van het pensioenfondsbestuur, waaronder kosten van toezicht.

Indirecte vermogensbeheerkosten

De indirecte vermogensbeheerkosten bestaan uit kosten die worden gemaakt binnen de onderliggende beleggingsfondsen. Deze bestaan uit de volgende posten:

- Beheervergoeding externe managers: Dit is een (basis) vergoeding per tijdsperiode die onafhankelijk is van de prestatie.
- Performance fee externe managers: Dit is een prestatieafhankelijke vergoeding voor het beter presteren dan de benchmark door een manager, waar en wanneer relevant.
- Overige kosten: Dit betreft onder andere de vergoeding van de bewaarbank, administratiekosten, accountantskosten en juridische kosten.

De kosten vermogensbeheer worden gerapporteerd in euro en als percentage van het gemiddelde van het totaal belegd vermogen. Voor het niet-beursgenoteerde vastgoed zijn de kosten vermogensbeheer gebaseerd op een schatting. De schattingen zijn gebaseerd op opgaven van externe managers van kosten in onderliggende beleggingsstructuren. Voor de overige beleggingscategorieën is het aandeel aan geschatte kosten beperkt. De volgende tabel geeft de kosten per beleggingscategorie weer.

Vermogensbeheer en transactiekosten

	2024	2024	2023	2023
	% gemiddeld		% gemiddeld	
	x € 1.000	belegd vermogen	x € 1.000	belegd vermogen
Kosten vermogensbeheer				
Algemeen	6.843	0,07%	6.010	0,07%
Aandelen	5.631	0,06%	5.023	0,06%
Vastrentende waarden	14.236	0,15%	16.211	0,18%
Vastgoed	7.598	0,08%	6.482	0,07%
Derivaten	1.504	0,02%	1.401	0,02%
Overige	5.111	0,05%	4.655	0,05%
Totaal	40.923	0,43%	39.782	0,44%
Transactiekosten				
Aandelen	1.405	0,01%	3.282	0,04%
Vastrentende waarden	1.736	0,02%	2.621	0,03%
Vastgoed	-	0,00%	8	0,00%
Derivaten	547	0,01%	442	0,00%
Totaal	3.688	0,04%	6.353	0,07%

Onderdeel van de kosten van vermogensbeheer zijn ook performance gerelateerde vergoedingen die aan vermogensbeheerders betaald moeten worden als het rendement van een bepaalde belegging hoger is dan de norm (meestal de markt). In 2023 bedroeg deze performance gerelateerde vergoeding, die voornamelijk op vastgoedbeleggingen betrekking had 2 basispunten. In 2024 is de performance vergoeding lager en bedraagt 0,1 basispunt. Op de totale beheerkosten was dit dus zeer beperkt.

De transactiekosten waren opnieuw lager dan vorig jaar, met ongeveer 4 basispunten. In 2024 was net als in 2023 het aantal wijzigingen in de portefeuille beperkter dan in de jaren tot en met 2022, wat voor lagere transactiekosten zorgt.

Vergelijking kosten met benchmark

Het pensioenfonds beoordeelt periodiek hoe de uitvoeringskosten van het pensioenfonds zich verhouden tot vergelijkbare pensioenfondsen. Over 2024 heeft het pensioenfonds deelgenomen aan het Bell Kostenbenchmarkonderzoek via Kring de Wit.

Uit het Bell Kostenbenchmarkonderzoek blijkt dat het fonds het goed doet ten opzichte van de peergroup. De pensioenuitvoeringskosten en gecorrigeerde vermogensbeheerkosten zijn lager dan de peergroup. De transactiekosten en gemiddelde totale kostenratio zijn gelijk met onze peergroup.

Kosten beschikbare premie regeling & individueel pensioensparen

De deelnemer met een BPR of IPS betaalt geen aan- en/of verkoopkosten. De beleggingskosten worden direct verrekend in het rendement. Deze kosten zijn afhankelijk van het depot waarin wordt belegd.

Life Cycle	2024	2023	Vrij beleggen	2024	2023
Depot 1	0,4%	0,4%	Depot A	0,3%	0,3%
Depot 2	0,3%	0,3%	Depot B	0,3%	0,3%
Depot 3	0,3%	0,3%	Depot C	0,4%	0,4%
Depot 4	0,3%	0,3%	Depot D	0,3%	0,3%
Depot 5	0,3%	0,3%	Depot E	0,3%	0,3%
Depot 6	0,3%	0,3%	Depot F	0,1%	0,1%
Depot 7	0,3%	0,3%			
Depot 8	0,3%	0,3%			
Depot 9	0,3%	0,3%			
Depot 10	0,3%	0,3%			
Doorbeleggen Depot 7	0,3%	0,3%			

2.10. Actuele ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste externe ontwikkelingen voor de komende periode besproken die van invloed kunnen zijn op het beleid van het pensioenfonds.

Wet toekomst pensioenen

De Wtp is op 1 juli 2023 in werking getreden. Voor veel wijzigingen in de Pensioenwet geldt dat die pas effectief worden, zodra de pensioenuitvoerder de pensioenregeling aanpast conform de Wtp. Voor pensioenfondsen, en ook voor ons pensioenfonds, betekent dat veelal een overgang naar de SPR.

De overgangstermijn is met een jaar verlengd en loopt tot 1 januari 2028. Op die datum zouden alle pensioenuitvoerders moeten zijn overgegaan naar de nieuwe pensioenregeling en zouden pensioenfondsen, als zij daarvoor hebben gekozen, bestaande aanspraken en rechten hebben omgezet (ingevaren) naar de nieuwe regeling.

Verschillende pensioenfondsen hebben inmiddels hun transitieplan gepubliceerd. Daarin staan enkele hoofdlijnen van de nieuwe pensioenregeling, zoals sociale partners die hebben afgesproken. Veel pensioenfondsen hebben inmiddels een (voorlopige) keuze gemaakt maar veel details zullen nog moeten worden ingevuld. In de loop van 2024 is er meer duidelijkheid gekomen over enkele belangrijke onderdelen van de solidaire premierregeling, zoals over de invulling van de collectieve uitkeringsfase. Voor de nadere invulling van het uniforme kindbegrip en enkele andere aanpassingen in de Pensioenwet wordt in 2025 een wetsvoorstel ingediend.

In 2025 zijn de eerste drie pensioenfondsen ("koplopers") overgegaan naar het nieuwe stelsel. Het is niet uit te sluiten dat er op onderdelen nog wijzigingen in de Wtp aangebracht zullen worden. Zo wordt er al enige tijd gesproken over een collectief instemmingsrecht bij het invaarbesluit.

Wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding

De opvolger van de huidige Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Wps) zou oorspronkelijk op 1 januari 2021 in werking treden. Voordat de wet in behandeling kwam in de Tweede Kamer, werd de invoering door de komst van de Wtp al uitgesteld.

De Wps wordt ingevoerd aan het einde van de periode waarin pensioenuitvoerders kunnen overgaan naar een nieuwe pensioenregeling. Dit betekent inmiddels uitstel tot 1 januari 2028.

De Wtp zorgt voor veranderingen in het partnerpensioen en in het partnerbegrip, twee punten die de kern van de Wps raken.

Wetsvoorstel bedrag ineens

Al in 2021 heeft het parlement ingestemd met de Wet bedrag ineens, RVU (Regeling voor vervroegde uittreding) en verlofsparen. Onderdeel daarvan was dat een deelnemer aan een pensioenregeling het recht krijgt om bij pensioeningang 10% van de waarde van zijn aanspraken op ouderdomspensioen ineens te kunnen ontvangen. De pensioenuitvoerder moet daaraan meewerken.

De voorgenomen datum van inwerkingtreding is al diverse malen uitgesteld. Een aanpassing van het wetsvoorstel die het mogelijk maakt de uitbetaling uit te stellen naar de maand januari volgend op de pensioeningangsdatum, ligt voor behandeling bij de Eerste Kamer. Naar het zich nu laat aanzien zal de wet op 1 juli 2026 in werking treden.

Omroep Max

In 2024 werd het pensioenfonds verrast door Omroep Max, die in het programma Max Meldpunt aandacht besteedde aan het pensioen van oud-PTT'ers, zowel bij pensioenfonds PostNL als bij pensioenfonds KPN. De suggestie die Omroep Max wekte, is dat deelnemers te weinig pensioen ontvangen. Het pensioenfonds heeft dit nader onderzocht en heeft op dit moment geen indicaties voor deze gewekte suggestie. Het pensioenfonds is hier zeer alert op en zal hier in 2025 onverkort alert op blijven. De gesprekken met Omroep Max lopen. Het pensioenfonds laat zich hierin juridisch bijstaan.

Driebergen, 23 mei 2025

Het bestuur:

dhr. drs. P.G.J. Dorrestijn CPE (secretaris)

dhr. drs. B. Jolink RC CIRA

dhr. drs. S. Lahiri

mw. mr. drs. V.S. van der Meer MBA (voorzitter)

dhr. drs. L.J. van der Put

mw. E.M. Schoonderbeek

dhr. W.H. Steenpoorte, EMIM

mw. T. Stanoevska

dhr. C. Vlaar CPE

dhr. drs. E. Verweij CPE

3. Verantwoordingsorgaan

3.1. Verslag van Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan heeft een oordelende taak over het handelen van het bestuur. Het Verantwoordingsorgaan oordeelt over het door het bestuur uitgevoerde beleid over de afgelopen periode en over de lange termijn beleidskeuzes van het bestuur, inclusief de impact op de uitvoeringskosten. Hierbij staat de evenwichtige belangenafweging centraal. Daarnaast geldt er een adviesrecht voor het Verantwoordingsorgaan op specifieke, in de statuten en Pensioenwet opgenomen onderwerpen, en kan het Verantwoordingsorgaan ook ongevraagd adviseren over onderwerpen. Het Verantwoordingsorgaan heeft, om zijn taken naar behoren te kunnen uitvoeren, recht op adequate informatievoorziening en op overleg met het bestuur en andere stakeholders.

Statutaire opdracht

De statuten van het fonds vermelden: "Het Verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst waaronder de keuzes die van invloed zijn op de uitvoeringskosten. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en in het bestuursverslag opgenomen. Het oordeel omvat in ieder geval een oordeel over de gemaakte uitvoeringskosten." Hiertoe kan het Verantwoordingsorgaan zich verstaan met andere organen van het pensioenfonds, zoals het bestuur, de Raad van Toezicht en de externe accountant en de externe actuaris. Het Verantwoordingsorgaan heeft recht op informatie die het met het oog op de uitoefening van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft.

Het Verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur, gevraagd of uit eigen beweging, over verschillende onderwerpen zoals:

- het beleid inzake beloningen;
- de vorm en inrichting van het intern toezicht;
- de profielschets voor de leden van de Raad van Toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- het sluiten, wijzigen of beëindigen van de uitvoeringsovereenkomst;
- de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

In de aanloop naar de nieuwe SPR-pensioenregeling heeft het Verantwoordingsorgaan adviesrecht over de voorgenomen collectieve waardeoverdracht met inbegrip van het aanwenden van het vermogen van het pensioenfonds bij de collectieve waardeoverdracht.

Het Verantwoordingsorgaan geeft daarnaast een bindende voordracht aan het bestuur over de benoeming van de leden van de Raad van Toezicht. De leden van het Verantwoordingsorgaan van de geleding pensioengerechtigden dragen het bestuur de kandidaat voor die namens de pensioengerechtigden in het bestuur zitting kan nemen.

Samenstelling VO

Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit zes leden, twee vanuit elk van de drie geledingen werkgever, deelnemers en pensioengerechtigden.

Tot en met maart 2024 was Erwin Verweij voorzitter van het Verantwoordingsorgaan. Sinds 1 april 2024 bekleedt Dave Middelburg die functie, die tot die tijd vicevoorzitter was. Met deze wisseling ontstond een vacature in het Verantwoordingsorgaan, vanuit de vertegenwoordiging van de werkgever. Deze vacature is per 1 juli 2024 ingevuld door Karen Theunisse-den Engelsman.

Daarnaast ontstonden in dit verslagjaar nog twee vacatures in het Verantwoordingsorgaan, waarvan de kandidaten via verkiezingen zijn benoemd. Deze vacatures zijn eveneens per 1 juli 2024 ingevuld:

- Anne van Baarle is namens de deelnemers herkozen. Anne gaat daarmee zijn tweede zittingstermijn in.

- Gérard Aben is namens de pensioengerechtigden gekozen. Gérard volgde Henk van Bruggen op die na een zittingstermijn van 10 jaar afscheid heeft genomen van het Verantwoordingsorgaan.

Met deze wisselingen zijn alle zetels van het Verantwoordingsorgaan weer ingevuld:

- Dave Middelburg (voorzitter) en Karen Theunisse-den Engelsman, leden namens de werkgever.
- Anne van Baarle (vicevoorzitter) en Mariëtte Wolters (secretaris), leden namens de deelnemers.
- Paul Langeveld en Gérard Aben, leden namens de pensioengerechtigden.

Conform de Code Pensioenfondsen 2024 heeft het Verantwoordingsorgaan bij het opstellen van de profielschets waaraan nieuwe leden dienen te voldoen rekening gehouden met het diversiteits- en inclusiebeleid van het pensioenfonds. Dit beleid ziet toe op de mate van diversiteit op alle voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Er is op dit moment binnen het Verantwoordingsorgaan voldoende variatie ten aanzien van genderdiversiteit, en er is ten minste één persoon jonger dan 40 jaar. Hiermee wordt ook aan die norm in de nieuwe code voldaan.

Verantwoording en werkwijze in 2024

Overleggen

Het Verantwoordingsorgaan heeft in aanvulling op de reguliere vergaderingen specifiek in 2024 in het kader van de aanloop naar de nieuwe SPR-pensioenregeling veel extra overleg- en afstemmomenten gekend. Een korte opsomming van het totale aantal:

- 8 reguliere vergaderingen;
- 3 specifieke informatiesessies over het risicopreferentieonderzoek en de risicohouding waarbij ook de leden van de Raad van Toezicht aanwezig waren;
- 16 extra overleggen ter voorbereiding op het specifieke advies van het Verantwoordingsorgaan over het besluitvormingsdocument van het bestuur bij het concept Transitieplan naar de nieuwe SPR-pensioenregeling;
- 6 extra overleggen ter voorbereiding op het advies op de overige adviesaanvragen van het bestuur;
- 3 extra overleggen over speciale onderwerpen waaronder de DNB-aanwijzing, het vaststellen van het Jaarwerk 2023 en de speerpunten van het Verantwoordingsorgaan voor 2024.

Tijdens de reguliere vergaderingen is het Verantwoordingsorgaan door de voorzitter van het bestuur en de directeur van het bestuursbureau geïnformeerd over lopende dossiers, actualiteiten en relevante beleidsontwikkelingen. Zij gaven vaak ook een eerste toelichting op de (aanstaande) adviesaanvragen. Daarnaast was er voldoende ruimte om hen vragen voor te leggen. In een aantal van de reguliere vergaderingen gaven leden van bestuurscommissies toelichting op specifieke onderwerpen die binnen hun portefeuille vallen.

Overleg Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht

Het Verantwoordingsorgaan heeft in dit verslagjaar drie keer overleg gehad met de voltallige Raad van Toezicht. Tijdens een overleg in het voorjaar gaf de Raad van Toezicht toelichting op zijn concept Toezichtrapport over 2023. In het najaar werden de wederzijdse bevindingen en aandachtspunten uitgewisseld van onderwerpen die de afgelopen periode op de agenda van beide fondsorganen stonden. In een extra overleg stond het specifieke advies over het concept Transitieplan centraal. Daarnaast hebben de voorzitters van het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht elkaar meerdere keren één-op-één gesproken.

Adviestrajecten

Het Verantwoordingsorgaan heeft in het voorjaar van 2024 een specifiek beoordelingskader opgesteld waarlangs het de adviesaanvraag over het besluitvormingsdocument bij het (concept) Transitieplan heeft beoordeeld. Vanwege de grote hoeveelheid informatie, het zwaarwegende belang van de transitie, de complexiteit van de materie, en de verschillende criteria die het Verantwoordingsorgaan belangrijk acht, heeft dit specifieke beoordelingskader houvast geboden voor het geven van een zorgvuldig en afgewogen advies. Het beoordelingskader is nadien in een neutrale opzet als basis gehanteerd voor het behandelen van opvolgende adviesaanvragen. Het Verantwoordingsorgaan heeft zowel het specifieke beoordelingskader alsook de neutrale basisvariant proactief gedeeld met het bestuur en bestuursbureau. Dit maakt het mogelijk om bij het opstellen van adviesaanvragen door het bestuur zowel de inhoudelijke elementen alsook de processtappen van het beoordelingskader van het Verantwoordingsorgaan te betrekken. Dit heeft voor beide partijen een positieve uitwerking gehad.

Opleiding en ontwikkeling

Het Verantwoordingsorgaan heeft in 2024 voldoende aandacht kunnen besteden aan opleiding en ontwikkeling. Zo hebben de leden toegang tot verschillende vaktechnische en pensioeninhoudelijke platforms. Ook hebben enkele leden opleidingen gevolgd, zodat het Verantwoordingsorgaan als collectief opgeleid is op (minimaal) deskundigheidsniveau A. Het bestuur heeft op diverse momenten het Verantwoordingsorgaan meegenomen in de voorgenomen besluiten over de inrichting en voortgang van de nieuwe pensioenregeling. Het Verantwoordingsorgaan heeft ruimschoots de gelegenheid gekregen om hier kennis van te nemen, vragen te stellen en ook op deze wijze op inhoud te leren en ontwikkelen. Het Verantwoordingsorgaan heeft deze informatiebijeenkomsten van het pensioenfonds zeer gewaardeerd.

Zelfevaluatie

In maart 2024 heeft het Verantwoordingsorgaan onder leiding van een externe onafhankelijke partij een uitvoerige zelfevaluatie gedaan. Hierbij is feedback van het bestuur en de Raad van Toezicht over het functioneren van het Verantwoordingsorgaan betrokken. De uitkomsten gaven een heldere reflectie op het functioneren van het Verantwoordingsorgaan in de afgelopen periode: het Verantwoordingsorgaan blijft ambitieus, maar realiseert zich dat niet op alle vraagstukken het hoogste streven nodig is. Het Verantwoordingsorgaan blijft inzetten op een constructief-kritische rol, neemt gerichte acties om de rolvastheid van het Verantwoordingsorgaan verder te versterken en zal in de ondersteuning steeds vaker het bestuursbureau betrekken. In de sectie 'Taakopvatting van het Verantwoordingsorgaan' wordt nader ingegaan op de praktische invulling van verdere borging van de rolvastheid van het Verantwoordingsorgaan. In algemene zin bevestigde de evaluatie de positieve onderlinge samenwerking van het Verantwoordingsorgaan.

Ondersteuning

Bij de voorbereiding van alle overleggen, de bewaking/opvolging van actiepunten en de uit te brengen adviezen is het Verantwoordingsorgaan in 2024 naar tevredenheid breder ondersteund door de fondssecretaris van het bestuursbureau. Specifiek bij de analyse van en het geven van advies op de zwaarwegende adviesaanvraag inzake het besluitvormingsdocument bij het (concept) Transitieplan heeft het Verantwoordingsorgaan externe advisering ingehuurd.

Uitgebrachte adviezen in 2024

Het Verantwoordingsorgaan heeft in 2024 in totaal zes adviezen uitgebracht.

1. In vervolg op de opdracht van sociale partners om over te stappen naar een nieuwe solidaire premieregeling en hun verzoek tot een interne collectieve waardeoverdracht, hebben sociale partners de afspraken van de nieuwe pensioenregeling vastgelegd in het concept Transitieplan van 29 april 2024. De adviesaanvraag van het bestuur over dit concept Transitieplan omvatte een Besluitvormingsdocument en een grote hoeveelheid bijlagen. Eind mei 2024 gaf het Verantwoordingsorgaan in zijn advies aan unaniem positief te zijn over de voorgenomen interne collectieve waardeoverdracht naar de solidaire premieregeling. Het Verantwoordingsorgaan vroeg het bestuur om specifieke aandacht voor acht aanbevelingen en tien voorwaarden bij dit advies. Het Verantwoordingsorgaan heeft met veel belangstelling de behandeling en opvolging van deze aanbevelingen en voorwaarden gemonitord en bewaakt.
2. In juni 2024 adviseerde het Verantwoordingsorgaan positief op het plan van aanpak klantbediening. Het Verantwoordingsorgaan verzocht het bestuur onder andere een helder beeld van alle mogelijke klantreizen te delen. In deze klantreizen streeft het pensioenfonds naar een onderscheidende klantbediening bij een belangrijke gebeurtenis zoals met pensioen gaan, arbeidsongeschiktheid of overlijden. Op die momenten wil het pensioenfonds de deelnemer of diens partner met duidelijke (proces)informatie ondersteunen. Het Verantwoordingsorgaan heeft het bestuur gevraagd een kritisch oog te houden op de uitgaven in relatie tot de meerwaarde van de voorgestelde klantreizen.
3. In juni 2024 heeft het Verantwoordingsorgaan advies uitgebracht over het nieuw geformuleerde klachtenbeleid. Het Verantwoordingsorgaan juicht het verbeteren van het klachtenbeleid toe. Met rekenschap van enkele aandachtspunten en aanbevelingen, adviseerde het Verantwoordingsorgaan positief over dit nieuw geformuleerde klachtenbeleid.

4. In juni 2024 bracht het Verantwoordingsorgaan een advies uit over het voorgenomen besluit het beloningsbeleid van het pensioenfonds aan te passen. Met beoordeling en rekenschap van enkele aandachtspunten en aanbevelingen, heeft het Verantwoordingsorgaan positief geadviseerd over het aangepaste beloningsbeleid.

5. In december 2024 heeft het Verantwoordingsorgaan positief geadviseerd over het concept communicatieplan 'Inzicht in uw nieuwe pensioen' waarin de planning en de boodschappen inzake communicatie over de nieuwe pensioenregeling nauwgezet in kaart zijn gebracht. Het Verantwoordingsorgaan beoordeelde het communicatieplan als een goed en compleet plan, met zowel adequate focus op het proces als op de boodschappen voor de verschillende groepen deelnemers. Als onderdeel van het advies is het bestuur verzocht het Verantwoordingsorgaan te informeren over de terugkoppeling na indiening van het communicatieplan bij de AFM en mogelijke essentiële wijzigingen op het communicatieplan.

6. In december 2024 heeft het Verantwoordingsorgaan een positief advies uitgebracht over het gelijk houden van de premie voor de Anw-aanvulling voor 2025. Daarbij vroeg het met name aandacht voor een adequate keuzebegeleiding van de deelnemer. De deelnemer heeft namelijk jaarlijks een vrijwillig keuze deze verzekering al dan niet te verlengen. Daarbij past een goed inzicht in de financiële situatie alvorens de deelnemer een afgewogen besluit kan nemen om de regeling al dan niet voort te zetten.

In aanvulling op deze zes adviezen heeft het Verantwoordingsorgaan in 2024 een selectieproces doorlopen voor het vinden en bindend voordragen van een nieuwe voorzitter van de Raad van Toezicht. In de persoon van Albert Bakker is een geschikte opvolger gevonden en benoemd. Het Verantwoordingsorgaan dankt Peter Ploegsma hartelijk voor zijn inzet gedurende zijn periode als voorzitter van de Raad van Toezicht.

Tevens hebben de twee leden van het Verantwoordingsorgaan vanuit de geleding van pensioengerechtigden zitting genomen in de selectiecommissie voor de werving van een nieuw bestuurslid namens de pensioengerechtigden. Het nieuw aan te treden bestuurslid zal zitting nemen in het bestuur vanaf juni 2025. In november 2024 is de selectiecommissie van start gegaan en eind december 2024 is de relevante doelgroep uitgenodigd zich kandidaat te stellen voor deze bestuursfunctie. Uit de ontvangen reacties en het doorlopen selectieproces heeft de selectiecommissie begin 2025 een voordracht uitgebracht aan het bestuur.

Aandachtsgebieden en ontwikkelingen in 2024

In het jaar 2024 heeft het Verantwoordingsorgaan zich op de volgende speerpunten gericht:

- Pensioenhervorming
- Taakopvatting van het Verantwoordingsorgaan

Pensioenhervorming

De pensioenhervorming is in 2024 het meest belangrijke dossier geweest en veel aandacht van het Verantwoordingsorgaan ging daarnaar uit. Het Verantwoordingsorgaan is positief over de wijze waarop het bestuur in nauwe samenwerking met het bestuursbureau uitvoering geeft aan dit omvangrijke dossier. Het Verantwoordingsorgaan ziet dat de voorbereidingen een groot beslag leggen op de bestuurstafel. Op proces en op inhoud bewaakt het bestuur zorgvuldig de voortgang van het traject op weg naar de nieuwe pensioenregeling. Het bestuur informeert het Verantwoordingsorgaan hier ook proactief en transparant over. Qua inhoud heeft het bestuur het Verantwoordingsorgaan meegenomen aan de hand van verdiepingssessies. Deze sessies gingen onder andere over (deelelementen van) het risicopreferentieonderzoek, het transitieplan en het communicatieplan. Qua proces heeft het bestuur opgemerkt dat het tijdpad, mede door de grote hoeveelheid voorbereidende werkzaamheden bij de pensioenuitvoerder, onder hoge druk staat. Het Verantwoordingsorgaan heeft het grote belang van een beheerste en kwalitatief goede transitie in deze benadrukt. Het Verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur zich hier ten volle van bewust is. Het bestuur betreft de belangen van alle stakeholders op adequate wijze bij de behandeling van dit vraagstuk.

Taakopvatting van het Verantwoordingsorgaan

De Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen kwam in januari 2024 met een briefadvies, waarin zij aangeeft dat een goede taakopvatting van het Verantwoordingsorgaan essentieel is voor het behouden van invloed binnen het bestuursmodel. Door te blijven aansluiten bij de hoofdlijn van zijn verantwoordelijkheden kan het Verantwoordingsorgaan een belangrijke bijdrage leveren aan het effectief functioneren van het pensioenfonds.

Tijdens de zelfevaluatie in maart 2024 zijn de leden van het Verantwoordingsorgaan onder andere dieper ingegaan op de rolvastheid van het Verantwoordingsorgaan. De balans tussen de inspanning en te behalen resultaten was onderdeel van deze reflectie. Vanuit de zelfevaluatie heeft het Verantwoordingsorgaan in 2024 nadere focus gegeven aan het helderder formuleren van het doel en de scope van een agendapunt of het uitbrengen van een advies. Hierbij wordt bewuster afgewogen welke vragen beantwoord moeten worden ten behoeve van de taak van het Verantwoordingsorgaan. Als concrete uitkomst zijn onder andere voorleggers bij de agendapunten en het eerdergenoemde beoordelingskader voortgekomen. Beide verbeterstappen hebben hun nut bewezen bij de bewaking van de rolvastheid.

Naast deze specifieke aandachtsgebieden heeft het Verantwoordingsorgaan in 2024 tevens aandacht gehad voor een ander belangrijk aspect: de uitvoeringskosten. Aanvullend zal het zich in 2025 verdiepen in de eind 2024 door het bestuur uitgevoerde Eigen Risico Beoordeling.

Uitvoeringskosten en kostenontwikkeling

Vanwege de extra aandacht die het Verantwoordingsorgaan gedurende 2022 en 2023 heeft besteed aan de uitvoeringskosten en kostenontwikkeling, heeft de financiële commissie van het bestuur verschillende verbeteringen doorgevoerd op het gebied van processen en rapportages. Aanvullend heeft het bestuur besloten om deel te nemen aan de CEM-benchmarking 2023 en de Bell kostenbenchmark 2024 om een beter en dieper inzicht te krijgen in kosten, mede in relatie tot rendement, risico en toegevoegde waarde. De uitkomsten van de CEM-benchmarking 2023 zijn met het Verantwoordingsorgaan gedeeld en door de financiële commissie toegelicht in maart 2024.

In april 2025 heeft de financiële commissie de uitvoeringskosten en kostenontwikkeling over boekjaar 2024 en de uitkomsten van de Bell kostenbenchmark 2024 naar tevredenheid aan het Verantwoordingsorgaan toegelicht. Logischerwijs zijn deze kosten sterk beïnvloed door alle voorbereidende stappen in het kader van de overgang naar de solidaire premieregeling. Als onderdeel van de informatievoorziening over de pensioentransitie zelf is het Verantwoordingsorgaan in 2024 periodiek geïnformeerd over de ontwikkeling van deze kosten. Uit deze periodieke rapportages blijkt duidelijk hoe het bestuur deze kosten volgt en stuurt.

Eigen Risico Beoordeling

Eind 2024 heeft het bestuur de Eigen Risico Beoordeling (ERB) rapportage afgerond. Het Verantwoordingsorgaan zal zich hier in 2025 in verdiepen en de sleutelfunctiehouder Risicobeheer uitnodigen om hierbij een toelichting te geven.

Algemeen oordeel

Rol bestuur

Het Verantwoordingsorgaan is tevreden over de rol die het bestuur heeft gespeeld in 2024. De pensioenhervorming blijft een groot en belangrijk dossier. In 2024 zijn meerdere belangrijke stappen voorwaarts gezet, maar met het verstrijken van de tijd wordt het tijdpad evenzo steeds wat kritischer. Het Verantwoordingsorgaan constateert dat het bestuur, binnen zijn mogelijkheden, de voortgang proactief monitort en bewaakt, en probeert te versnellen als mogelijk. Hierbij heeft het bestuur voldoende oog voor alle stakeholders, waaronder het Verantwoordingsorgaan. Het bestuur heeft ook zijn meer reguliere taken adequaat uitgevoerd, denk aan de doorvertaling en uitvoering van het strategisch (jaar)plan naar de jaarplannen van de verschillende commissies. En ook op het gebied van duurzaamheid zijn in 2024 verdere stappen gezet om de beleggingen nog meer klimaatneutraal te laten zijn. Het Verantwoordingsorgaan is, onder meer door de integrale fondsrapportages die het bestuur periodiek verstrekt, over al deze elementen gedurende het jaar goed op de hoogte gehouden.

Informatieverstrekking door het bestuur

De tijdigheid en volledigheid van het delen van informatie met het Verantwoordingsorgaan is doorgaans voldoende gewaarborgd in 2024. Het Verantwoordingsorgaan wordt goed meegenomen in lopende en actuele ontwikkelingen en in de pensioenhervorming in het bijzonder. Het gezamenlijk optrekken met oog voor ieders rol, helpt het Verantwoordingsorgaan in de eigen rol bij zijn beeld-, oordeels- en besluitvorming.

Besluitvorming door het bestuur

Het Verantwoordingsorgaan is tevreden over de besluitvormingsprocessen van het bestuur. Er is veel aandacht voor analyses, en keuzemogelijkheden worden kwalitatief en, indien van toepassing, kwantitatief afgewogen.

Actuele ontwikkelingen worden hierin meegenomen en indien noodzakelijk maakt het bestuur gebruik van externe expertise. De vastlegging vindt plaats in notulen en besluitvormingsdossiers. In relatie tot adviesaanvragen ziet het Verantwoordingsorgaan ruimte tot verdere groei in de breedte van de onderbouwing en positionering van evenwichtige belangenafweging. In een open dialoog met het bestuur en bestuursbureau zijn de onderlinge aandachts- en verbeterpunten nader uitgewisseld.

Input Raad van Toezicht

Het Verantwoordingsorgaan heeft het concept intern toezichtrapport over 2024 van de Raad van Toezicht ontvangen en met de Raad van Toezicht besproken. Het Verantwoordingsorgaan heeft zijn waardering uitgesproken richting de Raad van Toezicht over de inhoud van dit rapport en heeft dit rapport meegenomen in het komen tot het algemeen oordeel.

Conclusie

Alles overwegende komt het Verantwoordingsorgaan tot de conclusie dat het bestuur op een zorgvuldige, adequate, en evenwichtige wijze zijn taken heeft uitgevoerd in 2024. Het stemt het Verantwoordingsorgaan tevreden dat de overgang naar de solidaire premiereregeling in al haar facetten en uitdagingen volop aandacht heeft gekregen en ook in 2025 nadrukkelijk op de agenda van het bestuur zal staan. Dat geeft het Verantwoordingsorgaan vertrouwen in een beheerste en verantwoorde transitie naar de nieuwe regeling. Het Verantwoordingsorgaan oordeelt hiermee positief over het handelen van het bestuur in 2024, dankt het bestuur en het bestuursbureau voor de gedane inspanningen en ziet uit naar de samenwerking in 2025.

Aandachtsgebieden in 2025

Voor 2025 heeft het Verantwoordingsorgaan een specifiek aandachtsgebied vastgesteld: de pensioenhervorming.

Pensioenhervorming

De transitie naar de nieuwe pensioenregeling zal ook in 2025 belangrijk zijn voor het Verantwoordingsorgaan en veel aandacht krijgen. Hierbij zal de focus vooral liggen op de implementatie van het transitieplan/de solidaire premiereregeling, en de communicatie met de deelnemers. In de fase van de implementatie zal het Verantwoordingsorgaan zich, naast de gebruikelijke aandachtspunten zoals benoemd in het beoordelingskader, in het bijzonder richten op de onderwerpen datakwaliteit en IT-risico.

Driebergen, 23 mei 2025

Het Verantwoordingsorgaan:

dhr. G. Aben

dhr. A.F. van Baarle

dhr. P. Langeveld

dhr. D. Middelburg

mw. C.K. Theunisse-den Engelsman

mw. M. Wolters

3.2. Reactie bestuur op oordeel Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft met belangstelling kennisgenomen van het oordeel van het Verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2024.

Het bestuur complimenteert het Verantwoordingsorgaan met de wijze waarop het een bijdrage en inzet levert. Evenals vorig jaar merkt het bestuur ook dit jaar weer de grote betrokkenheid van het Verantwoordingsorgaan op. De adviezen die het bestuur ontvangt zijn gedegen en goed onderbouwd en het Verantwoordingsorgaan heeft deze in enkele gevallen onder tijdsdruk opgeleverd. Het is bewonderingswaardig hoe het Verantwoordingsorgaan hiermee omgaat. Het specifieke beoordelingskader dat het Verantwoordingsorgaan hiervoor heeft opgesteld heeft hier ook aan bijgedragen.

Het bestuur vindt het goed om te zien dat het Verantwoordingsorgaan aandacht besteedt aan opleidingen en concludeert tevreden dat het in de informatiebehoefte van het Verantwoordingsorgaan goed heeft kunnen voorzien. Het bestuur zet deze lijn in 2025 graag voort.

Het Verantwoordingsorgaan ziet in relatie tot de adviesaanvragen ruimte tot verdere groei in de breedte van de onderbouwing en de positionering van de evenwichtige belangenafweging. Het bestuur is zich hiervan bewust en neemt dit voor 2025 verder mee.

Pensioenhervorming, datakwaliteit en IT zijn speerpunten voor het Verantwoordingorgaan in 2025. Als het bestuur in 2025 een IT-gerelateerde opleiding doet, nodigt het ook het Verantwoordingsorgaan uit. Uiteraard houdt het bestuur het Verantwoordingsorgaan op de hoogte van alle relevante informatie rondom de pensioenhervorming.

Het bestuur gaat uit van een voortzetting van de constructieve samenwerking met het Verantwoordingorgaan in 2025.

4. Raad van Toezicht

4. Raad van Toezicht

4.1. Verslag Raad van Toezicht

Inleiding

In dit rapport geeft de Raad van Toezicht van Stichting Pensioenfonds PostNL (het pensioenfonds) zijn oordeel over het beleid en de algemene gang van zaken van het pensioenfonds in 2024. Dit rapport bevat een verantwoording van de taken, bevoegdheden en activiteiten van de Raad van Toezicht gedurende het jaar. Het rapport volgt de wettelijke vereisten en interne richtlijnen van het pensioenfonds.

Raad van Toezicht

Per 1 juli 2024 bestaat de Raad van Toezicht uit drie leden: Albert Bakker (voorzitter), Lucie Duynstee en Ernst Hagen. Albert Bakker heeft de rol van voorzitter overgenomen van Peter Ploegsma, die na acht jaar afscheid nam. De Raad van Toezicht dankt hem voor zijn enorme betrokkenheid en inzet en in het bijzonder voor de wijze waarop hij voor het pensioenfonds het intern toezicht mede heeft vormgegeven.

De leden van de Raad van Toezicht hebben elk hun eigen aandachtsgebieden.

Albert Bakker: Governance, Financieel beheer

Lucie Duynstee: Integere bedrijfsvoering/Uitbesteding, Pensioen- en Communicatiebeleid

Ernst Hagen: Beleggingsbeleid, Risicobeheer

De aandachtsgebieden Algemene gang van Zaken, Pensioenhervorming en Opvolging Aanbevelingen Raad van Toezicht worden gezamenlijk behartigd.

Taken Raad van Toezicht en verslag 2024

Aanpak intern toezicht

De Raad van Toezicht geeft een oordeel op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken binnen het pensioenfonds. Dit gebeurt op basis van wettelijke kaders en codes. De Raad van Toezicht streeft naar een open dialoog met de brede groep beleidsmakers en alle andere belanghebbenden in het pensioenfonds op basis van de onderwerpen die hij proactief aan de orde stelt en de vraagstelling daaromtrent. De Raad van Toezicht doet concrete aanbevelingen en acteert vanuit een wederzijdse vertrouwensrelatie. De Raad van Toezicht heeft ook goedkeuringsrechten op enkele bestuursbesluiten.

Normenkader

De bevindingen van de Raad van Toezicht worden in het rapport weergegeven aan de hand van vijf thema's die aansluiten bij het normenkader in de Code Pensioenfonds 2024.

1. goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden,
2. goed besturen,
3. effectief intern toezichthouden en controle uitoefenen,
4. verantwoording en inspraak organiseren
5. effectief functioneren van fondsorganen.

Traject Pensioenhervorming

In 2024 heeft de Raad van Toezicht een specifiek speerpunt geformuleerd: de pensioenhervorming. Dit traject omvatte verschillende subonderwerpen, zoals governance, besluitvormingsproces, stakeholder management, risicopreferentie-onderzoek, pensioenadministratie, datakwaliteit, risicobeheersing, belangenafweging en communicatie.

Werkzaamheden

Gedurende het jaar heeft de Raad van Toezicht overleggen gehouden met diverse gremia en partners van het pensioenfonds. Leden van de Raad van Toezicht namen ook deel aan vergaderingen van het bestuur en commissies. De klankbordsessies met het dagelijks bestuur zijn voortgezet. Deze sessies boden de Raad van Toezicht veel inzicht in het beleid en de algemene gang van zaken. Daarnaast zijn er drie bijeenkomsten geweest met het Verantwoordingsorgaan.

Gedurende het jaar hebben de voorzitter van het pensioenfonds en de voorzitter van de Raad van Toezicht regelmatig telefonisch contact gehad, waarvan de inhoud werd teruggekoppeld aan de overige leden van de Raad van Toezicht. Ook stemden de voorzitter van de Raad van Toezicht en van het Verantwoordingsorgaan periodiek met elkaar af.

Daarmee vormde de Raad van Toezicht zich actief een beeld van de gang van zaken in het pensioenfonds. Daarnaast had de Raad van Toezicht toegang tot uitgebreide schriftelijke informatiebronnen, zoals het bestuurdersportaal iBabs en fondsdocumenten in SharePoint. Het bestuur verstrekke op verzoek van de Raad van Toezicht aanvullende informatie en documentatie.

In 2024 heeft het bestuur de Raad van Toezicht gevraagd om goedkeuringen op bestuursbesluiten en verklaringen van geen beletsel voor benoemingen af te geven. De Raad van Toezicht heeft geen aanleiding gezien om zijn zelfstandige rechten in te roepen.

Zelfevaluatie

In december 2024 heeft de Raad van Toezicht een zelfevaluatie gehouden zonder externe begeleiding. Omdat de nieuwe voorzitter nog maar kort in functie was, is besloten de zelfevaluatie met externe begeleiding pas in 2025 te laten plaatsvinden.

De Raad van Toezicht heeft zijn functioneren besproken en geëvalueerd aan de hand van twee hoofdvragen:

Doet de Raad van Toezicht de juiste dingen?

De Raad van Toezicht concludeerde dat de rolinvulling overeenkomt met de Pensioenwet en de Code Pensioenfondsen. De raad houdt voldoende afstand tot de inhoudelijke toetsing van het gevoerde beleid (de 'wat'-vraag) en focust zich op een oordeel over het beleid van het bestuur en over de algemene gang van zaken (de 'hoe'-vraag). De toegevoegde waarde wordt gevonden in frequente klankbordgesprekken met het dagelijks bestuur en het voltallige bestuur. Ongevraagde adviezen worden op een natuurlijke manier gegeven en ontvangen.

Doet de Raad van Toezicht de dingen goed?

De Raad van Toezicht concludeerde ook dat de competenties en attitude voldoende goed zijn. De Raad van Toezicht is tevreden met de wijze van vergaderen en het normenkader, dat gebaseerd is op de Code pensioenfondsen. De toezichts- en adviesrol ten aanzien van de pensioenhervorming behoeft verdere uitwerking begin 2025. De actuele informatievoorziening aan de Raad van Toezicht kon beter, hierover zijn afspraken gemaakt met het bestuur en bestuursbureau. De interactie met diverse stakeholders dient verder gestructureerd te worden. De verbeterpunten worden ingebed in de aanpak en planning van het toezicht de komende tijd.

De Raad van Toezicht wordt bij zijn werkzaamheden naar volle tevredenheid ondersteund door een fondssecretaris van het eigen bestuursbureau van het pensioenfonds.

Bevindingen

Algemeen oordeel

De Raad van Toezicht maakt allereerst zijn complimenten voor de inspanningen van het bestuur, bestuursbureau, Verantwoordingsorgaan en de externen die het bestuur in 2024 hebben ondersteund. Met elkaar hebben zij zich het afgelopen jaar bovengemiddeld ingezet in het belang van een goed pensioen voor de deelnemer, ook in de toekomst.

De Raad van Toezicht heeft vastgesteld dat het bestuur adequaat de risico's heeft beheerst en steeds evenwichtig de belangen heeft afgewogen in zijn besluitvorming. Tevens constateert de Raad van Toezicht dat het bestuur zelfkritisch is en bijstuurt waar nodig.

In 2024 heeft de Raad van Toezicht zijn bevindingen gebaseerd op vijf thema's uit de Code Pensioenfondsen 2024. Deze thema's zijn essentieel voor goed pensioenfondsbestuur.

1. Goed zorgen voor pensioen van belanghebbenden

Het bestuur baseert zijn beleid op de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. In 2024, een cruciaal jaar voor de pensioenhervorming, heeft het bestuur intensief samengewerkt met stakeholders en belanghebbenden om beleid te ontwikkelen. De Raad van Toezicht heeft geconstateerd dat het bestuur hierbij consistent handelde vanuit

de missie, visie en strategie. Voor de Raad van Toezicht is de zorg voor het pensioen leidend, waarbij hij in het toezicht de belangen van alle deelnemers (gewezen deelnemers, de pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden) evenwichtig afweegt. Het pensioenfonds heeft zijn beleid voor het evenwichtig afwegen van belangen vastgelegd in het document 'Richtsnoeren evenwichtigheid'.

Het pensioenfonds besteedt veel werkzaamheden uit. Het bestuur besteedt veel aandacht aan de monitoring van deze uitbestedingspartijen. De belangrijkste partners zijn de pensioenuitvoeringsorganisatie, de fiduciaire vermogensbeheerder en de custodian. Het bestuur bewaakt de kwaliteit en monitort de kosten aan de hand van vooraf vastgestelde doelstellingen. Hoewel sommige evaluaties door drukte zijn uitgesteld naar 2025, is in 2024 veel aandacht besteed aan de partij die het pensioenbeheer uitvoert vanwege de realisatie van de pensioenhervorming. Het uitbestedingsbeleid is in 2024 getoetst en aangepast.

De Raad van Toezicht heeft waargenomen dat het bestuur en de uitbestedingspartners zich hebben ingespannen om DORA-compliant te zijn op de gestelde datum van 17 januari 2025.

II. Goed besturen

De Raad van Toezicht heeft geconstateerd dat risicobeheersing en belangenafweging centraal stonden in de besluitvorming over en verdere uitwerking van de pensioenhervorming.

Adequaat bestuur

Er zijn twee belangrijke wijzigingen doorgevoerd in het bestuur: de risicomanagement-commissie is beëindigd en de sleutelfunctiehouder Interne Audit is een bestuurslid geworden, met de vervullersrol vervuld door een extern bureau. De Raad van Toezicht heeft vastgesteld dat deze wijzigingen effectief zijn. Daarnaast is per 1 januari 2025 een nieuwe voorzitter aangesteld na een zorgvuldig selectieproces. De Raad van Toezicht heeft vastgesteld dat het bestuur, bestaande uit 10 personen, zeer deskundig is en over alle benodigde competenties en kennis beschikt.

Beheerst Beleggingsbeleid

In 2024 heeft de Raad van Toezicht het beleggingsbeleid en risicomanagement van het pensioenfonds nauwlettend gevolgd. De beleggingsportefeuille is breed gespreid om financiële risico's te verminderen, wat aanzienlijke governance inspanningen vereist. De beleggingscommissie, ondersteund door het bestuursbureau, heeft hierbij een belangrijke rol gespeeld. In 2024 werd de belegging in niet-genoteerd vastgoed omgezet naar een eigen mandaat, wat veel aandacht vroeg van de beleggingscommissie. Het bestuur kijkt ook naar toekomstige beleggingen in andere illiquide categorieën, private equity en infrastructuur. De Raad van Toezicht wil het bestuur meegeven om te evalueren of de toegevoegde waarde van de brede spreiding van de beleggingsportefeuille zodanig is dat deze opweegt tegen de extra governance inspanningen die daarmee gepaard gaan.

Het bestuur heeft in 2024 hard gewerkt om de uitkomsten van een risicopreferentie-onderzoek te vertalen naar een strategisch beleggingsbeleid voor de nieuwe solidaire premieregeling. Dit beleid werd vastgesteld na overleg met het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht. De risicohouding is vervolgens voor een partiële beoordeling voorgelegd aan DNB. Daarna heeft het bestuur nog enkele vragen van DNB beantwoord met aanvullende informatie en/of onderbouwing. De Raad van Toezicht ziet hierin de bevestiging van een zorgvuldig doorlopen proces

Daarnaast heeft het bestuur besloten om de renteafdekking te verhogen naar 100% van de verplichtingen om de invaardeckingsgraad te beschermen. Het pensioenfonds heeft ook een aangescherpt beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen vastgesteld en blijft zoeken naar manieren om de beleggingen te verduurzamen.

Zorgvuldig risicomanagement

Het risicomanagement functioneerde in 2024 adequaat, ondanks de opheffing van de risicobeheercommissie. De nieuwe structuur verduidelijkt het onderscheid tussen de eerste en tweede lijn van risicobeheer. De Eigen Risicobeoordeling bevestigde de effectiviteit van het risicomanagement, hoewel enkele minder urgente zaken zijn uitgesteld naar 2025 vanwege capaciteitsproblemen.

III. Effectief intern toezichthouden en controle uitoefenen

De Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan worden actief betrokken bij belangrijke besluitvormingsprocessen en regelmatig bijgepraat. De pensioenhervorming brengt complexe materie met zich

mee. Om de goede inspraak te blijven waarborgen is kennisvermeerdering en waar nodig het inwinnen van onafhankelijk advies van belang. De Raad van Toezicht ziet dat het bestuur zich hiervan bewust is en hiervoor ook de benodigde acties onderneemt.

IV. Verantwoording en inspraak organiseren

Het bestuur is transparant in zijn besluitvorming en houdt belanghebbenden op de hoogte via verschillende communicatiekanalen, wat vooral belangrijk is in het kader van de pensioenhervormingen.

V. Effectief functioneren van fondsorganen

In 2024 heeft de Raad van Toezicht zich gericht op het effectief functioneren van de fondsorganen. Het bestuur handelt zorgvuldig bij benoemingen en ontslag, en zorgt voor een diverse en complementaire samenstelling van de organen. Het pensioenfonds voert een verantwoord beloningsbeleid, waarbij de hoogte van de beloningen wordt vastgesteld op basis van richtlijnen van de Pensioenfederatie en marktvergoedingen. Dit beleid wordt regelmatig geëvalueerd en aangepast nadat het Verantwoordingsorgaan zijn advies en de Raad van Toezicht de goedkeuring hebben gegeven.

Specifieke toezichtonderwerpen 2024

Pensioenhervorming

De Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan zijn ook in 2024 actief betrokken bij het traject Pensioenhervorming. De pensioenhervorming, inclusief het Transitieplan, waren centrale onderwerpen in de overleggen tussen het dagelijks bestuur en de Raad van Toezicht.

Eind 2022 kozen sociale partners voor de solidaire premiereregeling. Dit werd in 2024 vastgelegd in een transitieplan. De Raad van Toezicht heeft eind april 2024 van het bestuur het concept transitieplan ontvangen met het verzoek goedkeuring te geven over de voorgenomen interne collectieve waardeoverdracht naar de solidaire premiereregeling. Daarbij gaf het bestuur aan twee voorbehouden te moeten inbouwen, namelijk dat de achterbannen van de vakbonden nog geraadpleegd moesten worden. Het tweede voorbehoud had betrekking op de uitkomst van het risicopreferentie-onderzoek, waarbij het bestuur op basis van dit nieuwe onderzoek, bestandskenmerken en wetenschappelijke inzichten een nieuwe risicohouding zou vaststellen met nieuwe risicomaatstaven.

De Raad van Toezicht kan pas definitieve goedkeuring geven nadat deze voorbehouden van tafel zijn. Tegelijkertijd heeft de Raad van Toezicht in zijn reactie aangegeven dat hij zijn uiteindelijke goedkeuring kan geven op het voorgenomen besluit als de openstaande punten, die de Raad van Toezicht in zijn reactie had geadresseerd, waren afgehandeld. Een belangrijk punt dat de Raad van Toezicht in zijn goedkeuring heeft meegewogen was adequate risicobeheersing en integere bedrijfsvoering. Het bestuur is gevraagd dit punt nog duidelijker mee te nemen in diens verdere onderbouwing [1].

Om de pensioenhervorming te monitoren, stelde de Raad van Toezicht het document 'Handvat beeldvorming Wtp' op. Dit levende document volgt de ontwikkelingen rondom de transitie en implementatie van de nieuwe regeling. De leden van de Raad van Toezicht hebben elk een specifiek aandachtsgebied en verwerken hun waarnemingen over de pensioenhervorming op hun terrein in dit handvat.

De Raad van Toezicht constateerde dat het bestuur zorgvuldig te werk ging, met aandacht voor risicobeheersing en belangenafweging. De uitbestedingspartijen werden gemonitord op hun stappen richting het nieuwe pensioenstelsel. Datakwaliteit was en is een belangrijk aandachtspunt, onderzocht volgens een kader van de Pensioenfederatie.

Overige onderwerpen

Aanwijzing DNB

Het pensioenfonds ontving een aanwijzing van DNB vanwege een verschil van inzicht. Het bestuur heeft hier gehandeld in het belang van de belanghebbenden en heeft intensief gezocht naar mogelijkheden om het verschil van inzicht op te lossen. Hier is het bestuur op een evenwichtige wijze in geslaagd waarbij rekening is gehouden met de belangen van alle stakeholders. Het bestuur informeerde de Raad van Toezicht op een goede manier zodat de Raad van Toezicht zijn toezichtsrol op adequate wijze kon vervullen.

Ombudsman van Omroep Max

Gedurende het jaar meldde de ombudsman van Omroep Max vermeende fouten in de pensioenadministratie, gerelateerd aan de overgang van het ABP naar het PTT Pensioenfonds in 1989 en de samenlooptoeslag. De Raad van Toezicht constateerde dat het bestuur deze kwesties goed en objectief onderzocht, en correct contact onderhield met de ombudsman. Uiteindelijk is het oordeel van het bestuur geweest, dat conform de wet en de reglementen is gehandeld.

[1] De RvT heeft zijn goedkeuring op de voorgenomen collectieve waardeoverdracht in april 2025 kunnen afgeven.

Speerpunten 2025

In 2025 legt de Raad van Toezicht de nadruk op zowel korte als lange termijn doelen.

Focus korte termijn: Pensioenhervorming en Board Dynamics

Pensioenhervorming:

De Raad van Toezicht zal het document 'Handvat beeldvorming Wtp' blijven voorzien van zijn bevindingen. Om het omvangrijke project nauwgezet te volgen, zullen de gesprekken met de bestuursvoorzitter, het bestuur en het dagelijks bestuur frequenter worden.

Board Dynamics

De Raad van Toezicht zal zowel collectief als individueel vergaderingen van het bestuur en andere gremia bijwonen. Hierbij zal de Raad van Toezicht beoordelen of er effectief wordt samengewerkt, of de vergaderingen doelgericht worden geleid, of de meningen van alle deelnemers worden meegenomen, en of de rol en input van sleutelfunctiehouders in de besluitvorming worden meegenomen.

Focus lange termijn: Governance na de transitie

Voor de lange termijn, na de transitie naar de nieuwe pensioenregeling, zal de Raad van Toezicht zich richten op strategie, governance, risicomanagement en uitbesteding.

Ter afsluiting

De Raad van Toezicht kijkt terug op een prettige en transparante samenwerking met het bestuur, het Verantwoordingsorgaan en de andere direct betrokkenen bij het pensioenfonds in 2024. De Raad van Toezicht hoopt deze goede samenwerking ook in 2025 voort te zetten. De Raad van Toezicht maakt zijn complimenten voor de inspanningen van het bestuur, bestuursbureau, Verantwoordingsorgaan en de externen die het bestuur in 2024 hebben ondersteund.

Driebergen, 23 mei 2025

De Raad van Toezicht:

dhr. A. Bakker

mw. L.E.M. Duijnste

dhr. E.E. Hagen

4.2. Reactie bestuur op oordeel Raad van Toezicht

Het bestuur dankt de Raad van Toezicht voor haar positieve oordeel over het jaar 2024. Het bestuur herkent zich in de bevindingen van de Raad van Toezicht. Hieronder geeft het bestuur een reactie.

Het bestuur is tevreden om te merken dat de informatie-uitwisseling tussen de Raad van Toezicht, het Verantwoordingsorgaan en het bestuur naar tevredenheid verloopt. Het bestuur wil deze lijn in het komende jaar voortzetten.

De Raad van Toezicht suggereert het bestuur om te evalueren of de toegevoegde waarde van de brede spreiding van de beleggingsportefeuille zodanig is dat deze opweegt tegen de extra governance inspanningen die daarmee gepaard gaan. Het bestuur is zich hiervan bewust en neemt dit mee in de verdere vormgeving van de

beleggingsportefeuille.

Het bestuur wil zijn expliciete dank uitspreken voor de inzet en kunde van de Raad van Toezicht rondom de goedkeuring voorgenomen collectieve waardeoverdracht.

De Raad van Toezicht noemt de Board Dynamics als speerpunt voor 2025 en de governance voor de langere termijn. Het bestuur neemt de Raad van Toezicht graag mee in dit proces. Zo staat er in juli 2025 een studiedag gepland over dit onderwerp, waarbij de Raad van Toezicht ook van harte welkom is om aan te schuiven.

Het bestuur zet de goede en constructieve samenwerking met de Raad van Toezicht graag voort in 2025.

5. Jaarrekening

5.1. Balans per 31 december 2024

(na voorgestelde bestemming van het saldo van lasten en baten)

(bedragen x € 1.000)		31-12-2024	31-12-2023
	Ref.		
ACTIVA			
Beleggingen voor risico pensioenfond	1		
Vastgoed beleggingen		592.460	666.393
Aandelen		2.629.452	2.243.640
Vastrentende waarden		5.945.764	5.694.252
Derivaten		239.244	169.065
Overige beleggingen		692.766	908.031
		10.099.686	9.681.381
Beleggingen voor risico deelnemers	2	13.416	15.019
Vorderingen en overlopende activa	3	31.159	20.609
Overige activa	4	1.620	8.044
TOTAAL ACTIVA		10.145.881	9.725.053
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	5	2.253.101	2.070.801
Technische voorzieningen			
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfond	6	7.513.534	7.273.508
Overige technische voorzieningen	7	21.991	18.963
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemer	8	13.416	15.019
Derivaten	9	282.065	336.088
Overige schulden en overlopende passiva	10	61.774	10.674
TOTAAL PASSIVA		10.145.881	9.725.053

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans.

5.2. Staat van baten en lasten over 2024

(bedragen x € 1.000)		2024	2023
	Ref.		
BATEN			
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds	11	106.087	105.286
Premiebijdragen voor risico deelnemer	12	161	254
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	13	652.083	704.836
Beleggingsresultaten risico deelnemer	14	995	1.307
Overige baten	15	355	20.665
TOTAAL BATEN		759.681	832.348
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	16	321.836	297.865
Pensioenuitvoeringskosten	17	8.645	7.750
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	18		
Pensioenopbouw		97.662	92.804
Toeslagverlening		175.594	220.748
Wijziging pensioenregeling			0
Rentetoevoeging		244.802	219.978
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		-331.405	-306.837
Wijziging marktrente		95.595	261.663
Wijziging actuariale grondslagen		-36.142	0
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten		-6.440	-7.651
Overige mutaties voorziening pensioenverplichting		360	-10.176
		240.026	470.529
Mutatie overige technische voorzieningen	19	3.028	-4.687
Mutatie pensioenverplichting voor risico deelnemer	20	-1.604	-1.276
Saldo herverzekering	21	-15	-14
Saldo overdrachten van rechten	22	4.863	8.156
Overige lasten	23	602	72
TOTAAL LASTEN		577.381	778.395

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Saldo van baten en lasten	182.300	53.953
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Algemene reserve	182.300	53.953
Totaal saldo van baten en lasten	182.300	53.953

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de staat van baten en lasten.

5.3. Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode

(bedragen x € 1.000)

	2024	2023
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premies	95.686	121.792
Inkomende waardeoverdrachten	3.588	11.211
Ontvangen van herverzekeraars	0	28.834
Overig ontvangsten	884	2.923
	100.158	164.760
Uitgaven		
Pensioenuitkeringen	-322.574	-297.472
Uitgaande waardeoverdrachten	-8.477	-19.408
Pensioenuitvoeringskosten	-10.176	-9.626
Overig uitgaven	-2.963	-2.274
	-344.189	-328.780
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-244.031	-164.019
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	3.414.875	6.687.719
Directe beleggingsopbrengsten	109.721	85.941
	3.524.596	6.773.660
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-3.412.251	-6.740.356
Kosten vermogensbeheer	-3.998	-5.037
Mutatie beleggingsdeb./cred.	-27.724	-3.838
	-3.443.973	-6.749.231
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	80.623	24.429
Netto kasstroom	-163.408	-139.590
Koers-/omrekenverschillen	3.566	6.826
Mutatie liquide middelen	-159.842	-132.764
Liquide middelen per 1 januari	109.043	241.807
Mutatie	-159.842	-132.764
Liquide middelen per 31 december	-50.799	109.043
Waarvan:		
Onder overige activa	1.620	8.044
Onder beleggingen	0	100.999
Onder kortlopende schulden	-52.419	0
	-50.799	109.043

5.4. Toelichting op de jaarrekening

5.4.1. Algemeen

Activiteiten

Stichting Pensioenfonds PostNL (hiervoor en hierna: het pensioenfonds of het fonds), is statutair gevestigd te Driebergen. Het pensioenfonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41011600.

Het doel van het pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan pensioengerechtigden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het pensioenfonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het pensioenfonds streeft hierbij om de opgebouwde pensioenen, de ingegane pensioenen en de premievrije pensioenaanspraken te laten ontwikkelen conform de afgesproken toeslagambitie zoals opgenomen in de pensioenovereenkomst. Het pensioenfonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van PostNL N.V. en aan deze vennootschap gelieerde ondernemingen.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfondsen. Het bestuur heeft op 23 mei 2025 de jaarrekening opgemaakt.

Referenties

In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

5.4.2. Grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen in de jaarrekening zijn vermeld in Euro x 1.000, tenzij anders is aangegeven.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld op basis van 'going-concern' uitgangspunten.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in Euro, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

De koersen van de belangrijkste valuta zijn:

	31-12-2024	Gemiddeld 2024	31-12-2023	Gemiddeld 2023
USD	0,9657	0,9246	0,9053	0,9249
GBP	1,2095	1,1814	1,1540	1,1499
JPY	0,0061	0,0061	0,0064	0,0066

Stelselwijziging

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingswijziging

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

In september 2024 heeft het Koninklijk Actuariel Genootschap de Prognosetafel AG gepubliceerd. Het fonds is per 31 december 2024 overgegaan op deze prognosetafel. Deze aanpassing heeft geleid tot een verlaging van de voorziening met € 15 miljoen. Ook heeft er een aanpassing van de correctiefactoren op de sterftekansen plaatsgevonden. Deze aanpassing is ook per 31 december 2024 doorgevoerd (effect: € 21,1 miljoen lagere voorziening). In totaliteit bedraagt het effect van de wijziging in de actuariële uitgangspunten € 36,1 miljoen (0,5 procentpunten op de actuele dekkingsgraad).

Dekkingsgraden

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op het rekenkundig gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het pensioenvermogen te delen op de totale technische voorzieningen, incl. voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers, zoals opgenomen in de balans.

Bij het berekenen van de reële dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt ten behoeve van deze berekening de voorziening pensioenverplichtingen herrekend rekening houdend met de verwachte loon- en prijsinflatie.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Het begrip marktwaarde is te beschouwen als synoniem van reële waarde. Onder waardering op marktwaarde wordt verstaan: het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

De waardering van participaties in beleggingsinstellingen geschiedt tegen marktwaarde. Voor beursgenoteerde beleggingsinstellingen is dit de marktnotering per balansdatum. De waardering in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen geschiedt tegen actuele waarde.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van de niet-beursgenoteerde vastgoedbelegging per balansdatum.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum.

De actuele waarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsfondsen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum.

Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebepaling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de ultimo boekjaar geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijden.

De lopende interest op vastrentende waarden wordt gepresenteerd als onderdeel van de marktwaarde van de vastrentende waarden.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Indien een derivatenpositie negatief is, wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde. Indien geen marktwaarde beschikbaar is, wordt de waarde bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen voor risico van het pensioenfonds worden aangehouden.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke

pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de markttrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of toeslagen op de opgebouwde pensioenaanspraken worden verleend. Alle per balansdatum bestaande besluiten tot toeslagverlening (ook voor besluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex-ante-condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Voor mannen en vrouwen is gebruik gemaakt van de AG-prognosetafel 2024 inclusief correctiefactoren (2023: AG-prognosetafel 2022).
- Er wordt uitgegaan van de veronderstelling dat iedereen is getrouwd. Voor het in het verleden opgebouwde ongehuwden ouderdomspensioen wordt aangenomen dat op de pensioendatum 85% van de deelnemers een partner zal hebben.
- Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw wordt voor een mannelijke deelnemer gesteld op 3 jaar en voor een vrouwelijke deelnemer gesteld op 2 jaar.
- Kostenopslag van 3,0% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.
- Voor latent wezenpensioen wordt geen voorziening opgenomen.

Overige technische voorzieningen

Onder de overige technische voorzieningen worden voorzieningen opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende voor zover niet opgenomen in de berekening van de pensioenvoorziening, zoals bijvoorbeeld arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

Bij de bepaling van de voorziening voor arbeidsongeschiktheid wordt rekening gehouden met de toekomstige schadelast voor zieke deelnemers op balansdatum die naar verwachting arbeidsongeschikt zullen worden verklaard. Deze voorziening is gelijkgesteld aan tweemaal de jaarpremie ter dekking van het arbeidsongeschiktheidsrisico.

Voorzieningen voor risico van deelnemers

De waardering van de voorzieningen voor risico van deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerken worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen (van werkgever en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgever en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en aanvullende premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Premiebijdragen risico deelnemers

Dit betreft ontvangen (vrijwillige spaar) bijdragen van deelnemers in het kader van individueel pensioensparen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Afschrijvingen en andere exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Beleggingsresultaten risico deelnemers

De grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico deelnemers zijn gelijk aan de grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico pensioenfonds.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Indexering en overige toeslagen

De toeslagverlening is voorwaardelijk. Er is geen recht op toeslag en er kan op de langere termijn geen zekerheid worden gegeven of en in hoeverre toeslagverlening kan plaatsvinden. Of een toeslag kan worden verleend en hoe hoog de toeslag wordt, is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre de pensioenrechten en (premiëvrije) pensioenaanspraken worden aangepast. In goede tijden kan het bestuur besluiten om een inhaaltoeslag te verlenen.

Jaarlijks wordt een onvoorwaardelijke toeslag verleend over de aanspraken die zijn opgebouwd vóór 1 januari 2001 voor de actieve deelnemers van het voormalig ondernemingspensioenfonds TNT. Deze toeslag wordt gefinancierd door de werkgever in de vorm van een jaarlijkse koopsom.

Rentetoevoeging

De oprenting van de technische voorzieningen betreft 3,439% positief (2023: 3,264% positief), op basis van de éénjaarsrente van de DNB-curve aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder wijziging marktrente.

Wijzigingen actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Een resultaat op overdrachten kan ontstaan doordat de vrijval van de voorziening plaatsvindt tegen fondstarieven, terwijl het bedrag dat wordt overgedragen gebaseerd is op de wettelijke factoren voor waardeoverdrachten. De tarieven van het pensioenfonds wijken af van de wettelijke tarieven.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

De overige mutaties ontstaan door mutaties in de aanspraken door overlijden, arbeidsongeschiktheid en pensioneren.

Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijzigingen in de waarde van de voorziening voor risico deelnemers.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten. De liquide middelen in het kasstroomoverzicht zijn zowel de liquide middelen verantwoord onder 'Overige activa' als de liquide middelen verantwoord onder 'Beleggingen', zowel voor risico pensioenfonds als voor risico deelnemers. De kasstromen uit directe beleggingsopbrengsten onder beleggingsactiviteiten zijn inclusief de derivatentransacties.

5.5 Toelichting op de balans per 31 december 2024

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Vastgoed beleggingen	592.460	666.393
Aandelen	2.629.452	2.243.640
Vastrentende waarden	5.945.764	5.694.252
Derivaten	239.244	169.065
Overige beleggingen	692.766	908.031
Totaal	10.099.686	9.681.381

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

(bedragen x € 1.000)	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	666.393	2.243.640	5.694.252	-167.023	908.031	9.345.293
Aankopen	535.552	263.005	640.267	260	1.972.466	3.411.550
Verkopen	-582.151	-215.481	-572.393	82.086	-2.132.324	-3.420.263
Herwaardering	-27.334	338.288	178.861	38.071	17.859	545.745
Overige mutaties	0	0	4.777	3.785	-73.266	-64.704
Stand per 31 december 2024	592.460	2.629.452	5.945.764	-42.821	692.766	9.817.621
Schuldpositie liquide middelen (credit)						52.411
Schuldpositie derivaten (credit)						282.065
Totaal						10.099.686

(bedragen x € 1.000)	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	801.619	2.293.529	5.090.220	-250.239	831.903	8.767.032
Aankopen	2.725	282.200	3.703.099	5.899	2.746.226	6.740.149
Verkopen	-75.271	-645.358	-3.377.173	-6.764	-2.582.797	-6.687.363
Herwaardering	-62.680	313.269	269.835	89.991	8.701	619.116
Overige mutaties	0	0	8.271	-5.910	-96.002	-93.641
Stand per 31 december 2023	666.393	2.243.640	5.694.252	-167.023	908.031	9.345.293
Schuldpositie derivaten (credit)						336.088
Totaal						9.681.381

Vastgoed beleggingen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2024	31-12-2023
Indirecte vastgoedbeleggingen, zijnde participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastgoed	592.460	666.393
Totaal	592.460	666.393

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2024		31-12-2023	
Morgan Stanley Prime Property Fund	43.432	7,3%	49.672	7,5%
Vesteda	93.460	15,8%	nvt	nvt
Prologis Europea	71.044	12,0%	nvt	nvt
CBRE Europe Logistics Partners	40.474	6,8%	nvt	nvt
Hines Pan-EU Cor	35.224	5,9%	nvt	nvt
Amvest Residential Core Fund	32.899	5,6%	nvt	nvt
CBRE Dutch Resid	30.863	5,2%	nvt	nvt
TKPI European Real Estate Fund	nvt	nvt	523.162	78,5%
Totaal	347.396	58,6%	572.834	86,0%

Indien een positie als nvt is aangeduid, was de positie ultimo boekjaar minder dan 5% van het totaal.

Aandelen

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2024		31-12-2023	
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen	2.629.452		2.243.640	
Totaal	2.629.452		2.243.640	

Het pensioenfonds belegt in 2024 en 2023 niet in sponsor en werkgever PostNL N.V.

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2024		31-12-2023	
Northern Trust World Sustainable Select SDG	1.043.276	39,68%	667.671	29,8%
Northern Trust Europe Sustainable Select SDG	533.090	20,27%	491.166	21,9%
Bestselect-M&G Positive Impact Equity	318.000	12,09%	242.474	10,8%
TKPI MM Long Term Investment Fund - Shareclass A	255.531	9,72%	315.887	14,1%
Bestselect-Federated Hermes Global Impact Opportunities Equity	164.709	6,26%	245.124	10,9%
TKPI MM Emerging Markets Fund - Class A	160.747	6,11%	141.513	6,3%
Northern Trust Ucits FGR Fund-NT Emerging Markets SDG	154.100	5,86%	nvt	nvt
Screened Low Carbon Index				
Northern Trust Ucits Fgr Fund-NT Emerging Markets Sustainable Select Sdg Index F	nvt	nvt	139.805	6,2%
Totaal	2.629.452	100,00%	2.243.640	100,0%

Indien een positie als nvt is aangeduid, was de positie ultimo boekjaar minder dan 5% van het totaal.

Vastrentende waarden

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Obligatiefondsen	1.577.872	1.468.182
Direct Lending Beleggingsfonds	564.952	533.518
Niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden	1.941.372	1.819.934
Hypotheckenfonds	1.861.567	1.872.618
Totaal	5.945.764	5.694.252

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Aeam Dutch Mortgage Fund	1.017.519	17,1%	1.035.674	18,2%
L&G Esg Euro Corporate Bond Fund	658.958	11,1%	627.760	11,0%
European Specialist Investment Funds-M&G Sustainable European Credit Investment	654.462	11,0%	628.337	11,0%
AeAM Dutch Mortgage Fund 3 non-NHG	603.409	10,1%	nvt	nvt
Kempen Alternative Markets Fund - European Direct Lending Pool Master	564.952	9,5%	533.518	9,4%
Netherlands Government Bond	360.370	6,1%	310.011	5,4%
ASR Mortgage Fund - zonder NHG-garantie	nvt	nvt	602.619	10,6%
Totaal	3.859.670	64,9%	3.737.919	54,6%

Indien een positie als nvt is aangeduid, was de positie ultimo boekjaar minder dan 5% van het totaal.

Derivaten

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Valutaderivaten	2.040	26.370
Rente derivaten	237.204	142.695
Totaal	239.244	169.065

Derivatenposities met een negatieve marktwaarde zijn als passiva in de balans opgenomen. Voor een specificatie van de totale derivatenpositie wordt verwezen naar de paragraaf 'Risicobeheer'.

Overige beleggingen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Beleggingsfondsen landbouwgrond	381.195	377.067
Liquide middelen	0	100.999
Overige activa, vorderingen en schulden	311.571	429.965
Totaal	692.766	908.031

De overige activa bestaan voornamelijk uit deposito's.

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Kempen SDG farmland fund	226.969	32,8%	219.576	24,2%
Bonnefield GP V Inc.	72.200	10,4%	71.500	7,9%
Warakirri farmland feeder fund	50.381	7,3%	50.096	5,5%
Totaal	349.550	50,5%	341.172	37,6%

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het pensioenfonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van afgeleide marktnoteringen en waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Op basis van de boekwaarde kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

(bedragen x € 1.000)	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Vastgoed beleggingen	0	0	0	592.460	592.460
Aandelen	2.232.285	0	0	397.167	2.629.452
Vastrentende waarden	4.587.594	0	215	1.357.955	5.945.764
Derivaten	0	0	-42.821	0	-42.821
Overige beleggingen	298.290	0	0	394.476	692.766
Stand per 31 december 2024	7.118.169	0	-42.606	2.742.058	9.817.621

(bedragen x € 1.000)	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Vastgoed beleggingen	0	0	0	666.393	666.393
Aandelen	1.786.240	0	0	457.400	2.243.640
Vastrentende waarden	4.390.606	0	0	1.303.646	5.694.252
Derivaten	0	0	-167.023	0	-167.023
Overige beleggingen	444.417	0	0	463.614	908.031
Stand per 31 december 2023	6.621.263	0	-167.023	2.891.054	9.345.293

Binnen de beleggingscategorie 'Aandelen' is een groter aandeel gerubriceerd onder genoteerde marktprijzen, vanwege investeringen in beursgenoteerde aandelenfondsen van Northern Trust.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

2. Beleggingen voor risico deelnemers

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Aandelen	6.468	6.898
Vastrentende waarden	6.594	7.776
Overige beleggingen	354	345
Totaal	13.416	15.019

Verloopoverzicht per beleggingscategorie voor risico deelnemer

(bedragen x € 1.000)	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	6.898	7.776	345	15.019
Aankopen	163	169	350	682
Verkopen	-1.561	-1.259	-353	-3.173
Herwaardering	968	-92	12	888
Stand per 31 december 2024	6.468	6.594	354	13.416

(bedragen x € 1.000)	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	7.859	8.068	368	16.295
Aankopen	75	127	25	227
Verkopen	-1.725	-933	-59	-2.717
Herwaardering	689	514	11	1.214
Stand per 31 december 2023	6.898	7.776	345	15.019

Aandelen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Beursgenoteerde en niet beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen	6.468	6.898
Totaal	6.468	6.898

Vastrentende waarden

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Obligatiefondsen	6.594	7.776
Totaal	6.594	7.776

Overige beleggingen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in liquide middelen	347	320
Overige activa en vorderingen	7	25
Totaal	354	345

Ultimo boekjaar zijn er geen posities binnen de betreffende beleggingscategorieën met een belang groter dan 5%.

3. Vorderingen en overlopende activa

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Debiteuren	10.571	13
Vorderingen werkgevers	20.292	20.292
Overige vorderingen en overlopende activa	297	304
Totaal	31.159	20.609

De vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

In de loop van 2023 is een verschil van inzicht ontstaan tussen DNB en het pensioenfonds omtrent de juridische toepassing bij een onderdeel van tussen sociale partners en het fonds gesloten tripartiteovereenkomst. Aan het eind van het vorige verslagjaar, op 21 december 2023, heeft DNB een aanwijzing gegeven hierover. In de eerste helft van 2024 hebben partijen daarom in overleg met DNB een aanvullende afspraak gemaakt op de tripartite overeenkomst. Onderdeel van de aanvullende afspraak is dat de vordering op de werkgever PostNL van € 20.292 duizend gehandhaafd blijft. Inlossen van de vordering zal naar verwachting in 2026 plaatsvinden. Daarmee geeft het pensioenfonds adequaat gevolg aan de aanwijzing van DNB. Het is de inschatting van het bestuur dat het waarschijnlijk is dat de vordering inbaar is.

4. Overige activa

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Liquide middelen	1.620	8.044
Totaal	1.620	8.044

De tegoeden bij banken staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds. Er is een intraday limiet faciliteit van € 11,0 miljoen van toepassing.

PASSIVA

5. Stichtingskapitaal en reserves

(bedragen x € 1.000)	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2023	2.016.848
Uit bestemmingssaldo van baten en lasten	53.953
Stand per 31 december 2023	2.070.801
Uit bestemmingssaldo van baten en lasten	182.300
Stand per 31 december 2024	2.253.101

Dekkingsgraden, vermogensposities en herstelplan

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Feitelijke dekkingsgraad	129,8%	128,3%
Reële dekkingsgraad	101,0%	99,4%
Beleidsdekkingsgraad	132,1%	132,8%

De dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het pensioenvermogen te delen op de totale technische voorzieningen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers, zoals opgenomen in de balans.

Bij het berekenen van de reële dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt ten behoeve van deze berekening de voorziening pensioenverplichtingen herrekend rekening houdend met de verwachte loon- en prijsinflatie.

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op het rekenkundig gemiddelde van de (nominale) dekkingsgraden over de laatste 12 maanden.

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen in de risicoparagraaf. Op basis hiervan bedraagt het (minimaal) vereist vermogen op 31 december:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Stichtingskapitaal en reserves	2.253.101	129,8%	2.070.801	128,3%
Minimaal vereist eigen vermogen	309.000	104,1%	298.377	104,1%
Vereist eigen vermogen	1.178.069	115,6%	1.259.463	117,3%

De vermogenspositie van het pensioenfonds wordt gekarakteriseerd als een situatie met een toereikende solvabiliteit. Voor het pensioenfonds is met ingang van 2022 geen herstelplan meer van toepassing.

Het pensioenfonds dient jaarlijks een haalbaarheidstoets uit te voeren. Daarnaast moet het pensioenfonds laten zien dat het afgesproken premiebeleid reëel en haalbaar is, als ook dat het pensioenfonds voldoende herstelkracht heeft vanuit het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad.

6. Technische voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	7.513.534	7.273.508
Totaal	7.513.534	7.273.508

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Stand per 1 januari	7.273.508	6.802.979
Pensioenopbouw	97.662	92.804
Toeslagverlening	175.594	220.748
Wijziging pensioenregeling	0	0
Rentetoevoeging	244.802	219.978
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-331.405	-306.837
Wijziging marktrente	95.595	261.663
Wijziging actuariale grondslagen	-36.142	0
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten	-6.440	-7.651
Overige mutaties voorziening pensioenverplichting	360	-10.176
Stand per 31 december	7.513.534	7.273.508

Onder 'Pensioenopbouw' is opgenomen de actuariael berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagverlening

De toeslag op pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks vastgesteld door het Bestuur van het pensioenfonds. De toeslagverlening is voorwaardelijk. Er is geen recht op toeslag en er kan op de langere termijn

geen zekerheid worden gegeven of en in hoeverre toeslagverlening kan plaatsvinden. Een achterstand in de toeslagverlening kan worden ingehaald. Het opgebouwde pensioen is voor alle deelnemers per 1 januari 2025 verhoogd met 2,41% (1 januari 2024: 3,15%).

Rentetoevoeging

De oprenting van de technische voorzieningen betreft 3,439% positief (2023: 3,264% positief), op basis van de éénjaarsrente van de DNB-curve aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente. De ontwikkeling van de marktrente is als volgt:

	rentepercentage per 31 december
2021	0,52%
2022	2,70%
2023	2,38%
2024	2,20%

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Toevoeging aan de technische voorziening	5.122	12.134
Onttrekking aan de technische voorziening	-11.562	-19.785
Totaal	-6.440	-7.651

Aanpassing actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

In 2024 heeft er een update plaatsgevonden van de overlevingstafels (AG prognose tafel 2024) inclusief de correctiefactoren.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichting

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Resultaat op kanssysteem:		
- Sterfte	-9.380	-22.563
- Arbeidsongeschiktheid	478	22
- Mutaties	9.262	12.365
Overige technische mutaties		0
Totaal	360	-10.176

Samenstelling

De samenstelling van de voorziening voor pensioenverplichtingen naar aard van de deelnemer is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
	Voorziening	Aantallen	Voorziening	Aantallen
Actieve deelnemers	1.783.964	17.734	1.767.880	18.626
Gewezen deelnemers	1.668.529	38.657	1.646.094	38.775
Pensioengerechtigden	4.061.041	36.519	3.859.534	35.274
Totaal	7.513.534	92.910	7.273.508	92.675

Korte beschrijving pensioenregeling

De pensioenregeling voor deelnemers geboren op of na 1 januari 1950 kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt het opbouwpercentage bepaald van de in dat jaar geldende pensioengrondslag op ouderdomspensioen. Eveneens wordt een partnerpensioen van 63% van het ouderdomspensioen opgebouwd. Jaarlijks beslist het bestuur van het pensioenfonds de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling zich als een uitkeringsovereenkomst.

Toeslagverlening

Het bestuur streeft ernaar om de pensioenrechten en de pensioenaanspraken jaarlijks aan te passen met de stijging van de Consumenten Prijs Index (CPI) alle huishoudens (afgeleid). De toeslagverlening is voorwaardelijk. Er is geen recht op toeslag en er kan op de langere termijn geen zekerheid worden gegeven of en in hoeverre toeslagverlening kan plaatsvinden. Of een toeslag kan worden verleend en hoe hoog de toeslag wordt, is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre de pensioenrechten en (premiervrije) pensioenaanspraken worden aangepast. In goede tijden kan het bestuur besluiten om een inhaaltoeslag te verlenen.

Inhaaltoeslagen

Onder bepaalde omstandigheden kunnen inhaaltoeslagen worden toegekend. Inhaaltoeslagen zijn toeslagen die worden toegezegd, voor zover in het verleden niet voor 100% is geïndexeerd. Om inhaaltoeslagen te kunnen toekennen is een hogere dekkingsgraad dan de TBT (toekomst bestendige toeslagverlening) dekkingsgraad vereist.

Het bestuur van het pensioenfonds geeft in de jaarrekening elk jaar een specificatie van het verschil tussen de volledige en de werkelijk toegekende toeslagen. Het overzicht is opgenomen in de bijlage 1 van het jaarverslag.

7. Overige technische voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Stand per begin boekjaar	18.963	23.650
Mutatie overige voorziening	3.028	-4.687
Totaal	21.991	18.963

Deze voorziening betreft de voorziening voor ingegane ziektegevallen (arbeidsongeschiktheid). De voorziening is gelijk aan tweemaal de risicopremie voor arbeidsongeschiktheid en premievrijstelling.

8. Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

De pensioenregeling voor risico deelnemers is een regeling voor vrijwillig individueel pensioensparen.

De hoogte van de beleggingsrendementen (en daarmee het te bereiken eindkapitaal) is naast de premie afhankelijk van het door de deelnemer geselecteerde beleggingsprofiel en de binnen dit profiel aangekochte beleggingen. Het uiteindelijk te bereiken kapitaal is hiermee onzeker en volledig voor risico van de deelnemer.

Op 68-jarige leeftijd heeft de deelnemer de mogelijkheid (c.q. plicht) om op basis van het tot dan toe opgebouwde kapitaal (aanvullend) pensioen in te kopen bij het pensioenfonds of een zelf geselecteerde pensioenverzekeraar. Tussentijds opnemen van het kapitaal anders dan door middel van een waardeoverdracht is niet mogelijk.

Verloop voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

Stand per begin boekjaar	15.019	16.295
Premiebijdragen	161	254
Expiraties/pensioneringen	-2.759	-2.837
Beleggingsresultaat voor risico deelnemer	995	1.307
Totaal	13.416	15.019

9. Derivaten

Derivaten	282.065	336.088
Totaal	282.065	336.088

10. Overige schulden en overlopende passiva

Crediteuren	717	1.254
Belastingen en premie sociale verzekeringen	6.160	5.916
Overige schulden en overlopende passiva	2.486	3.482
Liquide middelen	52.411	0
Pensioenuitkeringen	0	22
Totaal	61.774	10.674

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Het grootste deel van de overige schulden ziet toe op negatieve liquide middelen. De overige schulden en overlopende passiva betreft een schatting voor nog te betalen uitvoerings- en vermogensbeheerkosten.

Risicobeheer

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Het solvabiliteitsrisico is daarmee het belangrijkste risico voor het pensioenfonds.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van zowel algemeen geldende normen als specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

Ontwikkeling dekkingsgraad	2024	2023
Dekkingsgraad per 1 januari	128,3%	129,5%
Premies	-0,3%	-0,3%
Uitkeringen	1,3%	1,3%
Toeslagen/korting	-3,0%	-4,1%
Wijziging rentetermijnstructuur	-1,6%	-4,8%
Rendement	4,5%	6,0%
Wijziging Actuariële grondslagen	0,7%	0,3%
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten	0,1%	0,0%
Renteafdekking	0,0%	0,0%
Overige- en kruiseffecten	-0,2%	0,4%
Dekkingsgraad per 31 december	129,8%	128,3%

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het pensioenfonds buffers in het vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de bestuursvisie op de fondsspecifieke restrisico's. Deze buffers worden vereist eigen vermogen genoemd. Het vereist eigen vermogen is uitgedrukt als percentage van de technische voorzieningen.

De berekening van het vereist eigen vermogen aan het einde van het boekjaar is als volgt:

Het vereist eigen vermogen is bepaald op basis van de zogenaamde wortelformule van DNB.

Vereist Eigen Vermogen

Vereist Eigen Vermogen	2024	2023
S1 Renterisico	0,0%	2,7%
S2 Risico zakelijke waarden	11,7%	12,0%
S3 Valutarisico	3,2%	3,1%
S4 Grondstoffenrisico	0,0%	0,0%
S5 Kredietrisico	5,2%	5,2%
S6 Verzekeringstechnische risico	2,7%	2,7%
S7 Liquiditeitsrisico	0,0%	0,0%
S8 Concentratierisico	0,0%	0,0%
S9 Operationeel risico	0,0%	0,0%
S10 Actief beheerrisico	1,4%	1,6%
Diversificatie-effect	-8,6%	-10,1%
Vereist Eigen Vermogen per 31 december	15,6%	17,3%

Het vereist eigen vermogen is bepaald op basis van de zogenaamde wortelfunctie van DNB.

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Vereist pensioenvermogen	8.727.010	8.566.953
Voorziening pensioenverplichting	7.548.941	7.307.490
Vereist eigen vermogen	1.178.069	1.259.463
Aanwezig pensioenvermogen (Totaal activa -/- schulden)	2.253.101	2.070.801
Surplus	1.075.032	811.338

De buffers zijn berekend op basis van de standaardmethode waarbij voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie.

Beleggingsrisico

De belangrijkste beleggingsrisico's betreffen het markt-, krediet- en liquiditeitsrisico. Het marktrisico is uit te splitsen in renterisico, valutarisico en prijs(koers)risico. Marktrisico wordt gelopen op de verschillende beleggingsmarkten waarin het pensioenfonds op basis van het vastgestelde beleggingsbeleid actief is. De beheersing van het risico is geïntegreerd in het beleggingsproces. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kunnen zich voorts risico's manifesteren uit hoofde van de geselecteerde managers en bewaarbedrijven (zogenoeten manager- en custody risico), en de juridische bepalingen omtrent gebruikte instrumenten en de uitvoeringsovereenkomst (juridisch risico). Het marktrisico wordt beheerst doordat met de vermogensbeheerder specifieke mandaten zijn afgesproken, welke in overeenstemming zijn met de beleidskaders en richtlijnen zoals deze zijn vastgesteld door het bestuur. Het bestuur monitort de mate van naleving van deze mandaten. De marktposities worden periodiek gerapporteerd.

In de hierop volgende specificaties wordt een overzicht gegeven van de beleggingsportefeuille en worden de verschillende beleggingsrisico's toegelicht. Hierbij wordt zo veel mogelijk een look-through van beleggingen toegepast. Hierbij wordt van beleggingsfondsen met een groot aantal onderliggende titels, een 'doorkijk' gepresenteerd tot deze onderliggende fondsen bij de presentatie van de specificatie.

Renterisico (S1)

Renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de waarde van de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de markttrente. Maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde 'duration-mismatch'. Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur); waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het renterisico van de verplichtingen wordt afgedekt door middel van vastrentende beleggingen en renteswaps. Afhankelijk van de rentestand varieert de invulling (naast de vastrentende waarden) van volledige afdekking met behulp van renteswaps.

Voor de berekening van de renteafdekking worden de verplichtingen gewaardeerd op basis van de marktrente. De duration en het effect van de renteafdekking kan als volgt worden samengevat:

	31-12-2024		31-12-2023	
	Waarde	Duration	Waarde	Duration
Vastrentende waarden (excl. derivaten)	5.945.764	7,3	5.694.234	7,0
Vastrentende waarden (incl. derivaten)	5.925.023	17,7	5.500.843	13,2
(nominale) Pensioenverplichtingen	7.513.534	14,3	7.273.508	14,3

De presentatie van de vastrentende waarden hangt samen met het lange termijn karakter van de investeringen van het pensioenfonds en het hiermee samenhangende beleid en ter vergelijking met de looptijden van de verplichtingen zoals in onderstaand overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Resterende looptijd < 1 jaar	1.335.185	22,5%	134.366	2,4%
Resterende looptijd 1 < > 5 jaar	1.304.914	21,9%	813.519	14,3%
Resterende looptijd 5 < > 10 jaar	1.059.002	17,8%	3.289.429	57,8%
Resterende looptijd 10 < > 20 jaar	506.663	8,5%	426.661	7,5%
Resterende looptijd > 20 jaar	1.740.000	29,3%	1.030.258	18,1%
Totaal	5.945.764	100,0%	5.694.252	100,0%

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Resterende looptijd < 5 jaar	1.579.323	21,0%	1.502.527	20,7%
Resterende looptijd 5 < > 10 jaar	1.533.256	20,4%	1.473.160	20,3%
Resterende looptijd 10 < > 20 jaar	2.352.478	31,3%	2.307.436	31,7%
Resterende looptijd > 20 jaar	2.048.477	27,3%	1.990.385	27,4%
Totaal	7.513.534	100,0%	7.273.508	100,0%

Risico zakelijke waarden (S2)

Zakelijke waarden risico is het risico dat de waarde van de zakelijke waarden (voornamelijk aandelen, beursgenoteerd indirect vastgoed en converteerbare obligaties) verandert door veranderingen in de marktprijzen voor deze waarden. Het structurele marktrisico wordt beheerst binnen het ALM-proces. Daarin wordt een zodanige beleggingsmix vastgesteld dat het marktrisico acceptabel is. De feitelijke beleggingsmix mag binnen vastgestelde bandbreedtes afwijken van de ALM-beleggingsmix. Voor de beheersing van het marktrisico in samenhang met het renterisico wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Valutarisico (S3)

Voor alle beleggingscategorieën wordt een actief valutabeleid gevoerd. Uitgangspositie is een gedeeltelijke afdekking van de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen.

Het totaalbedrag dat ultimo jaar in euro's is belegd, bedraagt voor afdekking 66,0% (2023: 69,8%). Het bedrag dat ultimo jaar in Euro is belegd, bedraagt na afdekking 81,7% (2023: 83,4%). Per einde boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten -€ 22,1 miljoen (2023: € 26,4 miljoen). De valutapositie per 31 december 2024 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal voor afdekking	Valutaderivaten afdekking	Netto positie na afdekking
EUR	465.903	440.390	5.221.506	365.735	6.493.535	1.525.243	8.018.778
GBP	19.012	230.410	108.990	25.389	383.801	-158.272	225.530
JPY	0	95.585	0	0	95.585	-67.332	28.254
USD	107.545	1.181.959	385.728	29.965	1.705.197	-1.321.720	383.477
Overige	0	681.107	208.799	271.692	1.161.598	0	1.161.598
Totaal	592.461	2.629.452	5.925.023	692.782	9.839.717	-22.080	9.817.637

De valutapositie per 31 december 2023 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal voor afdekking	Valutaderivaten afdekking	Netto positie na afdekking
EUR	503.639	406.933	4.978.256	750.539	6.639.367	1.317.119	7.956.486
GBP	19.523	200.099	107.766	0	327.388	-135.219	192.169
JPY	0	79.700	0	0	79.700	-56.975	22.725
USD	117.688	905.326	405.161	0	1.428.175	-1.098.554	329.621
Overige	25.543	651.582	203.068	157.492	1.037.685	0	1.037.685
Totaal	666.393	2.243.640	5.694.252	908.031	9.512.316	26.370	9.538.687

Een restrisico betreft de categorie overige valuta; deze valuta betreffen valuta in opkomende markten en/of hebben een correlatie met de USD. Het bestuur heeft besloten om deze risico's niet af te dekken. In de solvabiliteitstoets van het pensioenfonds is in de buffers voor het valutarisico rekening gehouden met de hiervoor weergegeven valutaposities en afdekkingen.

Prijsrisico

Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie die onder meer is vastgelegd in de strategische beleggingsmix van het pensioenfonds. In aanvulling hierop maakt het pensioenfonds voor afdekking van het prijsrisico gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), futures. Een belangrijk prijsrisico betreft het aandelenrisico.

De segmentatie van de totale beleggingsportefeuille naar regio is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Europa	6.569.431	66,9%	6.448.147	69,0%
Afrika	62.707	0,6%	51.237	0,5%
Noord-Amerika	1.804.464	18,4%	1.445.600	15,5%
Zuid-amerika	127.431	1,3%	138.316	1,5%
Azie	523.909	5,3%	426.572	4,6%
Oceanië	64.300	0,7%	77.793	0,8%
Overige	15.434	0,2%	16.620	0,2%
Subtotaal vastgoed, aandelen en vastrentende waarden	9.167.676	93,4%	8.604.285	92,1%
Derivaten	-42.821	-0,4%	-167.023	-1,8%
Overige beleggingen	692.766	7,1%	908.031	9,7%
Totaal	9.817.621	100,0%	9.345.293	100,0%

De segmentatie van de totale beleggingsportefeuille naar sectoren is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Financiële instellingen	1.783.432	18,2%	1.530.850	16,4%
Nijverheid en industrie	1.332.790	13,6%	1.310.426	14,0%
Overheid en overheidsinstellingen	1.738.846	17,7%	1.594.180	17,1%
Nutsbedrijven	30.121	0,3%	22.247	0,2%
Telecommunicatie	705.027	7,2%	581.602	6,2%
Consumptiegoederen	38.800	0,4%	48.396	0,5%
Gezondheidszorg	188.952	1,9%	191.066	2,0%
Energie	203.701	2,1%	170.465	1,8%
Informatie technologie	203.702	2,1%	103.495	1,1%
Bouw- en grondstoffen	83.780	0,9%	80.012	0,9%
Hypotheke	1.880.677	19,2%	1.872.618	20,0%
Vastgoed	676.374	6,9%	768.710	8,2%
Overige beleggingen	301.474	3,1%	330.218	3,5%
Subtotaal vastgoed, aandelen en vastrentende waarden	9.167.676	93,4%	8.604.285	92,1%
Derivaten	-42.821	-0,4%	-167.023	-1,8%
Overige beleggingen	692.766	7,1%	908.031	9,7%
Totaal	9.817.621	100,0%	9.345.293	100,0%

Grondstoffenrisico (S4)

Pensioenfondsen die beleggen in grondstoffen (commodities) lopen het risico dat de waarde van deze beleggingen daalt. Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee over-the-counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee transacties zijn aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing van het kredietrisico vindt plaats door het stellen van kredietwaardigheidseisen aan de tegenpartijen waarmee transacties kunnen worden gedaan. Daarnaast worden limieten gesteld aan tegenpartijen op totaalniveau. Dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft op het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij renteswaps.

Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het pensioenfonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het pensioenfonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar regio's kan als volgt worden samengevat:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Europa	5.138.107	86,4%	4.953.376	87,0%
Afrika	45.519	0,8%	38.404	0,7%
Noord-Amerika	472.297	7,9%	441.248	7,7%
Azie	138.436	2,3%	113.158	2,0%
Oceanië	30.425	0,5%	19.708	0,3%
Zuid-Amerika	105.544	1,8%	111.736	2,0%
Overige	15.435	0,3%	16.621	0,3%
Totaal	5.945.764	100,0%	5.694.252	100,0%

De samenstelling van de vastrentende waarden naar sector kan als volgt worden samengevat:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Financiële instellingen	1.246.148	21,0%	1.081.912	19,0%
Vastgoed	67.379	1,1%	107.117	1,9%
Hypotheek	1.880.677	31,6%	1.872.618	32,9%
Overheid en overheidsinstellingen	1.719.504	28,9%	1.576.596	27,7%
Nutsbedrijven	10.145	0,2%	10.181	0,2%
Telecommunicatie	245.522	4,1%	251.909	4,4%
Gezondheidszorg	147.773	2,5%	147.765	2,6%
Energie	156.532	2,6%	140.140	2,5%
Informatietechnologie	47.399	0,8%	17.690	0,3%
Bouw en grondstoffen	32.652	0,5%	57.137	1,0%
Industrie	263.931	4,4%	286.233	5,0%
Handel	26.414	0,4%	29.628	0,5%
Overige	101.688	1,7%	115.326	2,0%
Totaal	5.945.764	100,0%	5.694.252	100,0%

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
AAA	1.094.537	18,4%	999.428	17,6%
AA	2.309.886	38,8%	2.239.067	39,3%
A	750.426	12,6%	715.843	12,6%
BBB	843.389	14,2%	821.888	14,4%
Lager dan BBB	306.149	5,1%	275.032	4,8%
Geen rating	641.377	10,8%	642.994	11,3%
Totaal	5.945.764	100,0%	5.694.252	100,0%

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat voortvloeit uit mogelijke afwijkingen van actuariële inschattingen die worden gebruikt voor de vaststelling van de technische voorzieningen en de hoogte van de premie. De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortleven), arbeidsongeschiktheid en het toeslagrisico.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG-prognosetafel met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico zo goed mogelijk geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en voor het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Toeslagrisico

Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioen toe te kennen in relatie tot de algemene prijsontwikkeling niet kan worden gerealiseerd. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, beleggingsrendementen, looninflatie en demografie (beleggings- en actuariële resultaten) echter, afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt en gecommuniceerd dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als de toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze.

De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lange termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement).

De grens voor TBT is de grens waarop het pensioenfonds op basis van toekomstbestendige toeslagverlening de volledige toeslag kan toekennen. Deze grens bedraagt eind 2024: 130,7% (2023: 137%).

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Concentratierisico (S8)

Concentraties kunnen ertoe leiden dat het pensioenfonds bij grote veranderingen in bijvoorbeeld de waardering (marktrisico) of de financiële positie van een tegenpartij (kredietrisico) grote (veelal financiële) gevolgen hiervan ondervindt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie in de beleggingsportefeuille in producten, regio's of landen, economische sectoren of tegenpartijen. Naast concentraties in de beleggingsportefeuille kan ook sprake zijn van concentraties in de verplichtingen en de uitvoering.

Om concentratierisico's in de beleggingsportefeuille te beheersen maakt het bestuur gebruik van diversificatie en limieten voor beleggen in landen, regio's, landen, sectoren en tegenpartijen. Deze uitgangspunten zijn door het pensioenfonds vastgesteld op basis van de ALM-studie. De uitgangspunten zijn vastgelegd in de contractuele afspraken met de vermogensbeheerders en het bestuur monitort op kwartaalbasis de naleving hiervan.

De spreiding in de beleggingsportefeuille is weergegeven in de tabel die is opgenomen bij de toelichting op het kredietrisico. Grote posten kunnen een post van concentratierisico zijn. Om te bepalen welke posten dit betreft worden per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur opgeteld. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Staatsobligaties Nederland	360.370	3,6%	nvt	nvt
Kempen	226.969	2,2%	nvt	nvt
State Street Emerging Markets Esg SHCGBI	200.809	2,0%	187.303	1,9%
PLC-Pgim Qif GHY Esg Fund	211.081	2,1%	185.076	1,9%
State Street Emerging Markets Esg SLCGBI	196.952	1,9%	191.476	2,0%
Staatsobligaties Frankrijk	nvt	nvt	228.990	2,4%
Totaal	1.196.181	11,8%	792.845	8,2%

De waarde van een aantal beleggingsfondsen bedraagt meer dan 2% van het belegd vermogen. Echter, op basis van look-through zijn de uiteindelijke beleggingen verspreid over meerdere debiteuren. Daarom is hier geen sprake van een concentratierisico.

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij VLK IM. Met VLK IM is een Serviceovereenkomst en een SLA gesloten. De afhankelijkheid van deze partij wordt beheerst doordat de bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij een custodian, BNP Paribas, waarmee eveneens een SLA is afgesloten.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan pensioenuitvoerder TKP. Met TKP is een uitbestedingsovereenkomst en een SLA gesloten.

Het risico wordt gemitigeerd door periodieke beoordeling door het bestuur van de kwaliteit van de uitvoering van VLK IM, BNP Paribas en TKP door middel van performancerapportages (VLK/BNP), SLA-rapportages, in-control statements (TKP) en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402 type II-rapportages).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het pensioenfonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Actief beheer risico (S10)

Een actief beleggingsrisico ontstaat wanneer met het beleggingsbeleid binnen de beleggingscategorieën afgeweken wordt van het beleid volgens de benchmark. Een maatstaf van de mate waarin actief wordt belegd is de zogenaamde 'tracking error'. De tracking error geeft aan hoe groot de afwijkingen van het rendement kunnen zijn ten opzichte van het benchmarkrendement. Hoe hoger de tracking error, hoe hoger het actief risico.

De beoogde tracking error van het pensioenfonds bedraagt eind 2024: 5,0% (2023: 5,0%) op pensioenfonds niveau. Het actief risico is in de berekening van het vereist eigen vermogen opgenomen als S10. S10 heeft een omvang van tweemaal de tracking error van de portefeuille (97,5% zekerheid). Er is verondersteld dat het actief risico niet samenhangt met de andere risicofactoren.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het pensioenfonds niet beheersbaar. Het systeemrisico maakt geen onderdeel uit van de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets.

Derivaten

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van financiële derivaten. Hoofregel die hierbij geldt, is dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Derivaten worden hoofdzakelijk gebruikt om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken.

Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en door zoveel mogelijk te werken met onderpand.

Gebruik wordt gebruik gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Valutaderivaten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het pensioenfonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden. Voor het selecteren van de tegenpartijen worden criteria gehanteerd. De marktwaarde wordt dagelijks bepaald.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de derivatenpositie op 31 december 2024:

Type contract	Gemiddelde looptijd	Contract- omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
	>= 19 mei 2027 en <= 04 december				
Rentederivaten	2074	5.506.170	-20.741	237.204	257.945
Valutaderivaten	< 2 april 2025	1.546.083	-22.080	2.040	24.120
Totaal		7.052.253	-42.821	239.244	282.065

Type contract	Gemiddelde looptijd	Contract- omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
>= 19 mei 2027 en <= 18 december					
Rentederivaten	2073	3.934.180	-193.393	142.288	335.681
Valutaderivaten	< 3 april 2024	1.329.988	26.370	26.777	407
Totaal		5.264.168	-167.023	169.065	336.088

Ultimo 2024 zijn zekerheden ontvangen voor de renteswaps en valutaderivaten voor een bedrag van € 121,9 miljoen (2023: € 68,6 miljoen). De waarde van het gestelde collateral bedraagt ultimo 2024 € 467,9 miljoen (2023: € 351,3 miljoen).

5.6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft overeenkomsten afgesloten met TKP Pensioen (pensioenbeheer, bestuursondersteuning), BNP Paribas (custodian), Cardano (beheer matching portefeuille) en VLK IM (fiduciair management).

De overeenkomst met TKP heeft een looptijd voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 15 maand en opzegging uiterlijk eind oktober van elk jaar. De vergoeding voor 2025 bedraagt ongeveer € 7,7 miljoen. De overeenkomst met VLK IM heeft een looptijd voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 6 maanden. De vergoeding voor 2025 bedraagt circa € 4,5 miljoen. De overeenkomst met BNP Paribas heeft een looptijd voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 180 dagen. De vergoeding voor 2025 bedraagt circa € 1,2 miljoen. Met Cardano is een overeenkomst voor onbepaalde tijd overeengekomen met een vaste vergoeding voor 2025 circa € 1,0 miljoen, welke jaarlijks wordt geïndexeerd met de CPI alle huishoudens (afgeleid). Er is geen opzegtermijn van toepassing.

Investeringsverplichtingen

Het pensioenfonds heeft ultimo 2024 € 33 miljoen investeringsverplichtingen (2023: € 64,5 miljoen).

5.7 Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het pensioenfonds en de werkgever, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met (voormalige) bestuurders

De bezoldiging van de bestuurders wordt nader toegelicht in de toelichting op de staat van baten en lasten bij de pensioenuitvoeringskosten. Het pensioenfonds heeft geen leningen verstrekt aan de (voormalige) bestuurders. Ook heeft het pensioenfonds geen vorderingen op de (voormalige) bestuurders.

Overige transacties met verbonden partijen

Het pensioenfonds heeft een afzonderlijke uitvoeringsovereenkomst afgesloten met PostNL N.V. ten aanzien van de uitvoering van het pensioenreglement. De belangrijkste onderdelen uit deze overeenkomsten zijn:

- de werkgever is verplicht alle werknemers waarop de pensioenovereenkomst van toepassing is, aan te melden als deelnemer;
- de werkgever verplicht zich de overeengekomen gegevens inzake werknemers tijdig en op de overeengekomen wijze aan het pensioenfonds te verstrekken;
- het pensioenfonds verplicht zich de deelnemers en overige rechthebbenden pensioenaanspraken en pensioenrechten toe te kennen overeenkomstig de bepalingen van de geldende statuten en/of het pensioenreglement;

- ter dekking van de financiële gevolgen van de door het pensioenfonds aangegane verplichtingen, zoals vastgelegd in de statuten en het pensioenreglement, verplicht de werkgever zich maandelijks premies en koopsommen aan het pensioenfonds te voldoen, met inachtneming van de bepalingen van de uitvoeringsovereenkomst;
- indien op grond van het bepaalde in het pensioenreglement, dan wel op grond van het bepaalde in de ABTN, een aanvullende vermogensdotatie door de werkgever noodzakelijk is, zal deze conform de bepalingen van de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) door het bestuur van het pensioenfonds worden vastgesteld. In geval van een dekkingstekort is de werkgever aanvullende vermogensdotaties verschuldigd waarmee het dekkingstekort wordt opgeheven, een en ander met inachtneming van het bepaalde in de ABTN. De werkgever en het pensioenfonds bepalen in overleg onder welke voorwaarden de betaling zal geschieden;
- indien de vermogenspositie van het pensioenfonds daartoe aanleiding geeft, kan het bestuur van het pensioenfonds besluiten tot een restitutie aan de werkgever of tot een verlaging van de premie, met inachtneming van de hierover opgenomen bepalingen in de ABTN en in overeenstemming met wettelijke regelingen. Het pensioenfonds kan niet eerder tot het verlenen van premierestitutie en verlaging van de premie overgaan, dan nadat eerst een eventuele achterstand in de toeslagverlening is ingelopen en vervolgens de dekkingsgraad nog boven de premiekortingsgrens ligt.

5.8 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2024

11. Premiebijdragen voor risico pensioenfonds

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Pensioenpremie huidig jaar	106.073	105.681
Pensioenpremie voorgaande jaren	14	-395
Totaal	106.087	105.286

De premieopbrengsten zijn niet gesplitst naar een werkgevers- en een werknemersdeel, omdat de totale premie volgens overeenkomst aan de werkgever in rekening wordt gebracht. Een deel van de premie wordt door de werkgever ingehouden op het salaris van de werknemers. Aangezien er geen directe relatie is tussen het werkgevers- en het werknemersdeel, kunnen deze niet afzonderlijk worden weergegeven.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie zijn als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Zuiver kostendekkende premie	118.208	113.379
Gedempte kostendekkende premie	103.524	105.690
Feitelijke premie	106.087	105.690

Het pensioenfonds voldoet aan de eis dat de feitelijke premie minimaal gelijk moet zijn aan de gedempte kostendekkende premie. De verschillen tussen de zuiver kostendekkende-, gedempte kostendekkende- en feitelijke premies worden veroorzaakt door het hanteren van afwijkende rentecurves.

Specificatie Zuiver kostendekkende premie

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Actuarieel benodigd	89.646	84.743
Opslag in stand houden vereist vermogen	16.999	16.728
Opslag voor uitvoeringskosten	4.500	3.847
Risicopremie voor WIA excedent en premievrijstelling bij invaliditeit	5.754	6.497
Risicopremie voor Anw aanvulling	1.309	1.564
Totaal	118.208	113.379

Specificatie Gedempte kostendeekkende premie

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Actuarieel benodigd	52.138	53.844
Opslag in stand houden vereist vermogen	9.973	10.737
Opslag voor uitvoeringskosten	3.317	2.867
Risicopremie voor WIA excedent en premievrijstelling bij invaliditeit	3.831	4.717
Risicopremie voor Anw aanvulling	1.309	1.564
Premie voorwaardelijke onderdelen	32.956	31.961
Totaal	103.524	105.690

Specificatie Feitelijke premie

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Actuarieel benodigd	91.831	92.790
Opslag voor uitvoeringskosten	4.570	6.919
Risicopremie voor WIA excedent en premievrijstelling bij invaliditeit	5.816	4.417
Risicopremie voor Anw aanvulling	1.309	1.564
CDC-opslag	2.561	0
Totaal	106.087	105.690

12. Premiebijdragen risico deelnemers

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Premiebijdragen risico deelnemers huidig jaar	161	254
Totaal	161	254

De werkgever vraagt een eigen bijdrage van 6% van de pensioengrondslag aan de deelnemer. Voor alle aangesloten ondernemingen bij het pensioenfonds geldt dat de premie (voor de verzekering van de Anw-aanvulling en individueel pensioensparen) wordt ingehouden door de werkgever op het salaris van de werknemers.

13. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

(bedragen x € 1.000)	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten vermogens-beheer	Transactie kosten	Totaal
2024					
Vastgoed beleggingen	42.655	-27.334	-7.598	0	7.723
Aandelen	31.403	338.288	-5.631	-1.405	362.655
Vastrentende waarden	91.270	178.861	-14.236	-1.736	254.159
Derivaten	-21.459	38.071	-1.504	-537	14.571
Overige beleggingen	7.081	17.859	-5.111	-10	19.819
Kosten vermogensbeheer	0	0	-6.843	0	-6.843
Totaal	150.949	545.745	-40.923	-3.688	652.083

Het deel van de pensioenuitvoeringskosten dat in 2024 toegerekend wordt aan de kosten vermogensbeheer bedraagt € 2.605 duizend (2023: € 2.567 duizend) en is in mindering gebracht op de overige kosten van vermogensbeheer.

(bedragen x € 1.000)	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten vermogens- beheer	Transactie kosten	Totaal
2023					
Vastgoed beleggingen	23.482	-62.680	-6.482	-8	-45.688
Aandelen	24.711	313.269	-5.023	-3.282	329.675
Vastrentende waarden	77.488	269.835	-16.211	-2.621	328.491
Derivaten	-6.370	89.991	-1.401	-365	81.855
Overige beleggingen	12.544	8.701	-4.656	-76	16.513
Kosten vermogensbeheer	0	0	-6.010	0	-6.010
Totaal	131.855	619.116	-39.783	-6.352	704.836

14. Beleggingsresultaten risico deelnemers

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Aandelen	970	723
Vastrentende waarden	4	573
Overige beleggingen	21	11
Totaal	995	1.307

15. Overige baten

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Affinanciering door werkgever	0	20.292
Interest baten overig	345	326
Interest baten waardeoverdrachten	10	16
Overige baten	0	31
Totaal	355	20.665

16. Pensioenuitkeringen

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Ouderdomspensioen	267.098	249.115
Partnerpensioen	45.569	42.277
Arbeidsongeschiktheidspensioen	374	270
Wezenpensioen	255	275
WAO-aanvulling	2.058	2.018
Anw-aanvulling	5.755	3.053
Afkoop pensioenen en premierestitutie	770	867
Overige uitkeringen	-43	-10
Totaal	321.836	297.865

De stijging van de pensioenuitkeringen is voornamelijk het gevolg van een stijging van het aantal pensioengerechtigden en de toeslagverlening (3,15%).

De negatieve overige uitkeringen betreffen te veel uitgekeerde pensioenuitkeringen, die door het pensioenfonds zijn teruggevorderd.

17. Pensioenuitvoeringskosten

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Bestuurskosten	439	422
Kosten Raad van Toezicht en Verantwoordingsorgaan	106	92
Accountantskosten	123	166
Administratiekostenvergoeding	7.389	6.886
Certificerend actuaaris	50	15
Adviserend actuaaris	7	28
Overige advieskosten	363	415
Contributies en bijdragen	750	756
Dwangsommen en boetes	0	0
Kosten Governance	927	807
Overige pensioenuitvoeringskosten	1.096	730
Totaal	11.250	10.317
Algemene kosten toegerekend aan beleggingsrendement	-2.605	-2.567
Totaal	8.645	7.750

De kosten toe te rekenen aan beleggingsrendement betreffen kosten die niet direct toegerekend kunnen worden aan de pensioenuitvoering of vermogensbeheer. Deze kosten betreffen kosten voor bestuur en commissies, externe adviseurs en toezichthouders.

De overige pensioenuitvoeringskosten bestaan voor een aanzienlijk deel uit gemaakte kosten die in het kader van voorbereidingen op de Wtp zijn gemaakt. In 2024 bedraagt dit Wtp-deel € 781 duizend (2023: € 472 duizend).

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging voor de (voormalige) bestuurders tezamen bedraagt € 236 duizend (2023: € 242 duizend). Aan betrokkenen zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht

Aan de leden van het VO werd door het pensioenfonds in 2024 een vergoeding verstrekt van € 29 duizend (2023: € 25 duizend).

Aan de leden van de RvT werd door het pensioenfonds in 2024 een vergoeding verstrekt van € 59 duizend (2023: € 56 duizend).

Aantal personeelsleden

Het pensioenfonds heeft per eind 2024 acht werknemers in dienst. De salarissen van deze werknemers zijn bij de pensioenuitvoeringskosten opgenomen onder "Kosten governance".

Accountantshonoraria

De honoraria van de onafhankelijke externe accountant(s) zijn als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Onafhankelijke accountant	Overige netwerk	Totaal
2024			
Controle van de jaarrekening (BDO)	92	0	92
Andere controle werkzaamheden (Mazars)	31	0	31
Fiscale advisering	0	0	0
Andere niet-controle diensten	0	0	0
Totaal	123	0	123

(bedragen x € 1.000)	Onafhankelijke accountant	Overige netwerk	Totaal
2023			
Controle van de jaarrekening (Mazars)	110	0	110
Andere controle werkzaamheden	56	0	56
Fiscale advisering	0	0	0
Andere niet-controle diensten	0	0	0
Totaal	166	0	166

18. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Pensioenopbouw	97.662	92.804
Toeslagverlening	175.594	220.748
Rentetoevoeging	244.802	219.978
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-331.405	-306.837
Wijziging marktrente	95.595	261.663
Wijziging actuariale grondslagen	-36.142	0
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten	-6.440	-7.651
Overige mutaties	360	-10.176
Totaal	240.026	470.529

19. Mutatie overige technische voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Mutatie overige technische voorziening	3.028	-4.687
Totaal	3.028	-4.687

20. Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Mutatie pensioenverplichting risico deelnemer	-1.604	-1.277
Totaal	-1.604	-1.277

21. Saldo herverzekering

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Uitkeringen uit hoofde van herverzekeringen	-15	-14
Totaal	-15	-14

Het herverzekeringscontract is eind 2022 beëindigd. Het bedrag dat is opgenomen voor 2024 betreft een restant van de afwikkeling hiervan.

22. Saldo overdracht van rechten

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Ontvangen waardeoverdrachten	-2.286	-4.476
Ontvangen WOD KP	-1.442	-6.750
Uitgaande waardeoverdrachten	6.720	7.649
Uitgaande WOD KP	1.871	11.733
Totaal	4.863	8.156

Waardeoverdracht betreft de ontvangst van of overdracht aan pensioenfondsen of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd.

23. Overige lasten

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Affinanciering VPL	0	2
Interest lasten overig	567	44
Interest lasten waardeoverdracht	35	26
Totaal	602	72

5.9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum geweest die vermeld moeten worden.

5.10 Bijzondere statutaire zeggenschapsrechten

In de statuten is bepaald dat het bestuur maximaal uit twaalf bestuursleden bestaat, te weten maximaal zes bestuursleden als vertegenwoordiger van de werkgever, maximaal vier bestuursleden als vertegenwoordiger van (gewezen) deelnemers en maximaal twee bestuurders als vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden. Als voorzitter treedt op een vanuit de werkgever voorgedragen bestuurder. De secretaris is benoemd door het bestuur.

Driebergen, 23 mei 2025

Het bestuur:

dhr. drs. P.G.J. Dorrestijn CPE (secretaris)

dhr. drs. B. Jolink RC CIRA

dhr. drs. S. Lahiri

mw. mr. drs. V.S. van der Meer MBA (voorzitter)

dhr. drs. L.J. van der Put

mw. E.M. Schoonderbeek

dhr. W.H. Steenpoorte, EMIM

mw. T. Stanoevska

dhr. C. Vlaar CPE

dhr. drs. E. Verweij CPE

6. Overige gegevens

6.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Er zijn geen statutaire bepalingen betreffende de bestemming van het resultaat. Het positieve saldo van de staat van baten en lasten over 2024 is toegevoegd aan de algemene reserve.

6.2. Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds PostNL te Driebergen is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds PostNL, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 48.900.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 2.400.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- Toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- Het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- De kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds PostNL is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn.

Apeldoorn, 23 mei 2025

drs. J.L.A. Schilder AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

6.3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

an het bestuur van Stichting Pensioenfonds PostNL

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Pensioenfonds PostNL te Driebergen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds PostNL op 31 december 2024 en van het saldo van baten en lasten over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024;
3. en de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds PostNL zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 49 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 0,5% van het pensioenvermogen, zijnde het totaal van de technische voorzieningen en reserves. Het pensioenvermogen en de dekkinggraad van het pensioenfonds en de mogelijkheid om aan de verplichtingen naar haar deelnemers te voldoen, zijn belangrijke indicatoren voor de gebruiker van de jaarrekening. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 2,4 miljoen rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak continuïteit

Pensioenfondsen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking (het vereist eigen vermogen) aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het fonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het pensioenfonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Zoals opgenomen op pagina 80 in de jaarrekening is het aanwezig eigen vermogen hoger dan het vereist eigen vermogen. De beleidsdekkingsgraad bedraagt ultimo 2024: 132,1%.

Op pagina 6, 11 en 44 van het jaarverslag besteedt het bestuur aandacht aan de toekomst van het pensioenfonds. Het bestuur heeft op pagina 66 van de jaarrekening toegelicht, dat de jaarrekening is opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de activiteiten van het pensioenfonds.

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Het verkrijgen van controle-informatie over het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen;
- Overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur alle relevante elementen bevat en consistent is met onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole. Wij hebben hierbij onder andere aandacht besteed aan de bepaling van het vereist eigen vermogen en de dekkingsgraden;
- Het nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van het pensioenfonds om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's);
- Overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetermijnstructuur) aanleiding geven tot een continuïteitsrisico;
- Het inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over haar kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling;
- Het inspecteren van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties;
- Bespreken met het bestuur wat de impact is van de Wet Toekomst Pensioenen op het pensioenfonds.

De financiële positie van het pensioenfonds en de wettelijke mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden de pensioenverplichtingen te kunnen aanpassen zijn een belangrijk onderdeel van bovenstaande evaluatie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties opgeleverd dat de continuïteitsveronderstelling van het bestuur niet passend is en hebben niet geleid tot identificatie van continuïteitsrisico's.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het verantwoordingsorgaan toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar pagina 16 en 17 van het jaarverslag, waarin het bestuur haar frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en bestaan van de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem geëvalueerd waaronder bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie en in het bijzonder de frauderisicoanalyse. Voor zover wij noodzakelijk achten hebben wij de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's. Significante tekortkomingen inzake de interne beheersing hebben wij schriftelijk gecommuniceerd met het bestuur.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Waardering van de technische voorzieningen	
Beschrijving:	Vanwege het schattingselement in het bepalen van de grondslagen voor de berekening van de technische voorzieningen, de omvang van de technische voorzieningen en de impact van de technische voorzieningen op de beleidsdekkingsgraad en daarmee op de besluitvorming onderkennen wij een frauderisico ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen.
Onze controleaanpak:	Dit frauderisico is tevens een van de kernpunten van onze controle. Daarom verwijzen wij naar het kernpunt 'Schattingen in de waardering van de technische voorzieningen'.

Premiebijdragen en beleggingsresultaten	
Beschrijving:	Op grond van onze beroepsregels gaan wij uit van een verondersteld frauderisico ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Op basis van onze risicoanalyse onderkennen wij een frauderisico ten aanzien van de opbrengstverantwoording in de niet-routinematige / handmatige journaalboekingen in de opbrengstverantwoording.
Onze controleaanpak:	Wij hebben, vanuit de memoriaalboekingen, eerst de boekingen met betrekking tot reguliere, periodieke, premie- en beleggingsopbrengsten aangesloten met de ontvangen premie-inkomsten of de door de vermogensbeheerder verantwoorde beleggingsopbrengsten. Voor de resterende, en dus niet-routinematige / handmatige journaalposten, hebben wij per journaalpost de juistheid van de journaalpost vastgesteld aan de hand van de onderliggende brondocumentatie.

Doorbreken van de interne beheersing door het bestuur	
Beschrijving:	Bij onze controlewerkzaamheden hebben we aandacht besteed aan het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, inclusief een evaluatie van aanwijzingen van mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur, hetgeen een risico op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude kan betekenen. Op basis van onze risicoanalyse hebben wij vastgesteld op welke manieren het bestuur de aanwezige interne beheersing kan doorbreken. Wij zien het risico op het doorbreken van de interne beheersing in het doorvoeren van handmatige journaalboekingen en in het vaststellen van de te hanteren veronderstellingen voor de berekening van de technische voorziening.
Onze controleaanpak:	Wij hebben specifieke werkzaamheden uitgevoerd, zijnde data-analyses op de grootboekmutaties, inclusief de memoriaalboekingen en de werkzaamheden zoals in de kernpunten beschreven. Daarnaast hebben wij de rapportages van de sleutelfunctionarissen (actuarieel, risicobeheer, interne audit) doorgenomen. Hieruit hebben wij geen indicaties op het doorbreken van de interne beheersing en hieruit volgende afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of non-compliance geconstateerd. Ten aanzien van het vaststellen van de te hanteren veronderstellingen voor de berekening van de technische voorziening verwijzen wij naar de sectie 'kernpunten van onze controle' in onze verklaring.

Controleaanpak niet-naleven van wet- en regelgeving

Wij hebben de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. Onze inschatting en de daarop volgende controlewerkzaamheden zijn in lijn met NBA-handreiking 1144 'Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen' en onze ervaring in de sector. Deze werkzaamheden bestaan uit: afstemming met het bestuur, het lezen van notulen en het kennismaken van rapporten van de compliance officer en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen. Wij hebben verder kennis genomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert geweest op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben wij schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van niet-nakomen van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Reikwijdte

Uitbesteding van processen aan dienstverleners

Het pensioenfonds heeft het beheer van beleggingen uitbesteed aan Van Lanschot Kempen Investment Management N.V. (fiduciair management) en BNP Paribas (custodian) (hierna: 'vermogensbeheerder'). De pensioenadministratie is uitbesteed aan TKP Pensioen B.V. (hierna 'pensioenuitvoeringsorganisatie'). De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door de vermogensbeheerder en informatie over de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door de pensioenuitvoeringsorganisatie.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van het pensioenfonds. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor het pensioenfonds relevante interne beheersingsmaatregelen van de dienstverleners in de specifiek daarvoor opgestelde (ISAE-3402 Type II)-rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen, beoordelen van de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2024 en het beoordelen van de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de dienstverleners.

Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden verricht op onder andere de beleggingsopbrengsten, premiebijdragen en uitkeringen. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen de beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen gecontroleerd aan de hand van brondocumentatie bij het pensioenfonds.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbesteede processen en de aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemersgegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

SCHATTINGEN IN DE WAARDERING VAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN	
Beschrijving:	De technische voorzieningen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. De waardering van de technische voorziening komt tot stand op basis van een berekening van aanspraakgegevens van deelnemers en belangrijke schattingen. De technische voorzieningen worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen, zoals de door De Nederlandsche Bank ('DNB') gepubliceerde rentetermijnstructuur, kostenopslagen en de door het Actuarieel Genootschap (AG) gepubliceerde levensverwachtingen (tafels). Deze tafels worden gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds. De waarderingsgrondslagen voor de technische voorzieningen zijn beschreven in het hoofdstuk 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva' op pagina 70 van de jaarrekening. In verband met de complexe berekening en de significante schattingselementen is deze post een kernpunt voor onze controle.
Onze controleaanpak:	Wij hebben de aan de voorziening ten grondslag liggende basisgegevens gecontroleerd, rekening houdend met NBA-handreiking 1120: 'Gebruikmaken van de werkzaamheden van de certificerend actuaris bij de controle van de jaarrekening en staten van pensioenfonds'. Bij deze basisgegevens hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Verder hebben wij de toereikendheid van de technische voorzieningen beoordeeld door het toetsen van de door het bestuur gehanteerde uitgangspunten. Dit hebben wij onder andere gedaan door het beoordelen van de gehanteerde rekenrente, overlevingstafel, ervaringssterfte en kostenopslagen. Als onderdeel van onze werkzaamheden hebben wij eveneens de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de door het bestuur ingeschakelde certificerend actuaris beoordeeld. Wij hebben bij de controle van de juistheid en toereikendheid van de technische voorzieningen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruik gemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2024. Hierbij hebben wij de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen beoordeeld en besproken met de certificerend actuaris. De gehanteerde grondslagen en veronderstellingen, zoals vermeld op pagina 70 van de jaarrekening en de hierbij behorende toelichtingen op pagina 80, 81, 82 en 83 hebben wij getoetst aan de hand van de vereisten van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

WAARDERING EN TOELICHTING VAN NIET-(BEURS) GENOTEERDE BELEGGINGEN	
Beschrijving:	De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en worden gewaardeerd op marktwaarde. Door het pensioenfonds wordt voornamelijk belegd via Van Lanschot Kempen Investment Management N.V. (fiduciair management). Voor een groot gedeelte van de beleggingen wordt de actuele waarde bepaald op basis van de intrinsieke waarde per participatie voor de posities in fondsen. De waarderingsonzekerheid neemt toe bij de posities in niet-(beurs) genoteerde beleggingsfondsen doordat de waarde wordt ontleend aan de opgaven van fondsmanagers. Gezien de omvang van de post hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in onze controle. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen beschreven in het hoofdstuk 'Grondslagen voor waardering van activa en passiva' op pagina 68 en 69 van de jaarrekening.
Onze controleaanpak:	Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2024. Tevens hebben wij de effectieve werking van de interne beheersmaatregelen bij de vermogensbeheerder beoordeeld op basis van de ontvangen ISAE-3402 Type II-rapportages. De posities in niet-(beurs)genoteerde beleggingen hebben wij getoetst aan de hand van recente, door een andere onafhankelijke accountant, gecontroleerde jaarrekeningen met daarin opgenomen de gecontroleerde waarde per aandeel of participatie. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds ten opzichte van die van de fondsen waarin wordt belegd alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant. Voor zover wij geen zekerheid kunnen verkrijgen uit een gecontroleerde jaarrekening, omdat deze niet tijdig beschikbaar is of omdat het boekjaar van de betreffende fondsen niet gelijk is aan het boekjaar van het pensioenfonds, hebben wij aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Deze werkzaamheden bestonden uit het onderzoeken van eerdere gecontroleerde jaarrekeningen (back-testing) en het vaststellen van de aansluiting met de meeste recente (niet gecontroleerde) rapportages van de fondsmanagers, waar van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum. Als onderdeel van de genoemde werkzaamheden hebben wij de impact van nieuwe informatie tot de datum van onze controleverklaring gemonitord en vastgesteld dat significante ontwikkelingen op adequate wijze zijn verwerkt. Wij hebben externe bevestigingen opgevraagd van koersen. Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

EERSTEJAARSCONTROLE	
Beschrijving:	Met ingang van boekjaar 2024 is BDO Audit & Assurance B.V. (hierna: 'BDO') de externe accountant van het pensioenfonds. Voor de controle van de jaarrekening van het pensioenfonds is het van belang dat wij voldoende en geschikte controle-informatie ontvangen over de beginbalans per 1 januari 2024 en voldoende inzicht in het pensioenfonds, haar omgeving en specifieke risico's ten behoeve van het opstellen van ons controleplan 2024. Het is daarom belangrijk dat er tijdig duidelijke afspraken zijn gemaakt tussen de voorgaande accountant en de opvolgende accountant om zo de overgang van de controleopdracht effectief te laten verlopen.
Onze controleaanpak:	Na onze benoeming als accountant hebben wij een plan opgesteld om een effectieve transitie van de voorgaande accountant te waarborgen. Onze belangrijkste werkzaamheden omvatten: - Het zekerstellen dat, voor aanvang van onze werkzaamheden, BDO, BDO-partners en medewerkers onafhankelijk zijn van de het pensioenfonds; - Het kennismaken van de strekking van de controleverklaring 2023; - Het bespreken met de voorgaande accountant van de gehanteerde materialiteit, de scope en risico's zoals die door de voorgaande accountant zijn geïdentificeerd; - Het uitvoeren van een review op het controledossier van de voorgaande accountant inzake de jaarrekening 2023 conform de hiervoor geldende standaarden; - Het op basis van documentatie en gesprekken met bestuursleden en de pensioenuitvoeringsorganisatie in kaart brengen van de specifieke risico's in relatie tot de financiële verslaggeving en de jaarrekening van het pensioenfonds; - Het opstellen van een controleplan 2024 op basis van bovenstaande input en het afstemmen hiervan met het bestuur. Tijdens het uitvoeren van onze werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie verkregen over de beginbalans per 1 januari 2024 om onze controle van de jaarrekening 2024 te plannen en uit te voeren. Tevens hebben wij een adequaat inzicht in het pensioenfonds, haar omgeving en specifieke risico's verkregen om onze controle van de jaarrekening 2024 op een effectieve wijze vorm te geven.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het woord van de voorzitter;
- kerngegevens;
- het verslag van het Verantwoordingsorgaan;
- Het verslag Raad van Toezicht
- de overige gegevens;
- de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het bestuur benoemd als accountant van Stichting Pensioenfonds PostNL vanaf de controle van het boekjaar 2024 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amstelveen, 23 mei 2025

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

W.J.P. Hoeve RA

Bijlagen

Bijlage 1 - Historisch overzicht toeslagen

Dit zijn de per 1 januari van het betreffende jaar toegekende toeslagen

PostNL N.V:

Actieven en pensioengerechtigden/gewezen deelnemers die inactief geworden zijn op en na 1 januari 2006 (toeslagambitieniveau van 80% van de Consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens (afgeleid) tot en met 1 januari 2014; daarna 70% van de CPI)

Jaar	Toegekende toeslagen	100% toeslagverlening	Achterstand t.o.v. 100% toeslagverlening	Cumulatief verschil (t.o.v. 100% toeslagverlening)	Cumulatief verschil (t.o.v. ambitie)
2010	0,14%	0,70%	0,56%	0,56%	0,42%
2011	0,00%	1,36%	1,36%	1,93%	1,51%
2012	0,00%	2,34%	2,34%	4,32%	3,41%
2013	0,00%	1,87%	1,87%	6,27%	4,96%
2014	0,00%	0,83%	0,83%	7,15%	5,66%
2015	0,26%	0,64%	0,38%	7,56%	5,86%
2016	0,00%	1,10%	1,10%	8,74%	6,68%
2017	0,00%	0,00%	0,00%	8,74%	6,68%
2018	0,32%	1,47%	1,15%	9,99%	7,44%
2019	0,72%	1,47%	0,75%	10,81%	7,77%
2020	0,07%	1,64%	1,57%	12,55%	8,93%
2021	0,00%	0,99%	0,99%	13,66%	9,68%
2022	1,95%	2,57%	0,62%	14,36%	9,51%
2023	10,00%	9,79%	-0,21%	14,12%	6,06%
2024	3,15%	5,25%	2,10%	16,52%	6,62%

*Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers die inactief geworden zijn voor 1 januari 2006
(toeslagambitieniveau van 100% van de Consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens (afgeleid) tot en met 1
januari 2014; daarna 70% van de CPI)*

Jaar	Toegekende toeslagen	100% toeslagverlening	Achterstand t.o.v. 100% toeslagverlening	Cumulatief verschil (t.o.v. 100% toeslag- verlening)	Cumulatief verschil (t.o.v. ambitie)
2010	0,17%	0,70%	0,53%	0,53%	0,53%
2011	0,00%	1,36%	1,36%	1,90%	1,90%
2012	0,00%	2,33%	2,33%	4,27%	4,27%
2013	0,00%	1,87%	1,87%	6,22%	6,22%
2014	0,00%	0,83%	0,83%	7,10%	7,10%
2015	0,26%	0,64%	0,38%	7,51%	7,30%
2016	0,00%	1,10%	1,10%	8,69%	8,13%
2017	0,00%	0,00%	0,00%	8,69%	8,13%
2018	0,32%	1,47%	1,15%	9,94%	8,90%
2019	0,72%	1,47%	0,75%	10,76%	9,24%
2020	0,07%	1,64%	1,57%	12,50%	10,42%
2021	0,00%	0,99%	0,99%	13,61%	11,19%
2022	1,95%	2,57%	0,62%	14,31%	11,02%
2023	10,00%	9,79%	-0,21%	14,07%	7,53%
2024	3,15%	5,25%	2,10%	16,47%	8,09%

Met ingang van 1 januari 2011 is de toeslag gebaseerd op consumptieprijsen.

Postkantoren:

*Actieven en pensioengerechtigden/gewezen deelnemers die inactief geworden zijn op en na 1 januari 2006
(toeslagambitieniveau van 80% van de Consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens (afgeleid) tot en met 1
januari 2014; daarna 70% van de CPI)*

Jaar	Toegekende toeslagen	100% toeslagverlening	Achterstand t.o.v. 100% toeslagverlening	Cumulatief verschil (t.o.v. 100% toeslag- verlening)	Cumulatief verschil (t.o.v. ambitie)
2010	0,21%	1,10%	0,89%	1,90%	1,48%
2011	0,00%	1,20%	1,20%	3,12%	2,45%
2012	0,00%	2,00%	2,00%	5,18%	4,09%
2013	0,00%	1,87%	1,87%	7,15%	5,65%
2014	0,00%	0,83%	0,83%	8,04%	6,35%
2015	0,26%	0,64%	0,38%	8,45%	6,55%
2016	0,00%	1,10%	1,10%	9,64%	7,37%
2017	0,00%	0,00%	0,00%	9,64%	7,37%
2018	0,32%	1,47%	1,15%	10,90%	8,13%
2019	0,72%	1,47%	0,75%	11,73%	8,47%
2020	0,07%	1,64%	1,57%	13,48%	9,64%
2021	0,00%	0,99%	0,99%	14,73%	10,48%
2022	1,95%	2,57%	0,62%	15,44%	10,31%
2023	10,00%	9,79%	-0,21%	15,20%	6,84%
2024	3,15%	5,25%	2,10%	17,62%	7,40%

*Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers die inactief geworden zijn voor 1 januari 2006
(toeslagambitieniveau van 100% van de Consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens (afgeleid) tot en met 1
januari 2014; daarna 70% van de CPI)*

Jaar	Toegekende toeslagen	100% toeslagverlening	Achterstand t.o.v. 100% toeslagverlening	Cumulatief verschil (t.o.v. 100% toeslag- verlening)	Cumulatief verschil (t.o.v. ambitie)
2010	0,27%	1,10%	0,83%	1,84%	1,84%
2011	0,00%	1,20%	1,20%	3,06%	3,06%
2012	0,00%	2,00%	2,00%	5,12%	5,12%
2013	0,00%	1,87%	1,87%	7,09%	7,09%
2014	0,00%	0,83%	0,83%	7,98%	7,98%
2015	0,26%	0,64%	0,38%	8,39%	8,19%
2016	0,00%	1,10%	1,10%	9,58%	9,02%
2017	0,00%	0,00%	0,00%	9,58%	9,02%
2018	0,32%	1,47%	1,15%	10,84%	9,79%
2019	0,72%	1,47%	0,75%	11,67%	10,13%
2020	0,07%	1,64%	1,57%	13,42%	11,32%
2021	0,00%	0,99%	0,99%	14,54%	12,09%
2022	1,95%	2,57%	0,62%	15,25%	11,92%
2023	10,00%	9,79%	-0,21%	15,01%	8,40%
2024	3,15%	5,25%	2,10%	17,43%	8,97%

*** De algemene salarisaanpassingen vanuit de cao van Postkantoren hebben in 2009 en 2012 een ingangsdatum van 1 april in plaats van 1 januari.*

**** Met ingang van 1 januari 2013 is de toeslag gebaseerd op de Consumentenprijsindex.*

Bijlage 2 - Personalia

Bestuurssamenstelling

Bestuurders namens de werkgever

Naam	Gender	Geboortejaar	Functie	Vanaf	Tot	Herbenoeming	Overige functies
drs. P.G.J. Dorrestijn CPE	Man	1962	Secretaris	15/01/2015	15/01/2027	niet meer mogelijk	- Lid RvT APF STAP.
mr. drs. V.S. van der Meer - Gangapersadsing MBA	Vrouw	1979	Voorzitter	01/01/2025	01/01/2029	1 periode	- Bestuurder ABP (niet uitvoerend); - Associé Montae & Partners; - DGA Vandena Consultancy BV; - Bestuurder Humanitas Afdeling Zoetermeer.
drs. L.J. van der Put RBA	Man	1967	Plaatsvervangend secretaris	06/12/2012	01/01/2026	niet meer mogelijk	- Lid bestuur Algemeen pensioenfonds KLM; - Lid bestuur Centraal Beheer Achmea APF; - Voorzitter bestuur VBDO; - Extern adviseur Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen; - Extern adviseur beleggingscommissie Pensioenfonds Huisartsen (SPH).
drs. E. Verweij CPE	Man	1969	Lid	01/05/2024	01/05/2028	1 periode	- Director Group Tax PostNL.

Bestuurders namens de deelnemers

Naam	Gender	Geboortejaar	Functie	Vanaf	Tot	Herbenoeming	Overige functies
Dhr. ing. W.H. Steenpoorte EMIM	Man	1964	Lid	01/02/2022	01/02/2026	1 periode	- Voorzitter raad van commissarissen Intersolve Payments; - Voorzitter bestuur SIVI; - Lid raad van toezicht Slachtofferhulp; - Adviseur PF ABN AMRO; - Adviseur Alexander Monro Kliniek; - Voorzitter van de audit commissie RvT Slachtofferhulp Nederland; - Deloitte Pensioen & Investment Management - Freelance adviseur Wtp transitie: - Nederlandse Vereniging van ZorgDirecteuren – Auditor; - Natuurmonumenten regio Loenen aan de Vecht; - Voorzitter RvC VvAA; - Voorzitter RvT BPF Zuivel en aanverwante industrie.
E.M. Schoonderbeek	Vrouw	1981	Lid	01/12/2024	01/01/2028	1 periode	- Bestuurslid BPF Zoetwaren; - Pensioenfondsbestuurder bij CNV.
drs. S. Lahiri	Man	1981	Lid	23/09/2020	23/09/2028	niet meer mogelijk	- Bestuurslid SPNG; - Pensioenfondsbestuurder bij FNV.
C. Vlaar CPE	Man	1979	Plaatsvervangend voorzitter	01/01/2020	01/01/2028	niet meer mogelijk	- Bestuurslid PF KPN; - Adviseur Linxx BV; - Bestuurslid PMT; - Pensioenfondsbestuurder FNV.

Bestuurders namens de pensioengerechtigden

Naam	Gender	Geboortejaar	Functie	Vanaf	Tot	Herbenoeming	Overige functies
drs. B. Jolink RC CIRA	Man	1956	Lid	20/06/2017	20/06/2025	niet meer mogelijk	- Voorzitter van de Vertegenwoordigersraad Zorgvilla Tante Toos de Paradijsvogel; - Voorzitter van de Vertegenwoordigersraad Zorgvilla Tante Toos de Vreugdetuin; - Voorzitter van de Vertegenwoordigersraad Zorgvilla Tante Toos de Harmonie.
mw. T. Stanoevska	Vrouw	1965	Lid	08/05/2019	08/05/2027	niet meer mogelijk	- Bestuurslid PF Campina; - Bestuurslid en sleutelfunctiehouder risicobeheer PF Staples; - Sleutelfunctiehouder risicobeheer BPF Reiswerk Pensioen i.l.; - Associé maatschap VC Holland - visitaties vanuit visitatiecommissie bij verschillende pensioenfondsen; - Lid Risicocommissie van de Pensioenfederatie;

Dagelijks bestuur

V.S. van der Meer (voorzitter, bestuurslid werkgeverszijde)
P.G.J. Dorrestijn (secretaris, bestuurslid werkgeverszijde)
C. Vlaar (plaatsvervangend voorzitter, bestuurslid werknemerszijde)

Beleggingscommissie

L.J. van der Put (bestuurslid werkgeverszijde)
C. Vlaar (voorzitter, bestuurslid werknemerszijde)
S. Lahiri (bestuurslid werknemerszijde)

Pensioen- en communicatie commissie

M. Blok (Group HR PostNL N.V.)*
E.M. Schoonderbeek (bestuurslid werknemerszijde)
B. Jolink (voorzitter, bestuurslid pensioengerechtigdenzijde)
S. Lahiri (bestuurslid werknemerszijde)

*Is alleen aanwezig bij de bespreking van de communicatieonderwerpen die in de Pensioen- en Communicatie Commissie worden besproken en de werkgever aangaan.

Financiële commissie

P.G.J. Dorrestijn (voorzitter, bestuurslid werkgeverszijde)
B. Jolink (bestuurslid pensioengerechtigdenzijde)
E. Verweij (bestuurslid werkgeverszijde)

Sleutelfunctiehouders

W.H. Steenpoorte sleutelfunctiehouder Risicobeheer
J.L.A. Schilder, sleutelfunctiehouder Actuarieel
T. Stanoevska, sleutelfunctiehouder Internal Audit

Geschillencommissie (ad hoc commissie)

F. van Herk (onafhankelijk voorzitter)
P.G.J. Dorrestijn (bestuurslid werkgeverszijde)
T. Stanoevska (bestuurslid pensioengerechtigdenzijde)

Verantwoordingsorgaan

G. Aben (namens de pensioengerechtigden)
A.F. van Baarle (namens de deelnemers, vice-voorzitter)
D. Middelburg (namens de werkgever, voorzitter)
P. Langeveld (namens de pensioengerechtigden)
C.K. Theunisse-den Engelsman (namens de werkgever)
M. Wolters (namens de deelnemers, secretaris)

Raad van Toezicht

A.F.J. Bakker (voorzitter)
L.E.M. Duynstee (lid)
E.E. Hagen (lid)

Uitvoeringsorganisaties

De uitvoering van het pensioenfonds is opgedragen aan TKP Pensioen B.V. (TKP), Van Lanschot Kempen Investment Management N.V. (VLK IM) en BNP Paribas.

Certificeerders

BDO Audit & Assurance BV, externe onafhankelijke accountant
Willis Towers Watson, externe actuaris

Compliance officer

Partner in Compliance (tot 19 maart 2025). Vanaf 16 mei 2025 Compliance-i-Consultancy.

Vertrouwenspersoon

Partner in Compliance (mw. M. Meijer, tot 19 maart 2025). Vanaf 16 mei 2025 Compliance-i-Consultancy.

Bijlage 3 - Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In deze, door de wet verplicht gestelde nota, wordt het beleid van het pensioenfonds beschreven op het gebied van financiering, beleggingen, pensioenen en toeslagverlening. Voor DNB is het een informatiebron bij de uitoefening van het toezicht.

Actief/Passief beheer

De twee belangrijkste methodes van beleggen zijn actief en passief beleggen. De doelstelling van actief beleggen is om een hoger rendement te behalen dan de gehanteerde benchmark. Bij passief beleggen is de doelstelling het rendement van de benchmark te evenaren. Om dit te bereiken wordt de samenstelling van de beleggingen van de benchmark gevolgd.

De samenstelling van de actieve beleggingen zijn niet te vergelijken met de samenstelling van de passieve beleggingen. Denk hierbij aan de gewichten van beleggingen in Europa en wereldwijde beleggingen of het wel of niet beleggen in opkomende markten. De passief beheerde portefeuilles behalen normaalgesproken een rendement gelijk aan dat van de benchmark. Naast kosten kan een afwijking ten opzichte van het benchmark rendement ook veroorzaakt worden door de timing van stortingen, terugontvangen dividendbelastingen of valuta- en kaseffecten.

Actieve deelnemer

Personen met een lopend dienstverband bij de werkgever en arbeidsongeschikten met een premievrije voortzetting.

Actuariële analyse

In deze analyse wordt de invloed verklaard van opgetreden verschillen tussen de actuariële grondslagen en werkelijke ontwikkelingen.

AFM

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is de Nederlandse gedragstoezichthouder op de financiële markten. Het instituut houdt toezicht op het gedrag van participanten in de financiële markten, waaronder: financiële dienstverleners zoals pensioenfonds.

AG-Prognosetafels

Prognosetafels geven de gemiddelde waargenomen overlevings- en sterftefrequenties binnen de Nederlandse bevolking weer over een afgelopen vijfjarige periode en projecteren die naar de toekomst op basis van de in de in het verleden waargenomen en naar de toekomst doorgetrokken trends in deze frequenties. Zij worden gebruikt bij het berekenen van pensioenpremies en de waardering van de pensioenverplichtingen. Er zijn voor mannen en vrouwen aparte prognosetafels afgeleid: GBM en GBV.

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

De AVG is een Europese verordening (dus met rechtstreekse werking) die de regels voor de verwerking van persoonsgegevens door particuliere bedrijven en overheidsinstanties in de hele Europese Unie standaardiseert. Het doel is om de bescherming van persoonsgegevens binnen de Europese Unie te garanderen, maar ook om het vrije verkeer van gegevens binnen de Europese interne markt te waarborgen. De verordening geldt wereldwijd voor alle ondernemingen en organisaties die persoonsgegevens bijhouden en verwerken van natuurlijke personen in de Europese Unie. Sinds 25 mei 2018 dienen organisaties, waaronder het pensioenfonds, hun bedrijfsvoering in overeenstemming met de AVG te brengen.

Anw-hiaat

Van een Anw-hiaat is sprake als bij overlijden de partner op grond van de AWW (Algemene Weduwen- en Wezenwet) wel en op grond van de Anw geen recht zou hebben op een uitkering. Er is ook sprake van een Anw-hiaat als de partner in deze vergelijking te maken krijgt met een lagere of geen uitkering als gevolg van de zogenoemde inkomenstoets.

Asset liability management (ALM)

Het in kaart brengen van de onderlinge samenhang van pensioenverplichtingen, premiebeleid en beleggingsportefeuille. Met behulp van ALM-simulatiemodellen worden beelden geschetst van de kansen en bedreigingen voor het pensioenfonds in diverse economische scenario's. In de ALM-studie wordt uitgegaan van rendementsverwachtingen voor de verschillende beleggingscategorieën. Deze rendementen zijn afhankelijk van de ontwikkeling van de economie. De verwachtingen voor de economie voor de lange termijn zijn gebaseerd op economische relaties. Zo zijn het verwachte politieke, economische en monetaire beleid van invloed op de verwachte economische groei en de inflatie. Deze zijn op hun beurt bepalend voor de andere economische grootheden als rente en de daaruit afgeleide rendementen. De diverse variabelen zijn op deze manier op een onderling consistente manier afgeleid. Voor de verwachte risicopremies per beleggingscategorie (rendement boven staatsobligaties) wordt uitgegaan van zowel langjarige historische reeksen als ook wetenschappelijk onderzoek over de mogelijke toekomstige ontwikkeling. Bij de ALM-studie worden naast het basis economisch scenario ook andere economische scenario's geanalyseerd, om te zien hoe robuust het beleggingsbeleid van het pensioenfonds is in een andere economische omgeving.

Beleggingsdepot

Ten behoeve van de beschikbare-premieregeling en/of de regeling individueel pensioensparen heeft een deelnemer de keuze uit diverse beleggingsdepots. Elk beleggingsdepot heeft een bepaald risicoprofiel en daarbij behorende samenstelling van aandelen, obligaties en geldmarktinstrumenten.

Beleggingsfonds

Instelling die geld van derden belegt in aandelen of andere beleggingssoorten.

Beleggingsmix

De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals bijvoorbeeld aandelen, vastrentende waarden en overige beleggingen. Ook wel beleggingsportefeuille.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de twaalf-maands gemiddelde dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad geeft de financiële positie van het pensioenfonds weer.

Benchmark

Een ijkpunt zoals een maatgevende index waarmee de ontwikkelingen van een beleggingsportefeuille worden vergeleken.

Benchmark onderzoek pensioenen

Onderzoek dat inzichtelijk maakt hoe het pensioenfonds in vergelijking met andere pensioenfonds presteert in de beleving van de deelnemer.

Beschikbare premierегeling (BPR)

Pensioenregeling waarin de hoogte van de verzekerde pensioenen afhankelijk is van de krachtens de regeling beschikbare premie en de daarmee te behalen (en behaalde) beleggingsopbrengsten. Met behulp van actuariële grondslagen en methoden wordt bij pensioneren de precieze hoogte van het pensioen vastgesteld. Bij andere typen pensioenregelingen wordt eerst de pensioenhoogte en vervolgens de hoogte van de premies vastgesteld.

Clearing member

Alle transacties op een beurs worden uitgevoerd door clearing members van een beurs. Aan het eind van de handelsdag worden alle transacties bij elkaar opgeteld en gesaldeerd en verrekenet iedere member de gesaldeerde transacties met één tussenpartij.

Credit default swap

Een overeenkomst tussen twee partijen waarbij het kredietrisico van een derde partij wordt overgedragen.

Clearing- en settlementsysteem

Clearing en settlement zijn de twee processen in de afhandeling van een effectentransactie. Clearing is het proces dat aan het eind van een handelsdag de transacties van een beursmember bij elkaar optelt en saldeert om vervolgens de nieuwe posities te kunnen bepalen. Settlement is het proces dat de uiteindelijke afhandeling verzorgt, namelijk het bijwerken van het effectensaldo bij de betreffende bewaarinstelling (custodian) waardoor de opdrachtgever eigenaar van de beleggingen wordt.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op berekeningsdatum het pensioenvermogen te delen op de totale technische voorzieningen. De voorziening pensioenverplichtingen is normaliter gebaseerd op de door de DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De dekkingsgraad geeft aan in hoeverre op lange termijn de pensioenverplichtingen kunnen worden nagekomen.

Compliance

Met dit begrip wordt aangeduid dat een organisatie werkt in overeenstemming met vigerende wet- en regelgeving. Elke financiële instelling beschikt over een compliance regeling die voorschriften bevat waaraan de in die instelling werkzame personen zich dienen te houden, alsmede voorschriften omtrent de wijze van controle op de naleving ervan. Ook veel instellingen die raakvlakken met de financiële sector hebben, zoals pensioenfondsen, hebben een compliance regeling. Een dergelijke regeling bevat bijvoorbeeld voorschriften omtrent de wijze waarop functionarissen voor eigen rekening in effecten mogen handelen, restricties in de omgang met zakenrelaties en de omgang met vertrouwelijke informatie.

De Nederlandsche Bank (DNB)

De Nederlandsche Bank is de centrale bank van Nederland en houdt onder andere toezicht op financiële instellingen zoals pensioenfondsen.

Dekkingstekort

De Pensioenwet en het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen spreken van een dekkingstekort als de middelen ontoereikend zijn om de voorziening pensioenverplichtingen en de reserve voor algemene risico's te dekken. Er is een dekkingstekort indien het eigen vermogen minder is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Derivaten

Van effecten afgeleide financiële instrumenten (beleggingsproducten), waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van andere meer onderliggende variabelen als valuta's, effecten en rentes. Voorbeelden zijn futures en swaps.

Discretionaire portefeuille/mandaat

De beleggingen vinden plaats in andere Financiële Instrumenten dan deelnemingsrechten in TKPI Beleggingsinstellingen (discretionaire account). De portefeuille of mandaat is op eigen naam, waarbij het pensioenfonds zowel juridisch als economisch eigenaar is.

Duration

De gevoeligheid van een waarde voor fluctuaties in de kapitaalmarktrente, rekening houdend met de resterende looptijd van die waarde.

Eigen vermogen

Buffer om mogelijke waardedalingen van de in het pensioenfonds aanwezige middelen op te vangen. Pensioenfondsen zijn verplicht om te beschikken over een voldoende grote buffer.

Emerging markets (opkomende markten)

Markten die eerder achterbleven bij de economische ontwikkeling, maar waarvan de vooruitzichten nu goed zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.

Ervaringssterfte

Omdat aangenomen wordt dat de werkende bevolking gezonder is dan de niet werkende bevolking wordt op basis van ervaringscijfers op de sterftekansen zoals ontleend aan de prognosetafel een leeftijdsafhankelijke afslag toegepast. Door rekening te houden met deze ervaringssterfte hoeven geen leeftijdscorrecties te worden toegepast.

Feitelijke premie

De feitelijke premie is de premie zoals deze daadwerkelijk wordt geheven in het boekjaar.

Fiduciair manager

De fiduciair beheerder overziet en integreert alle aspecten van vermogensbeheer uiteenlopend van de beleggingsstrategie, samenstelling van de ideale beleggingsmix op basis van een ALM-studie, het actief beheren of uitbesteden van portefeuilles tot het bijbehorende risk management en rapportages.

Financieel crisisplan

In een financieel crisisplan zijn maatregelen opgenomen die het pensioenfonds kan inzetten wanneer op korte termijn de financiële positie van het pensioenfonds zich bevindt op, of snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstellingen van het pensioenfonds in gevaar komt.

Financieel toetsingskader (FTK)

De door de toezichthouder uitgevoerde methodiek voor de toetsing van de financiële opzet en toestand van pensioenfondsen.

Franchise

Het deel van het salaris dat niet wordt meegenomen bij het berekenen van de pensioengrondslag.

Futures

Termijncontract, waarin toekomstige aankoop en verkoop van financiële waarden zijn vastgelegd. Futures worden gebruikt om beleggingsrisico's af te dekken, maar ook voor de uitvoering van tactische asset allocatie.

Gedempte kostendekkende premie

De gedempte kostendekkende premie wordt berekend door de rente of het rendement te baseren op een voortschrijdend gemiddelde uit het verleden of het rendement op een verwachting voor de toekomst. Het pensioenfonds heeft voor dit laatste gekozen.

Haalbaarheidstoets

De wettelijk voorgeschreven periodiek door het pensioenfonds uit te voeren haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden.

Herstelplan

In het geval dat de dekkingsgraad van het pensioenfonds daalt tot onder de vereiste dekkingsgraad dan dient het pensioenfonds een herstelplan op te stellen. Indien de dekkingsgraad een jaar later nog steeds lager is dan de vereiste dekkingsgraad dan dient het pensioenfonds het herstelplan te actualiseren. In dit plan zijn maatregelen opgenomen waardoor het pensioenfonds binnen de wettelijke kaders kan herstellen.

High yield

Obligaties met een kredietwaardigheid lager dan BBB.

In control statement

Een verklaring van het management van de uitvoerder dat het management van de uitvoerder grip heeft op de wijze van sturen, beheersen en toezicht houden. Deze is gericht op een effectieve realisatie van doelstellingen en het hierover op een open wijze communiceren en verantwoording afleggen aan het pensioenfonds. In het statement wordt verwezen naar een set van normen waaraan de mate van beheersing getoetst is. Tevens zijn in het statement de aangetroffen tekortkomingen ten aanzien van de beheersing en de in de processen opgenomen interne controles, de oorzaken ervan en de voorgenomen maatregelen om de knelpunten op te lossen, opgenomen.

Indexatie

Zie toeslagverlening.

Individueel pensioensparen (IPS)

Regeling voor deelnemers om naast het reguliere pensioen te beleggen voor aanvullend pensioen. Deelnemers kunnen vrijwillig deelnemen aan deze regeling.

Inflatie gerelateerde obligaties

Bij deze leningen wordt de hoogte van de coupon gekoppeld aan de hoogte van de inflatie. Meestal gaat een hogere inflatie gepaard met stijgende rentes. Een obligatie zal dan in koers dalen. Bij dit soort leningen zal echter door de stijgende inflatie, de coupon mee stijgen waardoor een rentestijging (als die veroorzaakt wordt door een stijging van de inflatie) nauwelijks invloed heeft op de waarde van de obligatie.

ISAE 3402 type II rapportage

Het rapport beschrijft het proces en de beheersingsmaatregelen zoals deze bij een uitvoerder hebben gewerkt. Periodiek worden de beheersingsmaatregelen door een externe onafhankelijke accountant getoetst. De accountant toetst de toereikendheid van de beschreven beheersingsmaatregelen voor het bereiken van de beheersingsdoelstelling en stelt vast dat de implementatie ervan gedurende de rapportperiode in overeenstemming met de beschrijving is. Daarnaast wordt de effectiviteit (werking) van de beheersingsmaatregelen gedurende de rapportperiode door de accountant getest. Het oordeel wordt door de accountant verwoord in het auditrapport. De uitgevoerde testwerkzaamheden met betrekking tot de beheersingsmaatregelen en de bevindingen worden aan het rapport toegevoegd.

ISDA overeenkomst / CSA

Een ISDA overeenkomst is een standaard contract dat OTC-transacties (transacties die niet via de beurs verlopen, maar die direct tussen twee partijen afgesloten worden) tussen institutionele financiële partijen mogelijk maakt.

CSA is een bijlage bij de ISDA overeenkomst waarin partijen afspraken maken over het wederzijds te leveren en te accepteren onderpand.

Kostendekkende premie

Pensioenfondsen zijn verplicht om een zuiver kostendekkende premie te berekenen. De zuiver kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie die het pensioenfonds in rekening brengt. De zuiver kostendekkende premie bestaat uit de actuariael benodigde premie voor de pensioenverplichtingen, een opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen, een opslag voor uitvoeringskosten van het pensioenfonds en de premie die actuariael benodigd is voor de voorwaardelijke onderdelen van de regeling.

Kritische dekkingsgraad

De dekkingsgraad, van waaruit het pensioenfonds nog net kan herstellen om binnen 10 jaar op het vereist eigen vermogen uit te komen zonder aanvullende vermogensdotaties.

LDI manager

Manager vermogensbeheer verantwoordelijk voor het beheer van de matching portefeuille. De matching portefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat specifiek is ingericht voor afdekking van het renterisico, volgens het geldende beleggingsbeleid van het pensioenfonds.

Life Cycle

Ten behoeve van de beschikbare-premieregeling en/of de regeling individueel pensioensparen kan worden belegd in de Life Cycle. Het principe van Life Cycle-beleggen is dat er wordt belegd in een risicoprofiel waarbij de samenstelling van de beleggingsmix is afgestemd op het aantal jaren tot aan de pensioendatum.

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Maatschappelijk verantwoord beleggen, ook wel aangeduid als Environmental, Social en Governance criteria (ESG), houdt rekening met hoe bedrijven en landen omgaan met mens en maatschappij.

Marktwaarde

De marktwaarde is het bedrag waarvoor een recht of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

Middellood(regeling)

Het middellood is de hoogte van het gemiddelde salaris gedurende de hele loopbaan. Bij de middelloodregeling hangt het uiteindelijke pensioen af van het aantal jaren dat een deelnemer bij de werkgever in dienst is geweest en het salarisverloop tijdens deze werkzame periode. Het op te bouwen pensioen is bij deze regeling een gewogen gemiddelde van alle pensioengrondslagen over de gehele periode van deelname aan de regeling.

Minimaal vereist eigen vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen is de ondergrens van het vereist eigen vermogen. Het minimaal vereist eigen vermogen beweegt tussen de 104% en 105%. Een pensioenfonds mag niet te lang op deze ondergrens zitten. Dit staat in de Pensioenwet. Heeft een pensioenfonds gedurende vijf jaar niet over het minimaal vereist eigen vermogen beschikt? Dan moet het binnen zes maanden maatregelen nemen, die ervoor zorgen dat het pensioenfonds in één keer boven deze ondergrens uitkomt. Als deze maatregelen bestaan uit korting van pensioenaanspraken en -rechten, dan mag die korting over een aantal jaren uitgesmeerd worden.

Opkomende markten

Markten die eerder achterbleven bij de economische ontwikkeling, maar waarvan de vooruitzichten nu goed zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.

Overige beleggingen

Beleggingen anders dan de voor een pensioenfonds meer traditionele beleggingen zoals aandelen en vastrentende waarden. Onder overige beleggingen vallen de categorieën grondstoffen en liquide middelen.

Over-the-counter (OTC)

Hierbij verlopen financiële transacties niet via de beurs maar direct tussen twee partijen, zonder tussenkomst van een centrale partij.

Pensioenaanspraak

Een recht op toekomstige pensioenuitkeringen. De aanspraak op pensioen wordt onderscheiden van het ingegane pensioen.

Pensioenfederatie

In de Pensioenfederatie zijn drie instellingen gefuseerd: de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfonds (VB), de Stichting voor Ondernemingspensioenfonds (OPF) en de Unie van Beroepspensioenfonds (UvB). De Pensioenfederatie vertegenwoordigt via deze koepels de aangesloten pensioenfonds.

Pensioengrondslag

Het gedeelte van het salaris dat de grondslag vormt voor de pensioenopbouw van een deelnemer. De pensioengrondslag wordt berekend door het pensioengevend jaarsalaris te verminderen met de franchise.

Pensioenrecht

Een recht op ingegane pensioenuitkeringen.

Pensioenresultaat

Het pensioenresultaat is het (cumulatieve) niveau van de (toekomstige) pensioenuitkeringen na een bepaalde periode, afgezet tegen de (cumulatieve) hoogte van de (toekomstige) pensioenuitkeringen indien die gehele periode sprake zou zijn geweest van indexatie volgens de prijsinflatie. Het pensioenresultaat vergelijkt het nominale pensioen plus indexatie met het nominale pensioen plus prijsinflatie en geeft in feite de koopkracht van het pensioen weer.

$$\text{Pensioenresultaat} = (1 + \text{Cumulatieve indexatie}) / (1 + \text{Cumulatieve prijsinflatie})$$

Voorbeeld

Het pensioen bij aanvang is 100. Stel dat de prijzen over een periode van 15 jaar met 50% zijn gestegen, indien de toeslagverlening in dezelfde periode in totaal 25% heeft bedragen, bedraagt het pensioenresultaat $1,25/1,50 = 83,33\%$.

Pensioenwet

Op 1 januari 2007 is de Pensioenwet in werking getreden. De Pensioenwet heeft tot doel de waarborgen te verschaffen voor financiële zekerheid, individuele zekerheid en uitvoeringszekerheid.

Proxy voting

Een stemadviesbureau (Engels: proxy voting agency) is een organisatie die aan institutionele beleggers, dat wil zeggen beleggingsfondsen, pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen, adviseert wat te stemmen op een aandeelhoudersvergadering.

Reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend. Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur.

Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de waarde van de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren van de kasstromen. Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde 'duration-mismatch'. Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

(Rente)swap

Ruil van rendement op een vastgestelde lange rente tegen een variabele korte rente gedurende een vastgestelde looptijd.

Rentetermijnstructuur (RTS)

Maandelijks door DNB gepubliceerde marktrente met een looptijd van 1 tot 60 jaar, waarmee de toekomstige kasstromen van de pensioenverplichtingen worden verdisconteerd.

Risicomanagement

Risicomanagement is een continu proces dat ten aanzien van de doelstelling risico's identificeert en beoordeelt.

Risicopremie

Dit is de premie voor risicodekking.

Service level agreement (SLA)-rapportages

Een service level agreement (SLA) is een overeenkomst met afspraken over de dienstverlening tussen het pensioenfonds en een uitvoerder. In SLA rapportages wordt door de uitvoerder aan het pensioenfonds gerapporteerd over de mate waarin de gemaakte afspraken zijn nagekomen.

Spread

Het renteverskil tussen bedrijfsobligaties en staatsobligaties.

Swap

Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Deze twee componenten worden ook wel de 'legs' van de transactie genoemd. Swaps zijn derivaten, dat wil zeggen dat ze afgeleide producten zijn.

SWOT-analyse

De SWOT-analyse is een opsomming van kansen en bedreigingen in de markt en sterktes en zwaktes van het pensioenfonds.

Toekomst bestendig toeslagverlenen (TBT)

De grens voor toekomst bestendig toeslagverlenen (TBT) is de grens waarop het pensioenfonds op basis van toekomstbestendige toeslagverlening de volledige toeslag kan toekennen. Deze grens wordt jaarlijks bepaald en is afhankelijk van de rentestand van dat moment.

Toeslagverlening (indexatie)

Om de koopkracht van pensioenen niet achteruit te laten gaan, kunnen pensioenen worden aangepast. Dit houdt in dat een toeslag kan worden gegeven op het pensioen. Het pensioenfonds neemt jaarlijks een besluit over het al dan niet verhogen van de pensioenaanspraken. De toeslagverlening bij het pensioenfonds is voorwaardelijk. Er wordt slechts toeslag verleend voor zover de middelen van het pensioenfonds dit toelaten.

Uitvoeringsovereenkomst

De overeenkomst tussen een werkgever en een pensioenfonds over de uitvoering van één of meer pensioenregelingen.

VBDO-ranglijst

De Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) voert vergelijkingen uit bij pensioenfonds, verzekeraars, banken en bedrijven. De vijftig grootste pensioenfonds van Nederland nemen hieraan jaarlijks deel. Pensioenfonds worden beoordeeld op verantwoord beleggingsbeleid. Op basis hiervan stelt VBDO een ranglijst op.

Verantwoordingsorgaan

De wettelijke term voor een orgaan waarin de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s) zijn vertegenwoordigd en waaraan het bestuur periodiek verantwoording aflegt.

Verbonden personen

Alle leden van de organen van het pensioenfonds en andere personen die werkzaamheden voor het pensioenfonds verrichten, onafhankelijk van de duur waarvoor of de juridische basis waarop zij werkzaam zijn.

Vereist eigen vermogen

Het vermogen dat nodig is om te bewerkstelligen dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het wordt berekend conform de daarvoor geldende wettelijke regels.

Vereist pensioenvermogen

De technische voorzieningen vermeerderd met het vereist eigen vermogen.

VN Global Compact

Een niet-bindend pact van de Verenigde Naties om bedrijven over de hele wereld aan te moedigen een duurzaam en maatschappelijk verantwoord beleid te voeren en te rapporteren over de uitvoering ervan.

Voorwaardelijk pensioen

Een extra voorwaardelijk pensioen over dienstjaren uit het verleden als gevolg van een lagere pensioenopbouw dan mogelijk is volgens de fiscale regelgeving.

Waardeoverdracht(en)

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van het opgebouwde pensioenrecht.

WIA

Dit is de afkorting voor de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.

Bijlage 4 - Annex IV SFDR

Op grond van EU verordening 2022/1288 zijn financiële instellingen - waar pensioenfondsen toe behoren - met ingang van 2022 verplicht Annex IV Sustainable Finance Disclosure Regulation als bijlage bij het jaarverslag te voegen. Om hieraan te voldoen zijn twee bijlages Annex IV toegevoegd, zowel voor de DB-regeling (beleggingen voor risico van het pensioenfonds) als voor de DC-regeling (beleggingen voor risico deelnemers).

De inhoud en vorm van deze bijlages zijn wettelijk voorgeschreven.

Bijlage 4a Annex IV SFDR voor DB-beleggingen

Bijlage IV

Model voor de periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: Stichting Pensioenfonds PostNL

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 724500VED7Y8YZ0V1S94

Ecologische en/of sociale kenmerken

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

Nee

Er zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling gedaan:

Het product promootte E/S-kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen.

in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan:

Het product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken, en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimumaandeel duurzame beleggingen van

met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

met een sociale doelstelling

Het product promootte E/S-kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De EU-taxonomie is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevatte geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het financiële product promoot ecologische karakteristieken die verband houden met:

- de mitigatie van klimaatverandering en de adaptatie aan klimaatverandering in lijn met het Akkoord van Parijs;
- de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen;
- de transitie naar een circulaire economie.

Het financiële product promoot sociale kenmerken die verband houden met:

- fatsoenlijk werk;
- adequate levensstandaard en welzijn voor eindgebruikers;
- andere sociale onderwerpen zoals gendergelijkheid en bredere diversiteitskwesties.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe wordt voldaan aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

De duurzaamheidsindicatoren die worden gebruikt om de realisatie van elk van de gepromote ecologische karakteristieken of sociale kenmerken door dit financiële product te meten, presteerden als volgt. Alle waarden zijn gebaseerd op de posities en beschikbare gegevens per 31 december van het betreffende jaar.

Milieu-indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Scope 1-broeikasgassen-emissies	ton CO2e	196.847,94	153.399,53	37%	41%
Scope 2-broeikasgassen-emissies	ton CO2e	70.828,09	61.022,74	37%	41%
Scope 3-broeikasgassen-emissies	ton CO2e	2.087.860,58	1.809.324,90	37%	41%
Totale broeikasgassen-emissies	ton CO2e	2.350.356,85	2.026.662,35	37%	41%
Koolstofvoetafdruk	ton CO2e per miljoen EUR van belegging	260,95	211,12	37%	41%
Broeikasgassen-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	Gewogen gemiddelde ton CO2e per miljoen EUR omzet	649,89	655,90	40%	45%
Aandeel van de beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel van de beleggingen, %	2%	3%	41%	45%
Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel van de beleggingen, %	68%	65%	31%	37%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten - Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	2,77	1,17	35%	41%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten - Industrie	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	0,34	0,27	35%	41%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten - Winning van delfstoffen	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	2,32	0,94	35%	41%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten - Vervoer en opslag	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	0,60	1,01	35%	41%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten - Distributie van water, afvalwaterbeheer en sanering	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	1,67	1,31	35%	41%
Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	Aandeel van de beleggingen, %	0%	1%	41%	11%
Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	Aandeel van de beleggingen, %	12%	14%	40%	44%

Sociale indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Aantal ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen die verband houden met de ondernemingen waarin is belegd, op basis van een gewogen gemiddelde	Gewogen gemiddelde, aantal	0,03	0,02	40%	45%
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	41%	45%
Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel van de beleggingen, %	24%	0%	41%	45%
Genderdiversiteit raad van bestuur	Gemiddeld % vrouwelijke bestuursleden	35%	36%	40%	44%

Betrokkenheid indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Entertainment voor volwassenen	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	1%	1%
Conventionele Olie & Gas	Aandeel van de beleggingen, %	1%	0%	46%	49%
Alcohol	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	2%	2%
Controversiële wapens	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	100%	100%
Conventionele wapens	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	1%	1%
Gokken	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	0%	1%
Stroomopwekking	Aandeel van de beleggingen, %	1%	1%	5%	9%
Thermische kolen	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	46%	49%
Tabak	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	100%	100%
Onconventionele Olie & Gas	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	46%	49%

- Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

Niet van toepassing, het product heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.

- Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

Niet van toepassing, het product heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.

- Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheids factore?**

Met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren is rekening gehouden in de algemene beleggingsaanpak, het due diligence-proces en de beleggingsprocedures wat betreft screening, monitoring en rapportage. We hebben een combinatie van eigen data en data van derden gebruikt om beleggingen te identificeren die een ongunstige invloed hebben op duurzaamheidsfactoren en ernstige schade (kunnen) veroorzaken.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

OESO	UNGP
Ja	Ja

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

- ☒ Ja
☐ Nee

Het financiële product heeft bij de beoordeling van de (voorgenomen) beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste nadelige effecten op duurzaamheidsfactoren door middel van specifieke duurzaamheidsindicatoren. Deze indicatoren worden gebruikt om te beoordelen in hoeverre de beleggingen bijdragen aan de gepromote ecologische karakteristieken en sociale kenmerken, inclusief indicatoren van belangrijke nadelige effecten. Dit omvat verschillende fasen in het beleggingsproces, waaronder screening, monitoring en rapportage. We verwijzen naar de tabel met indicatoren voor nadelige effecten op duurzaamheidsfactoren die eerder in dit document is vermeld.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste emittenten	Sector	Land	% Activa
Germany	Staatsobligatie	Duitsland	2,7%
Netherlands	Staatsobligatie	Nederland	2,6%
France	Staatsobligatie	Frankrijk	2,0%
European Union	Overige	België	1,2%
Austria	Staatsobligatie	Oostenrijk	0,8%
Novo Nordisk A/S	Gezondheidszorg	Denemarken	0,8%
Alphabet Inc.	Communicatie- diensten	Verenigde Staten	0,7%
Schneider Electric S.E.	Industrie	Frankrijk	0,6%
NVIDIA Corporation	Informatie- technologie	Verenigde Staten	0,5%
Belgium	Staatsobligatie	België	0,5%
Microsoft Corporation	Informatie- technologie	Verenigde Staten	0,4%
BNP Paribas SA	Financiële dienstverlening	Frankrijk	0,4%
Finland	Staatsobligatie	Finland	0,4%
AstraZeneca PLC	Gezondheidszorg	Verenigd Koninkrijk	0,4%
ASML Holding N.V.	Informatie- technologie	Nederland	0,4%

Belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding corruptie en omkoping.

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentie periode, te weten: 01 januari 2024 t/m 31 december 2024.

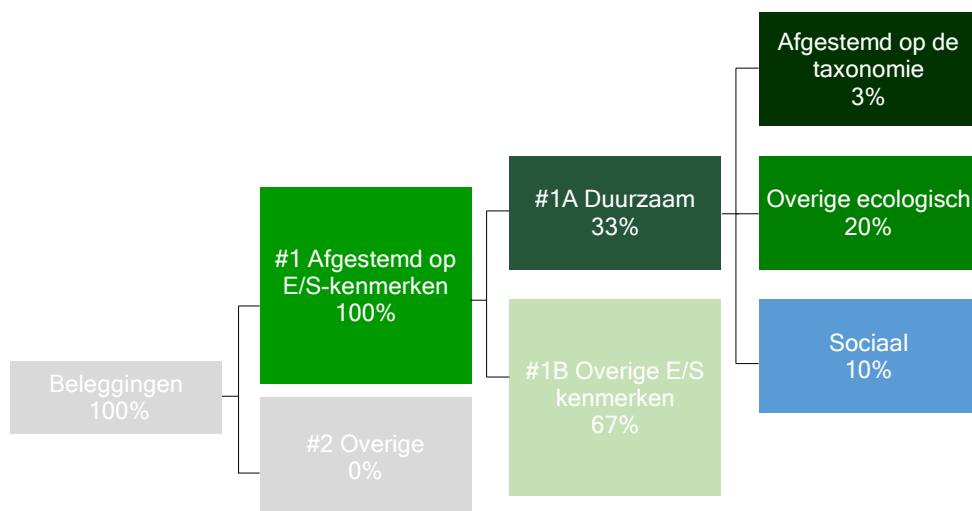
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de omzet die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

#1 Afgestemd op E/S kenmerken omvat beleggingen van het financiële product die voldoen aan de ecologische en sociale kenmerken die het financiële product promoot.

Bedrijfsgerelateerde beleggingen moeten voldoen aan praktijken van goed bestuur. Voor staatsobligaties, illiquide beleggingen, waaronder Nederlandse hypotheek en vastgoed, en LDI-producten vindt de beoordeling van de E/S kenmerken plaats in managerselectie en reguliere monitoring en wordt de opname in dit onderdeel gewaarborgd.

#2 Overige omvat overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische en sociale kenmerken zoals beleggingen met een rode vlag op MSCI ESG controversies, cash en derivaten.

#1A Duurzaam omvat beleggingen die voldoen aan drie criteria: beleggingen met economische activiteiten die bijdragen aan een duurzame doelstellingen, geen ernstige afbreuk doen aan overige doelstellingen en praktijken van goed bestuur.

#1B Overige E/S kenmerken omvat beleggingen van het financiële product die niet voldoen aan de criteria van een #1A duurzame belegging, maar wel voldoen aan praktijken van goed bestuur.

Afgestemd op de taxonomie omvat beleggingen die voldoen aan de criteria van de taxonomie. Deze hanteert dezelfde criteria als #1A duurzame beleggingen, maar telt alleen het percentage van de omzet mee dat bijdraagt aan de duurzame doelstellingen.

Overige ecologisch en sociaal omvat beleggingen die wel voldoen aan #1A duurzame beleggingen maar niet zijn afgestemd op de taxonomie.

Meer informatie over de methodologie is te vinden in de toelichting op Annex IV, beschikbaar op de website van het pensioenfonds.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Afgestemd op E/S-kenmerken	Duurzaam	Overige E/S kenmerken	Afgestemd op de taxonomie	Overige ecologisch	Sociaal	Overige
Alle	100%	33%	67%	3%	20%	10%	0%
Communicatiediensten	3%	2%	2%	0%	1%	0%	0%
Duurzame consumenten-goederen	4%	1%	3%	0%	1%	0%	0%
Niet-duurzame consumenten-goederen	2%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Energie	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Financiële dienstverlening	12%	4%	8%	0%	4%	1%	0%
Gezondheidszorg	5%	5%	0%	0%	2%	3%	0%
Industrie	6%	3%	2%	1%	3%	0%	0%
Informatietechnologie	5%	3%	2%	1%	2%	0%	0%
Basisindustrie	1%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Vastgoed	1%	1%	0%	0%	1%	0%	0%
Overige	59%	12%	47%	0%	6%	6%	0%
Nutsvoorzieningen	2%	1%	0%	1%	1%	0%	0%

In welke mate waren de duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Heeft dit financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen?

Ja

In fossiel gas

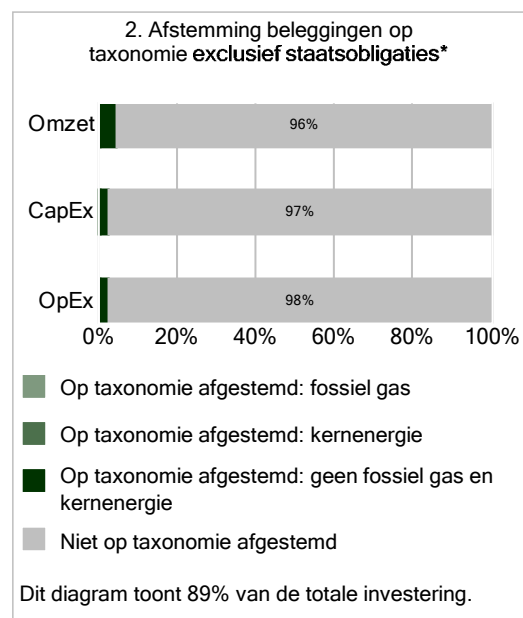
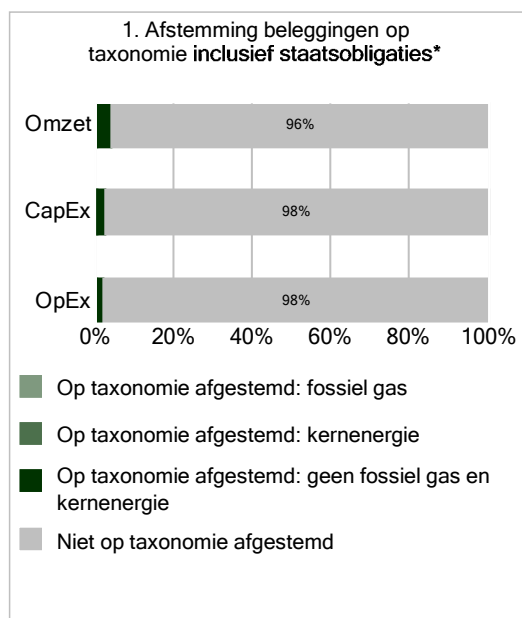

Kernenergie

Nee

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Er is geen geschikte methode om te bepalen of staatsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie. Daarom toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van staatsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor de beleggingen van het financiële product exclusief staatsobligaties.

*In deze grafieken omvatten 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?
1%

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?
Vorige jaar was het 3%

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?
20%

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?
10%

Welke beleggingen zijn opgenomen onder "#2 Overige"? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren. Deze categorie bestaat voornamelijk uit de liquiditeitsposities van het pensioenfonds, alsmede beleggingen die voor risicoafdekking zijn bedoeld, waaronder financiële derivaten.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken?

De maatregelen om te voldoen aan de ecologische en sociale kenmerken komen voort uit het MVB-beleid. De toepassing in de afgelopen referentieperiode lichten wij kort toe:

- ESG integratie: het pensioenfonds heeft via de fiduciair vermogensbeheerder beoordeeld hoe duurzaamheidsfactoren in het beleggingsproces van zijn externe vermogensbeheerders zijn geïntegreerd.
- Screening: onderzoek naar de belangrijkste duurzaamheidsindicatoren in de portefeuille. Daarvoor baseerde het pensioenfonds zich op 'UN Global Compact' principes en andere controversiële activiteiten. Daarnaast zijn alle beursgenoteerde deelnemingen gescreend op de vereisten van goed bestuur.
- Uitsluiting: het pensioenfonds sloot bedrijven en landen uit die betrokken zijn bij ongewenste activiteiten zoals beschreven in het uitsluitingsbeleid. Dit waren onder andere bedrijven met een hoge CO2-uitstoot uit of met betrokkenheid bij de productie of verkoop van controversiële wapens. In het overzicht van duurzaamheidsindicatoren is de betrokkenheid in bepaalde CO2-intensieve sectoren weergegeven.
- Dialoog: het pensioenfonds voerde via de fiduciair vermogensbeheerder de dialoog met een aantal bedrijven over specifieke zaken zoals klimaatverandering of de schending van arbeids- en mensenrechten. Voor sommige dialogen werd via een collectieve initiatief met andere financiële instanties samengewerkt, bijvoorbeeld Climate Action 100+ en Nature Action 100+. Via uitoefening van het stemrecht was het pensioenfonds betrokken als aandeelhouder en heeft het pensioenfonds invloed uitgeoefend.
- Best-in-class: met deze aanpak belegt het pensioenfonds alleen in bedrijven die goed presteren op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het pensioenfonds heeft de best-in-class benadering voortgezet gedurende gerapporteerd jaar.
- Positieve selectie: het pensioenfonds draagt bij aan positieve oplossingen. In de beleggingsportefeuille zijn bedrijven geselecteerd die een positieve bijdrage leveren aan meerdere duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's). Gedurende gerapporteerd jaar heeft het pensioenfonds dit beleid voortgezet.

Bijlage 4b Annex IV SFDR voor DC-beleggingen

Bijlage IV

Model voor de periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: PF PostNL totaal DC-regeling
Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 724500VED7Y8YZ0V1S94

Ecologische en/of sociale kenmerken

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

Nee

Er zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling gedaan:

Het product promootte E/S-kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen.

in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan:

Het product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken, en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimumaandeel duurzame beleggingen van

met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

met een sociale doelstelling

Het product promootte E/S-kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De EU-taxonomie is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevatte geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het financiële product promoot ecologische karakteristieken die verband houden met:

- de mitigatie van klimaatverandering en de adaptatie aan klimaatverandering in lijn met het Akkoord van Parijs;
- de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen;
- de transitie naar een circulaire economie.

Het financiële product promoot sociale kenmerken die verband houden met:

- fatsoenlijk werk;
- adequate levensstandaard en welzijn voor eindgebruikers;
- andere sociale onderwerpen zoals gendergelijkheid en bredere diversiteitskwesties.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe wordt voldaan aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

De duurzaamheidsindicatoren die worden gebruikt om de realisatie van elk van de gepromote ecologische karakteristieken of sociale kenmerken door dit financiële product te meten, presteerden als volgt. Alle waarden zijn gebaseerd op de posities en beschikbare gegevens per 31 december van het betreffende jaar.

Milieu-indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Scope 1-broeikasgassen-emissies	ton CO2e	309,22	293,37	40%	49%
Scope 2-broeikasgassen-emissies	ton CO2e	117,06	107,98	40%	49%
Scope 3-broeikasgassen-emissies	ton CO2e	3.653,71	3.491,39	40%	49%
Totale broeikasgassen-emissies	ton CO2e	4.073,38	3.892,73	40%	49%
Koolstofvoetafdruk	ton CO2e per miljoen EUR van belegging	263,17	278,25	40%	49%
Broeikasgassen-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	Gewogen gemiddelde ton CO2e per miljoen EUR omzet	647,30	661,77	43%	51%
Aandeel van de beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel van de beleggingen, %	2%	4%	43%	51%
Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel van de beleggingen, %	69%	63%	34%	43%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten - Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	2,67	1,35	38%	47%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten - Industrie	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	0,30	0,29	38%	47%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten - Winning van delfstoffen	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	1,12	0,77	38%	47%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten - Vervoer en opslag	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	0,83	0,82	38%	47%
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten - Distributie van water, afvalwaterbeheer en sanering	Gigawattuur per miljoen EUR omzet	1,16	1,51	38%	47%
Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	Aandeel van de beleggingen, %	0%	1%	43%	13%
Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	Aandeel van de beleggingen, %	11%	15%	42%	51%

Sociale indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Aantal ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen die verband houden met de ondernemingen waarin is belegd, op basis van een gewogen gemiddelde	Gewogen gemiddelde, aantal	0,03	0,02	43%	51%
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	43%	51%
Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel van de beleggingen, %	26%	0%	43%	51%
Genderdiversiteit raad van bestuur	Gemiddeld % vrouwelijke bestuursleden	35%	36%	42%	51%

Betrokkenheid indicatoren	Parameter	2023	2024	% Dek. 2023	% Dek. 2024
Entertainment voor volwassenen	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	1%	1%
Conventionele Olie & Gas	Aandeel van de beleggingen, %	1%	1%	62%	68%
Alcohol	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	3%	3%
Controversiële wapens	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	100%	100%
Conventionele wapens	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	1%	2%
Gokken	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	0%	0%
Stroomopwekking	Aandeel van de beleggingen, %	1%	1%	4%	18%
Thermische kolen	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	62%	68%
Tabak	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	100%	100%
Onconventionele Olie & Gas	Aandeel van de beleggingen, %	0%	0%	62%	68%

- Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

Niet van toepassing, het product heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.

- Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

Niet van toepassing, het product heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.

- Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheids factore?**

Met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren is rekening gehouden in de algemene beleggingsaanpak, het due diligence-proces en de beleggingsprocedures wat betreft screening, monitoring en rapportage. We hebben een combinatie van eigen data en data van derden gebruikt om beleggingen te identificeren die een ongunstige invloed hebben op duurzaamheidsfactoren en ernstige schade (kunnen) veroorzaken.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

OESO	UNGP
Ja	Ja

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

- ☒ Ja
☐ Nee

Het financiële product heeft bij de beoordeling van de (voorgenomen) beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste nadelige effecten op duurzaamheidsfactoren door middel van specifieke duurzaamheidsindicatoren. Deze indicatoren worden gebruikt om te beoordelen in hoeverre de beleggingen bijdragen aan de gepromote ecologische karakteristieken en sociale kenmerken, inclusief indicatoren van belangrijke nadelige effecten. Dit omvat verschillende fasen in het beleggingsproces, waaronder screening, monitoring en rapportage. We verwijzen naar de tabel met indicatoren voor nadelige effecten op duurzaamheidsfactoren die eerder in dit document is vermeld.

Belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding corruptie en omkoping.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste emittenten	Sector	Land	% Activa
France	Staatsobligatie	Frankrijk	16,4%
Germany	Staatsobligatie	Duitsland	12,5%
Italy	Staatsobligatie	Italië	3,2%
Netherlands	Staatsobligatie	Nederland	3,0%
Belgium	Staatsobligatie	België	2,4%
Austria	Staatsobligatie	Oostenrijk	2,3%
NVIDIA Corporation	Informatie- technologie	Verenigde Staten	1,8%
Alphabet Inc.	Communicatie- diensten	Verenigde Staten	1,7%
Spain	Staatsobligatie	Spanje	1,7%
Microsoft Corporation	Informatie- technologie	Verenigde Staten	1,4%
Tesla, Inc.	Duurzame consumenten- goederen	Verenigde Staten	1,0%
Finland	Staatsobligatie	Finland	0,9%
Eli Lilly and Company	Gezondheidszorg	Verenigde Staten	0,9%
Ireland	Staatsobligatie	Ierland	0,6%
BNP Paribas SA	Financiële dienstverlening	Frankrijk	0,6%

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentie periode, te weten: 01 januari 2024 t/m 31 december 2024.

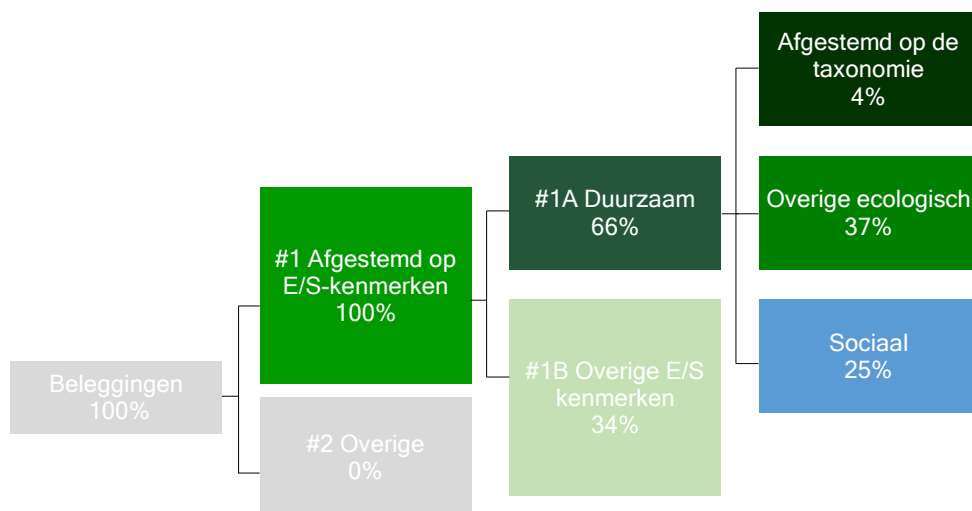
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de omzet die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

#1 Afgestemd op E/S kenmerken omvat beleggingen van het financiële product die voldoen aan de ecologische en sociale kenmerken die het financiële product promoot.

Bedrijfsgerelateerde beleggingen moeten voldoen aan praktijken van goed bestuur. Voor staatsobligaties, illiquide beleggingen, waaronder Nederlandse hypotheek en vastgoed, en LDI-producten vindt de beoordeling van de E/S kenmerken plaats in managerselectie en reguliere monitoring en wordt de opname in dit onderdeel gewaarborgd.

#2 Overige omvat overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische en sociale kenmerken zoals beleggingen met een rode vlag op MSCI ESG controversies, cash en derivaten.

#1A Duurzaam omvat beleggingen die voldoen aan drie criteria: beleggingen met economische activiteiten die bijdragen aan een duurzame doelstellingen, geen ernstige afbreuk doen aan overige doelstellingen en praktijken van goed bestuur.

#1B Overige E/S kenmerken omvat beleggingen van het financiële product die niet voldoen aan de criteria van een #1A duurzame belegging, maar wel voldoen aan praktijken van goed bestuur.

Afgestemd op de taxonomie omvat beleggingen die voldoen aan de criteria van de taxonomie. Deze hanteert dezelfde criteria als #1A duurzame beleggingen, maar telt alleen het percentage van de omzet mee dat bijdraagt aan de duurzame doelstellingen.

Overige ecologisch en sociaal omvat beleggingen die wel voldoen aan #1A duurzame beleggingen maar niet zijn afgestemd op de taxonomie.

Meer informatie over de methodologie is te vinden in de toelichting op Annex IV, beschikbaar op de website van het pensioenfonds.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Afgestemd op E/S-kenmerken	Duurzaam	Overige E/S kenmerken	Afgestemd op de taxonomie	Overige ecologisch	Sociaal	Overige
Alle	100%	66%	34%	4%	37%	25%	0%
Communicatiediensten	4%	1%	2%	0%	1%	0%	0%
Duurzame consumenten-goederen	6%	1%	4%	0%	1%	0%	0%
Niet-duurzame consumenten-goederen	2%	0%	2%	0%	0%	0%	0%
Energie	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Financiële dienstverlening	14%	6%	9%	0%	5%	1%	0%
Gezondheidszorg	5%	5%	0%	0%	2%	3%	0%
Industrie	5%	2%	2%	0%	2%	0%	0%
Informatietechnologie	7%	5%	2%	2%	3%	0%	0%
Basisindustrie	2%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Vastgoed	2%	1%	0%	1%	1%	0%	0%
Overige	51%	41%	10%	0%	21%	20%	0%
Nutsvoorzieningen	2%	2%	0%	1%	1%	0%	0%

In welke mate waren de duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Heeft dit financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen?

Ja

In fossiel gas

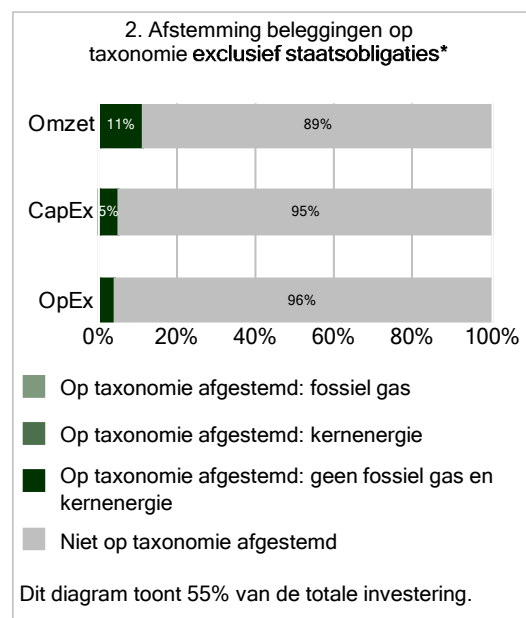
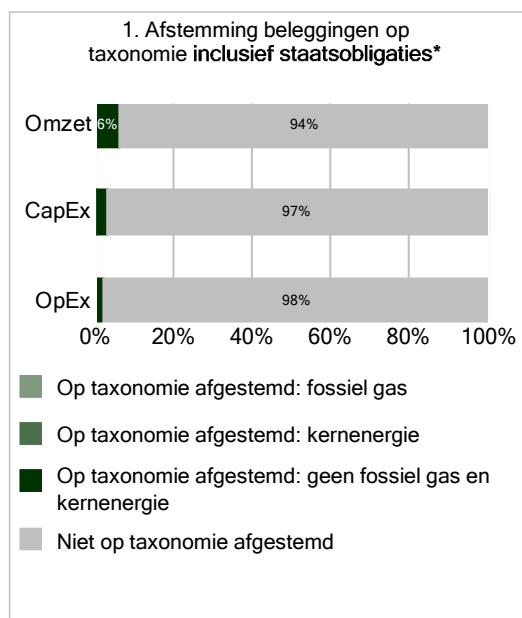

Kernenergie

Nee

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Er is geen geschikte methode om te bepalen of staatsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie. Daarom toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van staatsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor de beleggingen van het financiële product exclusief staatsobligaties.

*In deze grafieken omvatten 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?
1%

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?
Vorige jaar was het 3%

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?
37%

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?
25%

Welke beleggingen zijn opgenomen onder "#2 Overige"? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren. Deze categorie bestaat voornamelijk uit de liquiditeitsposities van het pensioenfonds, alsmede beleggingen die voor risicoafdekking zijn bedoeld, waaronder financiële derivaten.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken?

De maatregelen om te voldoen aan de ecologische en sociale kenmerken komen voort uit het MVB-beleid. De toepassing in de afgelopen referentieperiode lichten wij kort toe:

- ESG integratie: het pensioenfonds heeft via de fiduciair vermogensbeheerder beoordeeld hoe duurzaamheidsfactoren in het beleggingsproces van zijn externe vermogensbeheerders zijn geïntegreerd.
- Screening: onderzoek naar de belangrijkste duurzaamheidsindicatoren in de portefeuille. Daarvoor baseerde het pensioenfonds zich op 'UN Global Compact' principes en andere controversiële activiteiten. Daarnaast zijn alle beursgenoteerde deelnemingen gescreend op de vereisten van goed bestuur.
- Uitsluiting: het pensioenfonds sloot bedrijven en landen uit die betrokken zijn bij ongewenste activiteiten zoals beschreven in het uitsluitingsbeleid. Dit waren onder andere bedrijven met een hoge CO₂-uitstoot uit of met betrokkenheid bij de productie of verkoop van controversiële wapens. In het overzicht van duurzaamheidsindicatoren is de betrokkenheid in bepaalde CO₂-intensieve sectoren weergegeven.
- Dialoog: het pensioenfonds voerde via de fiduciair vermogensbeheerder de dialoog met een aantal bedrijven over specifieke zaken zoals klimaatverandering of de schending van arbeids- en mensenrechten. Voor sommige dialogen werd via een collectieve initiatief met andere financiële instanties samengewerkt, bijvoorbeeld Climate Action 100+ en Nature Action 100+. Via uitoefening van het stemrecht was het pensioenfonds betrokken als aandeelhouder en heeft het pensioenfonds invloed uitgeoefend.
- Best-in-class: met deze aanpak belegt het pensioenfonds alleen in bedrijven die goed presteren op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het pensioenfonds heeft de best-in-class benadering voortgezet gedurende gerapporteerd jaar.
- Positieve selectie: het pensioenfonds draagt bij aan positieve oplossingen. In de beleggingsportefeuille zijn bedrijven geselecteerd die een positieve bijdrage leveren aan meerdere duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's). Gedurende gerapporteerd jaar heeft het pensioenfonds dit beleid voortgezet.

Colofon

Uitgegeven door

Stichting Pensioenfonds PostNL

Correspondentieadres:

Postbus 501
9700 AM Groningen

Bezoekadres:

Princenhof Park 8, Driebergen

Telefoon (050) 582 19 90

Website www.pensioenpostnl.nl

E-mailadres deelnemer@pensioenpostnl.nl

Realisatie

TKP Pensioen BV

Postbus 501

9700 AM GRONINGEN